

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktoria Ujma, za inne działy od powiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 558

Poznań, czwartek dnia 3 grudnia 1931

Rok XXVI

Spadek funta i protekcjonizm angielski

Światowy kryzys gospodarczy w obecnej swej fazie podsycający jest głównie w dwóch ogniskach rozstroju finansowego, w Niemczech i w Anglii.

Akcja prezydenta Hoovera, która spowodowała jednoroczne moratorium płatnicze w dziedzinie odszkodowań i zwrotu długów międzysojuszniczych, uzupełniona została konwencją bażylijską, postanawiającą wstrzymanie na okres 6-miesięczny płatności niemieckich długów prywatnych. Krótkoterminowych (t. zw. „Stillhalte-abkommen”). Rzesza Niemiecka bowiem potrafiła przedstawić opinii finansjery międzynarodowej położenie finansowe Niemiec w tak rozpaczliwym świetle, że państwa wierzycielskie, a w pierwszym rzędzie Anglia i Stany Zjednoczone zdecydowały się na odroczenie terminu płatności swych pretensyj niemieckich w celu odwrócenia groźby rzekomej katastrofy finansowej Niemiec.

Ulegając żądaniom kiepskiego klienta niemieckiego, grożącego formalną niewypłacalnością, Anglia i Stany Zjednoczone same popadły w poważne kłopoty. Wszyscy mają jeszcze w świeżej pamięci niepokojące perypetje kursowe dolara amerykańskiego. Ameryka zdołała jednak — dzięki olbrzymim rezerwom kruszcza złoto — oprzytamować w czasie naprężoną sytuację walutowo-finansową, natomiast Anglia, która podobnie jak Stany Zjednoczone, była silnie zaangażowana na rynku niemieckim jako kredytodawca, nie zdołała oprzeć się kryzysowi zaufania, którego źródłem były wypadki w Austrii i Niemczech, co znalazło najdobitniejszy wyraz w załamaniu się waluty angielskiej.

Od dnia 21 września rb. funt angielski przestał być wymienny na złoto, a jego kurs podlega stałym fluktuacjom. Zdawało się przez pewien czas, iż kurs ten ustabilizuje się na poziomie niższym o 20 proc. od parytetu. Tymczasem nadzieje te rozwiły się w dużej mierze pod wpływem zarządzeń celnych rządu brytyjskiego, które oznaczają dość radykalne zerwanie Anglii z polityką wolno-handlową. W ostatnich dniach kurs funta obniżył się znowu poważnie do poziomu mniej więcej 2/3 dawnego parytetu.

Protekcjonizm angielski ma na celu zrównoważenie bilansu handlowego Anglii. Gdy bowiem wartość eksportu angielskiego niewiele się zmieniła w porównaniu z okresem przedwojennym, wartość importu wzrosła bardzo znacznie wskutek podniesienia się stopy życiowej szerokich mas społeczeństwa, co jest niewątpliwie wynikiem powojennego wzrostu wpływów partii pracy i angielskich związków zawodowych. Anglia wprowadzała w życie, bez względu na to, jaki rząd znajdował się u władzy, program socjalistycznego rozdziału dochodu społecznego, obciążając niesłychanie klasy posiadające, a przyznając wielkie przywileje klasom pracującym. Pod wpływem tej polityki produkcja angielska stawała się coraz droższa i traciła ustawicznie zdolność konkurencyjną na rynkach zagranicznych. Straciła ona swoje pierwszeństwo w handlu międzynarodowym najpierw na rzecz Stanów Zjednoczonych, a obecnie nawet na rzecz Niemiec.

Nieszcześliwa, dyktowana względami politycznymi akcja kredytowa unieruchomiła wiele kapitałów angielskich w państwach centralnych oraz w Ameryce południowej. Nietylko zatem bilans handlowy, ale i bilans płatniczy Anglii przynosić zaczął deficyt.

Wielki proces Słoweńców w Rzymie

Akt oskarżenia zarzuca im akcję terrorystyczną za oderwaniem od Włoch prowincji Venezia Giulia

Rzym, 3. 12. (PAT.) Dnia 4 grudnia rozpocznie się w Rzymie przed specjalnym trybunałem wielki proces 57 Słoweńców.

Akt oskarżenia zarzuca im, że w porozumieniu z szeregiem osób dotychczas nie wykrytych usiłowali oderwać od Włoch prowincję Venezia Giulia i przyłączyć ją do Jugosławii. W tym celu przygotowywano zbrojne powstanie i tworzone tajne organizacje wojskowe, które w razie wojny miały działać na tyłach armii włoskiej. Oskarżeni wydawali druki i pisma nielegalne, zwrócone przeciwko rządowi włoskiemu oraz dokonywali szeregu aktów terrorystycznych.

W ciągu ostatnich 4 lat dokonano — jak donosi prasa — 30 napadów zbrojnych na żołnierzy faszystowskich, 13 morderstw politycznych, 13 podpa-

leń szkół oraz budynków wojskowych i 8 zamachów terrorystycznych. Na porządku dziennym były również fakty szpiegostwa.

W ruchu antywłoskim brali żywy udział studenci Rejec i Jencie. Po rozwiązaniu przez rząd wszystkich organizacji na terenie Venezia-Giulia w r. 1927 i pozostawieniu jedynie stow. „Adria” o charakterze kulturalnym, oskarżeni założyli nielegalne zrzeszenie pod nazwą „Organizacja”, którego szefem był Rejec. Rejec stał również na czele innego zrzeszenia pod nazwą „Walka”, któremu władze przypisują zorganizowanie zamachu na redakcję „Popolo d' Italia”.

Proces rzymski jest niejako dalszym ciągiem odbytego już procesu triesteńskiego. Potrwa on 2 dni.

Prowokacyjna manifestacja w Berlinie

Za oderwaniem „provincji niemieckich” na wschodzie

Berlin, 3. 12. (PAT.) Wczoraj odbyła się tu manifestacja niemieckonarodowych na rzecz Marchii wschodniej. Po przemówieniach dr. Kriesa i pos. Kunkela oraz wiceprzewodniczącego frakcji niemieckonar. w sejmie pruskim min. Winterfeldta, przyjęto rezolucję, podkreślającą nadzwyczajną sytuację prowincji wschodniopruskiej i domagającą się utworzenia silnej ochrony pogranicza wschodnio-

niemieckiego, uznania pełnej suwerenności zbrojowej Niemiec na konferencji genewskiej celem ochrony granic wschodnich przed bolszewizmem, zmiany polityki szkolnej Prus, pomocy gospodarczej dla prow. wschodniej i odrzucenia wszelkich umów z Polską, które mogą być interpretowane jako rezygnacja Niemiec z roszczeń do odzyskania dawnych prowincji niemieckich na wschodzie.

Bezczelne wystąpienie hitlerowca w sejmie gdańskim — Oslawiony prezydent senatu Ziehm milczy

Gdańsk, 3. 12. (PAT.) Po dłuższej przerwie odbyło się wczoraj posiedzenie sejmu. Głównym punktem obrad była interpelacja hitlerowców i nacjonalistów w sprawie sytuacji rolnictwa gdańskiego.

Celem uzasadnienia interpelacji przemawiało kilku mówców, m. in. przywódca hitlerowców Greiser, który na zakończenie swego przemówienia oświadczył, iż o żadnym polepszeniu sytuacji nie może być mowy tak długo, dopóki Gdańsk pozostanie oderwa-

ny od Rzeszy. Na to przemówienie natychmiast, przy ogólnie panującej ciszy, zareplikował poseł polski Czarnecki, zwracając się do obecnego na posiedzeniu prez. senatu dr. Ziehma z zapytaniem, w jaki sposób zamierza on zareagować na końcu słowa Greisera, wzywające do zdrady stanu.

Odpowiedzi na to zapytanie poseł Czarnecki nie otrzymał. Wkrótce posiedzenie, mimo że porządek obrad nie był wyczerpany, zamknięto.

Szczecin za Gdynią

Obrót portu gdyńskiego w listopadzie

Gdynia, 3. 12. (Tel. wł.) Obrót towarowy w porcie gdyńskim wynosił w listopadzie r. b. ogółem 517,262 t z czego na import przypada 33,232, a na eksport 484,030 t. Obrót towarowy w listopadzie był mniejszy od rekordowego obrotu w miesiącu poprzednim, październiku, ale większy od obrotu wrześniowego. Charakterystyczne jest zmniejszenie przywozu o przeszło 20,000 t w stosunku do października.

W eksporcie pierwsze miejsce, jak zawsze, zajmuje węgiel. W pozostałej ilości 47,000 t towarów parcytuja: cukier 10,200, ziemniaki 8,300, sole potasowe 6,100, bekony 5,100, szyny 4,000, ryż 2,900, drzewo 2,400 i poniżej 2,000 t: nawozy azotowe, jaja, wędliny, papier, cynk i wyroby włókiennicze.

Gdy zatem doszedł do głosu rząd jedności narodowej w wyniku wyborów, które dały przynajmniej przewagę konserwatydom, zwolennikom protekcji celnej, rząd ten postanowił przystąpić do radykalnego uzdrowienia stosunków gospodarczych. Rządowi należy przede wszystkim na poprawieniu bilansu handlowego. Eksport angielski ożywił się wskutek spadku funta; z tego samego powodu również import

Ekspert artykułów żywnościowych do Anglii zmniejszył się ilościowo i spodziewana jest dalsza zniżka, ponieważ przy ostatnim spadku funta ceny przestały się wogóle kalkulować.

Obrót towarowy portu gdyńskiego w 11 miesiącach r. b. wynosił ogółem prawie pięć milionów ton, mianowicie 4,865,122. Nawet przy średnim obrocie w miesiącu bieżącym cyfra 5 milionów ton za cały rok 1931 będzie znacznie przekroczona. Dla porównania warto przypomnieć, że obrót w roku 1930 wyniósł 3,626,000 t.

Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że w roku bieżącym obrót towarowy Gdyni będzie większy od obrotu towarowego w Szczecinie, największym porcie niemieckim nad Bałtykiem. S. B.

w pierwszej chwili nieco się zmniejszył; jednak ten korzystny dla bilansu handlowego wpływ czynnika walutowego musi się siłą rzeczy czasem wyczerpać.

Wobec tego dla trwałego pohamowania nadmiernego importu rząd zdecydował się wprowadzić nowe cła przywozowe. Ponieważ zamiar ten był wiadomy powszechnie, od chwili zwycięstwa wyborczego konserwatystów, rozpoczął się masowy wyścig transpor-

tów różnych towarów do Anglii, aby ubiec jeszcze wprowadzenie cel. Nagromadzenie się płatności z tego tytułu, dalek spekulacja zniżkowa, której rząd i Bank Angielski niedość energicznie się przeciwstawił, wreszcie wycofywanie lokat zagranicznych z banków angielskich z powodu niepewności co do dalszego kształtowania się kursu waluty angielskiej spowodowały ponowny poważny spadek funta.

Tymczasem wywierany jest na rząd angielski coraz silniejszy napór w kierunku protekcjonizmu od dołu. Pod jego wpływem wyszło już drugie rozporządzenie rządu angielskiego ustalające z dniem 4 grudnia 50 procentowe stawki celne od valorem na następujące m. in. towary: butelki, baterje elektryczne, nici wełniane, bielizna, dywany, broń, tyżki, widelce itd. Wszystko to wydaje się jednak niczem nieubłaganym protekcjonistom. Twierdzą oni, że dotychczasowe podwyżki nie ochraniają zasadniczego przemysłu brytyjskiego, żelaznego i stalowego. Protekcjoniści domagają się poza tym coraz natarczywiej ustanowienia cel na produkty rolne, wczem już bezpośrednio zainteresowana jest Polska. Ale ta sprawa jest dla samej Anglii znacznie trudniejszą zważywszy, że musi ona znaczną część artykułów żywnościowych sprowadzać z zagranicy. Podwyżka cel na nie spowodowałaby natychmiast zwyzkę cen.

Polityka protekcyjna Anglii godzi narazie w Niemcy i we Francję. Rząd francuski przedsięwziął natychmiast środki zaradcze, podwyższając taryfę celną o 15 proc. na produkty, pochodzące z krajów o zdeprecjonowanej walucie. Ale środek ten okazał się wobec dalszego spadku funta i dalszego rozwoju protekcyjnej polityki angielskiej nieskuteczny.

Przed kilku dniami udał się do Anglii francuski minister skarbu p. Flamin. Wizyta miała mieć charakter prywatny. Mimo to p. Flamin widział się na polowaniu u swoich przyjaciół z głównymi ministrami angielskimi. Rozmowy miały dotyczyć — jak twierdziły oficjalne wersje — głównie sprawy odszkodowań i niemieckich kredytów krótkoterminowych. Co do tych spraw istnieje jak wiadomo, zasadnicza rozbieżność zdań między Francją a Anglią. Ale nawet pisma angielskie przyznają, że panu Flamin chodziło głównie o taryfę celną.

Podobno wobec zasadniczej zmiany stosunków gospodarczych Francja zamierza wypowiedzieć obowiązującą dziś konwencję handlową francusko-angielską, datującą się jeszcze z r. 1882. W tej sprawie ma się udać niebawem do Londynu już oficjalnie francuski minister handlu p. Rollin.

Jednocześnie w „Tempsie” ukazał się bardzo znamienity artykuł, w którym wyrażono nadzieję, że rozwój polityki angielskiej nie doprowadzi do wojny celnej francusko-angielskiej. Widzimy z tego, że stosunki gospodarcze między obu krajami przybierają nowy obrót, co może mieć duże konsekwencje polityczne.

Wiec bezrobotnych pracowników umysł. w Łodzi

Warszawa, 3. 12. (Tel. wł.) — Wczoraj odbył się w Łodzi wielki wiec bezrobotnych pracowników umysłowych. Po burzliwej dyskusji uchwalono rezolucję, żądającą pomocy dożnej w formie miesięcznego zasiłku pieniężnego, oraz domagającą się zwolnienia z pracy wszystkich mężatek i kobiet samotnych, które mają utrzymanie ze strony rodziny oraz emerytów, zajmujących jakiegokolwiek posady. Na wiecu wybrano specjalną delegację, która ma interwenjować u władz. (w)

Niebezpieczeństwo żydowskie w zwierciadle historii Żydów

II. Z historii średniowiecznej i nowoczesnej Żydów — Stosunek Żydów do Polski

Epoka średniowiecza, gdzie Żydzi znaleźli się między dwoma żywiołami, z których rzymski był wycieńczony, drugi zaś — barbarzyński — surowy, pozwoliła Żydom wcisnąć się w zajęte przez barbarzyńców kraje i zakorzenie się tam gruntownie. Gdy Europa podzieliła się na rozmaite narody i państwa, rozproszyli się Żydzi po wszystkich miejscach handlowych w celu prowadzenia handlu i lichwy.

Bogactwa Żydów, a głównie środki, jakimi te bogactwa były zdobywane, wzbudzały ogólną nienawiść i ścigały na nich prześladowania, lecz gwałty te były przemijające i wcale nie wystarczały do powstrzymania działalności Żydów, która rozszerzała się coraz bardziej.

Całą tą rozproszoną, a jednak złączoną masę zagrzewa jedna i ta sama idea, jedna i ta sama wiara, że oni są narodem wybranym, i że skarby świata są ich spuścizną. Żydowska łączność jest tak wielka, że Żydzi we wszystkich pięciu częściach świata powstają, jak jeden mąż, jeżeli zaczepi się Żydów gdziekolwiek.

Przez wieki średnie znosili Żydzi cichaczem kamień do kamienia pod budowę swej przyszłej potęgi, zbierali powoli w swych kryjówkach skarby i rozwinęli zręcznie swój zysk bojowy wyszuku od jednego do drugiego końca Europy, wyczekując chwili, która pozwoliłaby im wydobyć się na światło dzienne i osiągnąć szczyt potęgi.

Nareszcie ten dzień nastał. W dniu francuskiej rewolucji uderzyła dla Żydów godzina. Mogli rozwinąć wszystkie swe siły i wstąpić na drogę, która prowadziła ich miała do opanowania świata. Teraz Żydzi z rewolucjonistami różnych odcieni zaczęli przebudowywać Europę, przyłączając się wszędzie do tych, którzy wołali: „Niech żyje tolerancja! Niech żyje braterstwo! Precz z nacjonalizmem! i t. p.“

Lecz, gdy te hasła w ustach innych żywiołów były szczerze, to u Żydów były one zręczną sztuczką wojenną, żeby otumanić swoich przeciwników. Sami bowiem Żydzi nigdy tych hasel nie brały na serjo i nigdy nie myślały ani na chwilę o zerwaniu z własną religią, z własnymi podaniami, z własnym nacjonalizmem i jego zasadami.

W naszych czasach Żydzi dzięki finansom, które zdobyli przeważnie niemoralnymi sposobami, osiągnęli niebywałe znaczenie. Są oni dzisiaj najbogatszymi i najbardziej wpływowymi ludźmi i zajęli tak potężną i groźną postawę, jakiej historia jeszcze nie znała. Ich potęga finansowa zdołała przywłaszczyć sobie większą część majątków narodów. Wszak teraz żadna ważniejsza operacja finansowa nie może być przeprowadzona bez udziału Żydów, a lwią część korzyści idzie do ich skarbów.

Gdy Żydzi zagnieździli się wygodnie pośród narodów, postanowili przywłaszczyć sobie i zmonopolizować wolne zawody, rozumiejąc dobrze, że tylko za ich pomocą mogą osiągnąć poważanie i władzę polityczną. Dlatego rzucili się Żydzi do piśmiennictwa, medycyny, publicznego kształcenia, załali zawód prawniczy i dziennikarski. Również starają się Żydzi opanować księgarstwo. Ujrzyś ich teraz wszędzie księgarzami i nakładcami, bo chcą oni, żeby za ich pośrednictwem narody były „oświecane“.

W roku 1869 w Pradze wygłosił mowę rabin Reinhorn nad trumną rabina Ben Jehudy, w której powiedział: „Złoto zawsze było i będzie siłą niepokonaną. Kierowane umiejętną ręką będzie najużyteczniejszą dźwignią dla tego, który je posiada, a przedmiotem pożądania dla tych, którzy go nie mają. Złotem kupujemy sumienia najbardziej uporczywe, ustalamy miarę wszystkich wartości, przychodzimy kredytem z pomocą państwu, które później zdane są na naszą niełaskę. Wszystkie ważniejsze banki i giełdy wszechświatowe, wierzytelności dla wszystkich rządów są w naszych rękach... Przez złoto i pochlebstwa pozyskamy proletariąt, który się podejmie zniszczyć chrześcijański kapitał... Szerzymy zwyczaj wolnych związków, by zniszczyć u kobiet chrześcijańskich przywiązanie do przykazań i praktyk religijnych. W godzinę oznaczoną rozpętamy rewolucję, która, rujnując wszystkie klasy chrześcijaństwa, ujarzmi nam wszystkich chrześcijan. Co stulecie my uczeni Izraela przyje-

liśmy, jako zwyczaj, zbierać się w sandhrynie, by sprawdzać, jakie postępy zrobiliśmy nad opanowaniem świata i jakie zwycięstwa odnieśliśmy nad nienawistnym chrześcijaństwem. W tym roku zebrani nad grobem naszego wielkiego meona — Ben — Jehudy, możemy z dumą powiedzieć, że wiek ubiegły zbliżył nas do celu, i że cel będzie niedługo osiągnięty“.

A czyż nie to samo mówią „Protokóły Mędrców Sjonu“? W księgach żydowskich czytamy: „Pożresz wszystkie ludy, które Jehowa odda w twe ręce. Nie waz się ich oszczędzać“.

Żyd łączy z gorącym temperamentem tak wielką uporczywość, że nie ustępuje nigdy i nie zna przebaczenia, ani zapomnienia. Jest on praktyczny i jest materialista. Zachłanność stała się u Żyda drugą naturą. Pęd do zysku opanował Żyda tak silnie, że przytumia w nim wszelkie inne uczucia i jedynym celem jego życia uczynił

Wobec niebezpieczeństwa żydowskiego

Wystąpienia młodzieży w obronie polskości uczelni naszych i życia naszego zbiorowego przed zalewem żydowskim, — wystąpienia przypięczone krwią ofiarą śp. Stanisława Waclawskiego w Wilnie, przypomniły społeczeństwu, jak wielkie w państwie polskim i jak bezpośrednio jest niebezpieczeństwo żydowskie.

Zagadnienie to, które jest jedną z najważniejszych spraw wewnętrznych Polski i od którego rozwiązania losy jej w znacznej mierze zależą, było w ostatnich latach przez społeczeństwo polskie zaniedbane z wielką szkodą najżywniejszych naszych interesów narodowo-państwowych. Wyrazić należy stanowczą nadzieję, że zachowanie się żydostwa w ostatnich tygodniach — dość wspomnieć obok zabicia śp. Waclawskiego zamach haniebnym na świątynię Pańską w Krakowie —, że zachowanie się to żydostwa nie tylko z letargu obudzi społeczeństwo polskie, ale pchnie je do planowej systematycznej akcji społecznej w obronie gospodarczego, kulturalnego i moralnego życia naszego przed naporem żydowskim.

Nie trzeba się ludzić: napór ten jest nietyklo potężny w innych dzielnicach państwa wskutek całkowitej dotąd bierności tamtejszego społeczeństwa, ale zaznacza się znowu coraz bardziej i u nas na ziemiach zachodnich, odżydzonych przed wojną w kilkudziesięcioletnim, twardym wysiłku gospodarczym. To też „Rozwój“, pracujący od zarania wskrzeszonej naszej niepodległości państwowej nad powstrzymaniem fali żydow-

Zuchwałość Żydów się wzmacnia

„Orędownik Wolsztyński“ w swym ostatnim numerze podaje, co następuje:

W Nowym Tomysłu w przededniu ostatniego jarmarku Żydzi zajmowali prawie wszystkie stoiska na rynku, a gdy kto z chrześcijan chciał uzyskać miejsce, musiał upierać się o nie z Żydami, przyczem zaraz grozili pobiciem. — W sam dzień jarmarku jakiś handlarz, Polak ze Zbąszynia, zajął jeszcze stół, wtem nadszedł Żyd, z żądaniem, aby Polak stół opuścił, bo on chce go zająć, a gdy Polak zaraz nie ustąpił, uderzył go Żyd obcęgami tak silnie przez głowę, że ten padł z ranioną głową bezprzytomny. Ranym zajął się handlarz sąsiedniego stołu p. Hubert z Wolsztyna, a uciekającego Żyda ujęła policja i osadziła w areszcie.

P. Hubert odwiedził ranego do szpitala, tam jednak siostra nie chciała przywołać lekarza, więc musiał go z wielkim wysiłkiem odprowadzić do lekarza, który go zaopatrzył.

Donoszą nam z Ciechanowa:

Staraniem placówki O. W. P. na terenie Ciechanowa została odprawiona msza św. żałobna o godz. 7 rano za duszę śp. Stanisława Waclawskiego, celebrowana przez ks. prałata Chabowskiego. Prócz obywatelstwa miejscowego, jak również pozamiejscow-

zysk. Ta namiętna zachłanność napoiła Żyda wiarą, że wszystkie skarby materialne świata muszą należeć do niego i dlatego o nie Żyd toczy bezustanną walkę z innymi narodami, nie znając nigdy zawieszenia broni i nie przებierając w środkach działania, byleby osiągnąć swój cel.

W dobie rozbiorowej Żydzi trzymali z naszymi wrogami. Powstanie wolnej Polski było niespodzianką dla międzynarodowego żydostwa i nieprzewidzianą nową przeszkodą w ich planach zdobywczych. Dlatego też w czasie układów paryskich Żydzi zajęli zdecydowanie wrogię względem Polski stanowisko, a w wojnie polsko-bolszewickiej zaznaczyli też wyraźnie swą nieprzyjaźń do nas. W oczekującej nas ewentualnie nowej wojnie musimy być też przygotowani na wrogię niespodziankę ze strony Żydów.

Z powyższego jasno wynika niebezpieczeństwo żydowskie dla Polski. Jedynym zaś narazie i najskuteczniejszym sposobem walki jest zerwanie wszelkich stosunków z Żydami. Młodzieży, która tę walkę zainicjowała, cześć! Społeczeństwo powinno ją podtrzymać.

Dzierżykraj - Stokalski,
generał w st. sp.

Przyjaciele Polski wołają o niej nie mówić

Znakomity dziennikarz, a zarazem bardzo wybitny pisarz, p. Maurice Muret, z francuskiej Szwajcarii, jeden z najwcześniejszych przyjaciół Polski, który już przed 25-ciu laty zaczął się bardzo żywo i stale zajmować sprawą polską w najcięższych czasach, który następnie oddał nam bardzo wielkie usługi w czasie wojny, szczególnie w sprawie propagandy na rzecz wyzwolenia zaboru pruskiego, pisze na naszym miejscu bardzo poważnej „Gazette de Lausanne“ (nr. 330):

„Rozmyślnie mówimy obecnie jak najmniej o Polsce na łamach tego dziennika. Długo żyliśmy wiarę w Polskę. W takiej mierze, jak dziennik może przyczynić się do kształtowania opinii publicznej, starała się „Gazette de Lausanne“ utrzymywać wśród romańskich Szwajcarów miłość tego kraju ryckiego, szlachetnego, tak srodze prześladowanego i rozdarte go, który dzięki traktatom z r. 1919, chwalebnie zmartwychwstał. Ale Polska r. 1931, w której panuje marszałek Piłsudski, dowódca legionów, a obecnie spirytus rector swej ojczyzny, sprawia nam od szeregu miesięcy takie rozczarowanie, że wolelibyśmy raz jeszcze trwać w milczeniu o niej. Proces wytoczony jedenastu obywatelom polskim... stanowi jednak zdarzenie tak przynębiające, że trzeba go przedstawić naszym czytelnikom“.

Następuje bolesny obraz wewnętrznych, „sanacyjnych“ stosunków Polski, obnażony w procesie brzeskim. — Ani jedno z tych zdań Mureta nie byłoby w Polsce „cenzuralne“. Wypróbowany przyjaciel Polski kończy:

„Wspaniali idealści romantyzmu polskiego, ci znakomici poeci, którzy przeklinali władców dumnych, okrutnych i niesprawiedliwych, poruszyli się niewątpliwie w swych grobach, do których w listopadzie 1918 dotarło słońce wolności“.

Tegośmy się dzięki „sanacji“ doczekali, że najgorliwsi obrońcy Polski wołają o niej milczeć, a, jeśli milczenie wyjątkowo przerwą, dają wyraz gorzkiemu rozczarowaniu i pełnemu oburzeniu zgorszeniu.

Przeciwko Sądowi Najwyższemu

(w) Sąd Najwyższy unieważnił wybory w dwu okręgach. Ponowne wybory daly w wladomym warunkach wyniki „identyczne“. Teraz się widzi dlaczego „sanacja“ takie wyniki metodami swymi spowodowała. „Gazeta Polska“ bowiem dwukrotnie w ostatnich czasach zaatakowała Sąd Najwyższy, dowodząc, że skasowanie wyborów nie miało sensu, gdyż ponowne wybory daly rzekomo ten sam obraz. Nie było przeto po co je kasować. Jest to jakby postulat pod adresem Sądu Najwyższego i wskazówka na przyszość.

Dodajmy do tego, że „sanacja“ w swym projekcie rewizji konstytucji zmierza do wydzielenia wyborów z pod atrybucji sądownictwa a przydzielenia ich administracji państwowej, a będziemy mieli jasny obraz, ku czemu idziemy.

A gdy się Sąd Najwyższy zajmie protestami przeciwko ponownym wyborom?..

Trudności jednej z największych fabryk pończoch

Łódź, 3. 12. (Tel. wł.) Wczoraj w Łodzi do sądu handlowego wpłynęło podanie o odroczenie wyplat jednej z największych fabryk pończoch Adolfa Kabsza. Aktywa znacznie przewyższają pasywa, bilans zamyka się sumą 4 milj. zł. (w)

Hitlerowcy w Rzymie

Rzym, 3. 12. (PAT). Przybywają tu hitlerowcy poseł Mieland oraz delegat propagandy Strieder w celu wygłoszenia w miastach włoskich odczytów propagandowych o nowych Niemczech i hitleryzmie. Tutejsi hitlerowcy zaprzeczają wiadomości o przyjeździe do Rzymu Hitlera.

Obóz Wielkiej Polski

ZEBRANIA

Placówka: Śródmieście, w dniu 5 grudnia rb. o godz. 20 w lokalu p. Półkowej Chwaliszewo.

Referat: „Świat powojenny i Polska“ wygłosi kol. Henryk, Szalb.

Placówka: Włda, w dniu 3 grudnia rb. o godz. 20 w lokalu p. Kasprzaka, ul. Kilińskiego.

Referat: „Zagadnienie Dalekiego Wschodu“ wygłosi kol. A. Niedzielski.

NIECH NIKOGO NIE ZBRAKNIE — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.!

Nowootwarta

Ekspozytura Oddziału P. K. O.

w Poznaniu, plac Wolności 2

Przyjmuje

Wpłaty na książeczki oszczędnościowe zwyczajne, począwszy od 1 złotego,

Wpłaty na książeczki oszczędnościowe premjowane,

Wpłaty na rachunki czekowe,

Ubezpieczenia na życie bez badania lekarskiego.

Dokonytuje

Doraźnych wypłat z książeczek oszczędnościowych, Wypłat czekowych,

Przyjmuje

zgłoszenia przystąpienia do obrotu czekowego,

Wydaje

nowe książeczki oszczędnościowe

P. K. O. jest największą instytucją oszczędnościową w Polsce i jedną z największych w Europie.

nr 7277

Z Stronnictwa Narodowego

Zjazd powiatowy S. N. w Rawiczu.

Dnia 29 listopada odbył się zjazd powiatowy Stronnictwa Narodowego w Rawiczu. Na zjazd przybyli przedstawiciele Kół S. N. z Miejskiej Górki, Sarnowej, Bojanowa, Jutrosina, Chojna, Rawicza oraz mężowie zaufania z całego powiatu. Zjazdowi przewodniczył p. Kazimierz Sroka z Sielca Staro.

Referat polityczny wygłosił poseł okręgu p. Józef Kawecki, poczem w dyskusji zabrał głos prof. Sanok. Uchwalono złożyć stanowczy protest przeciwko wystąpieniom sen. Boraha w Ameryce i przeciwko jakimkolwiek próbom rozmów na temat naszych granic. Zebrani zsolidaryzowali się z wystąpieniem polskiej młodzieży akademickiej, która walczy z zalewem żydowskim na uniwersytetach, przyczem przez powstanie uczczono pamięć ś. p. Wacławskiego. Wyrazili również kategorię protest przeciw projektowi prawa małżeńskiego, który godzi w rodzinę katolicką i podważa podstawy wychowania młodzieży. Poza to wyrażono pełne zaufanie do posłów Klubu Narodowego za ich działalność w Sejmie i w kraju.

Wybrano jednocześnie zarząd powiatowy, do którego powołano: p. Kazimierza Srokę z Sielca Staro, jako przewodniczącego, p. Henryka Mikulskiego z Rawicza, jako sekretarza oraz jako członków pp.: Fr. Bartkiewicza z Miejskiej Górki, A. Mrala z Sarnowej, J. Luczkiewicza z Bojanowa, K. Rosińskiego z Chojna, Wł. Ptasiaka ze Szkaradowa, A. Czornika z Miejskiej Górki, W. Sanoka z Rawicza.

Po wyrażeniu podziękowania p. posłowi Kaweckiemu za przybycie, p. przewodniczący zamknął zebranie.

Zjazd powiatowy S. N. w Kościanie.

W poniedziałek, dnia 30 listopada odbył się zjazd powiatowy S. N. w Kościanie w sali hotelu „Viktorja”. Na który przybyło 120 mężów zaufania i przedstawicieli Kół S. N. w powiecie. Zjazdowi przewodniczył prezes koła S. N. w Kościanie, p. F. Makowski. Referaty wygłosili: poseł Jan Przanowski i poseł J. Kawecki. Zebrani całkowicie zsolidaryzowali się z wywodami mówców i jednomyślnie przyjęto te same rezolucje, co w Rawiczu.

Do zarządu powiatowego wybrano pp.: F. Makowskiego z Kościana, T. Nędziewicza z Krzywina, ks. dr. A. Kubika z Konojady, S. Wesółowskiego z Czempinia, red. J. Urbańskiego z Kościana, L. Bielawskiego z Kościana, P. Wawrzyniaka z Naclawia, Meyzę z Sierakowa, J. Kluczyńskiego z Jerki.

Do rady wojewódzkiej wybrano p. red. J. Urbańskiego, i p. S. Wesółowskiego. Po trzechgodzinnym naradach w podniosłym nastroju zebranie zakończono.

Duże zebranie w Jutrosinie.

W niedzielę dnia 29 listopada o godzinie 4-tej po poł. w sali „Strzelnicy”, wypełnionej po brzegi, odbyło się zebranie sprawozdawcze poselskie pod przewodnictwem przewodniczącego koła Stronnictwa Narodowego w Jutrosinie, p. K. Sroki. Przemówienie wygłosił poseł Kawecki, przyczem zebrani jednomyślnie zaakceptowali stanowisko, które zajmuje Klub Narodowy w Sejmie, i dla stwierdzenia tej solidarności wnieśli trzykrotny okrzyk na cześć przybyłego posła.

Następnie p. K. Sroka przemówił gorąco, wyrażając hold i cześć Episkopatowi polskiemu za ostatni list pasterski i odczytał rezolucje, wyrażającą gorący protest przeciwko projektowi o prawie małżeńskim. Protest ten podpisałi wszyscy zebrani. Ma być on przesłany na ręce J. Em. Ks. Kardynała. Okrzykami na cześć Rzeczypospolitej i Kościoła w ręce obecnego ks. prob. Dratwy zakończono w podniosłym nastroju zebranie.

Pierwszy śnieg w Warszawie

Warszawa, 3. 12. (Tel. wł.) — Wczoraj wieczorem spadł tutaj pierwszy w tym roku śnieg. (w)

Rząd a projekty prawa małżeńskiego

„Gazeta Warszawska” zwraca uwagę, że protesty w sprawie projektu prawa małżeńskiego winny się kierować nie tylko pod adresem komisji kodyfikacyjnej, ale i pod adresem rządu. Projekt ten bowiem został — pisze „Gazeta Warszawska” —

„opracowany i opublikowany przez instytucję urzędową, działającą z ramienia rządu, za którą to działalność instancja ta (t. j. komisja kodyfikacyjna) jest odpowiedzialna przed sądem, a ten z kolei przed społeczeństwem i Sejmem.

„Komisja kodyfikacyjna istnieje przy ministerstwie sprawiedliwości. Nie jest ona żadną akademią teorii prawa, gdzieby każdy członek mógł dla celów naukowych wypowiadać swoje poglądy, ale jest powołana dla celu praktycznego, jakim jest opracowanie nowego, jednolitego kodeksu praw dla państwa polskiego. Skład i kierunek prac tej komisji zależny jest w zupełności od rządu, a ściśle biorąc — od ministra sprawiedliwości. Komisja pracuje za pieniądze publiczne, uchwalone w budżecie i będące w dyspozycji ministra sprawiedliwości. W roku 1931/32 przeznaczono 397.000 zł. na „ustawodawstwo bieżące i prace kodyfikacyjne”, a zatem m. i. na diety członków komisji kodyfikacyjnej i druk jej publikacji.”

Wobec tego pyta „Gazeta Warszawska”:

„1) Dlaczego p. minister Michałowski zgodził się na opracowanie i opublikowanie takiego projektu?

„2) Co p. minister Michałowski zamierza z tym projektem zrobić?”

W obronie małżeństwa katolickiego

W Toruniu z inicjatywy Narodowej Organizacji Kobiet odbyło się w niedzielę, 29 b. m., po cyklu wykładów ks. prał. Wysńskiego o małżeństwie wielkie zebranie, protestujące przeciwko projektowanemu ustawom. Uczestniczyło w niem około 2000 osób, przeważnie kobiet. W rezultacie powzięto następującą rezolucję:

„Przygotowana kodyfikacja prawa małżeńskiego największym niepokojem

napelnia serca każdego prawowiernego katolika, a przedewszystkiem kobiety. — Sakrament małżeństwa, ustanowiony nie przez ludzi lecz przez samego Chrystusa Pana, jako nierozdzielny i dożgonny, nie może podlegać jakimkolwiek zmianom lub nowo przez ludzi stworzonym prawom. — Projektowane rozwody, związki czasowe itp. depczą zasady moralności, obrażają w najwyższym stopniu uczucia religijne i etyczne, godząc przedewszystkiem w honor kobiety, Polki - katoliczki.

„Dlatego wszyscy, tak mężczyźni jak i kobiety, żądamy, by posłowie katolicki jak najprędzej wnieśli do Sejmu projekt prawa małżeńskiego, zgodnego z prawem kanonicznym i uzgodniony uprzednio z episkopatem Polski, jednolita unifikacja prawa małżeńskiego na całą Rzeczpospolitą jest bowiem jedną z najpilniejszych konieczności chwili. Przyrzekamy solennie i nadal, jako wierni synowie i córki Matki — Kościoła stać na straży dóbr naszych najświętszych, czuwać nad nieposzlakowaniem ogniskiem domowym, broniąc dzieci i rodziny nasze przed zakusami propagandy żydowskiej i masonskiej. Cudem odzyskanej nad wszystko sercu naszemu drogiej Ojczyzny nie oddamy na pastwę złu, które jej zagraża — gdyż hasłem naszym „Bóg i Ojczyzna”.

Ukarani za zbieranie ofiar

Polska Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje:

Wskutek doniesienia policji państwowej powiatu kolneńskiego sędzia grodzki w Kolnie nałożył na 12 osób mandaty karne po 20 zł lub trzy dni aresztu za zbieranie ofiar na rzecz bezrobotnych bez zezwolenia starostwa z powołaniem się na art. 138 i 277 kod. karnego. Osoby ukarane, należące do komitetu parafjalnego w Zbójnej, odwołały się do sądu w przekonaniu, że cytowane artykuły kodeksu karnego nie mają tu zastosowania. Art. 138 bowiem mówi tylko ogólnie o wykroczeniu przeciwko rozporządzeniu obowiązującemu, a art. 277 opiewa: „winny chodzenia bez należytego pozwolenia z księgą lub obrazem świętym po kweście na kościół, klasztor lub inną instytucję pobożną będzie karany aresztem na czas do tygodni 2 lub grzywną do 100 zł.” Co zaś do pozwolenia władz administracyjnych na kwesty, istnieje okólnik ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 4. 2. 1921, który mówi tylko o kwestach ulicznych i kwestach publicznych, t. j. na ulicach miasta i w lokalach publicznych.

Jest to także charakterystyczny przyczynek do sprawy opieki nad bezrobotnymi i ubogimi.

Obowiązkowa nauka religii

w niemieckich szkołach zawodowych

(KAP) Komisja dla handlu i rzemiosł sejmku pruskiego powzięła uchwałę wprowadzenia nauki religii do szkół zawodowych jako przedmiotu obowiązkowego. Postanowienie to jest wynikiem doświadczenia, jakie osiągnięto w tych pruskich szkołach zawodowych, które samorzutnie zaprowadziły u siebie nieobowiązkową szkolną naukę religii. Z 1871 gmin, które posiadają szkoły zawodowe, doświadczenie to poczyniło 394 gminy i przy tej okazji przekonano się, iż na 239 tysięcy uczniów na nieobowiązkowe lekcje religii uczęszczało 138 tysięcy, tj. 60 proc. Ponadto ze sprawozdań otrzymanych w tej sprawie wynika, że nauka religii okazała się doskonałym i skutecznym środkiem wychowawczym. To spowodowało katolicki związek nauczycieli pruskich do podjęcia starań w sejmie pruskim w kierunku zaprowadzenia obowiązkowej nauki religii w szkołach zawodowych. A w szkołach polskich redukuje się dziś godziny lekcji religii!

Gandhi stanie w Rzymie

Rzym, 3. 12. (PAT). Pisma podają o przyjeździe do Rzymu w powrotnej drodze do Indji Mahatmy Gandhiego.

Purgan „Erbe”.

Dwa te wyrazy, to nazwa jedynego w swoim rodzaju i najsukuczniejszego środka przeczyszczającego.

Purgan „Erbe” jest lekiem roślinnym, dającym zupełną gwarancję aktywności i nie wywierającym żadnych ubocznych działań. Użyty przy małych niedyspozycjach rozkładu pokarmu w żołądku, a w ilości 2 pastylek powoduje łagodne wypróżnienie kiszki, nie wywołując uczucia wzdęcia i bólu.

Dr. L. K.

Rw 8 653-39 207

Szczegóły procesu więźniów brzeskich

Dalszy ciąg zeznań b. prezesa Sądu Najwyższego Mogilnickiego

Poniżej podajemy dalszy ciąg zeznań b. prezesa Sądu Najwyższego Mogilnickiego na temat jego rozmowy z p. Carrem.

Wyrok na Stpiczyńskiego

Następnie p. Car mówi, że do uchylecia dekretu była potrzebna nie uchwała, a ustawa. Słuchałem tego dość niechętnie, ale trudno, przyjeżdża wice-minister sprawiedliwości, trzeba się z tem pogodzić. W trakcie rozmowy mówiliśmy również i o innych sprawach. Zapytałem na przykład, dlaczego nie wykonuje się wyroków, zapadłych na p. Stpiczyńskiego. Było ich około 50. P. Car powiedział, że p. Stpiczyński będzie ulaskawiony: Odpowiedziałem: Ulaskawicie więc go! Padła odpowiedź: Czekamy, aż będzie więcej wyroków. Odpowiedziałem: Można przecież ulaskawić z jednego wyroku, a później z innych, ale nie można dopuścić, by prokurator nie wykonywał zapadłych wyroków. Na to usłyszałem odpowiedź: Czy to nie wszystko jedno, przecież i tak Stpiczyński nie będzie siedział, panowie muszą to zaraz brać z takiego prawniczego punktu widzenia. Zapytałem dalej, dlaczego to gen. Lamesen nie otrzymuje pensji, choć pozostaje na służbie państwowej. Gen. Lamesenowi zakazał minister spraw wojskowych wypłacać pobory. P. Car odpowiedział, że gen. Lamesen brał tyle lat pieniądze nie robiąc, że teraz może pracować, nie biorąc pieniędzy.

Przeniesienia na emeryturę

— Jak szybko po załatwieniu dekretu prasowego został pan spensjonowany?

— Reskrypt był gotowy 17 stycznia 1929 roku, doręczono go mi w 2 miesiące później. Przed doręczeniem mi reskryptu pewien bliski znajomy, sąd pozwolił, że nie powiem kto, oznajmił, że p. Car zostawił mnie na stanowisku, o ile złożę pewne zobowiązanie tej treści, że przynajmniej nie będę występował przeciwko p. Carowi. Nie złożyłem takich zobowiązań. W kilka dni potem otrzymałem reskrypt. Z czterech prezesów został dziś tylko prezes Pohorecki.

Kiedy prezes Mogilnicki zaczyna mówić o dymisji prezesa N. T. A., Sawickiego i o zapewnieniach min. Meysztowicza, że dekret o ustroju sądownictwa nie obejmie N. T. A., przewodniczący przerywa.

Powiem więc tylko ogólnie — mówi p. Mogilnicki — że po ogłoszeniu dekretu, zaraz w następnym „Dzienniku Ustaw”, ogłoszono rozciągnięcie dekretu na N. T. A. i zaraz potem przeniesiono w stan spoczynku prezesa Sawickiego. Reskrypt o przeniesieniu otrzymał p.

Zeznanie p. Stanisława Thugutta

Następnie zeznawał Stanisław Thugutt, b. redaktor „Tygodnia”. — Świadek zeznaje o działalności „centrolewu”, który nie dażył do zamachu, gdyż działalność jego była jawna. Przy tej wielkiej ilości wywiadowców policyjnych oraz konfidentów, jaka na nieszczęście istnieje w Polsce, spiszek „centrolewu” byłby wykryty. Świadek stanowczo twierdzi, że oskarżeni nie mieli zamiaru dokonać zamachu.

Obr.: Jaki więc był cel kongresu, jeśli nie miał na celu dokonać zamachu?

Św. obszernie przedstawia sytuację, jaka się wytworzyła po „wojnie domowej”. Kongres miał stwierdzić, że istnieją jednostki, które nie godzą się z ciągłym łamaniem prawa oraz miał dać świadectwo woli tłumów, dążności, jakie w nim nurtowały.

Obr.: Jakie stanowisko zajmuje Prezydent w republice parlamentarnej?

Św.: Powinien występować, gdy prawa, zawarowane konstytucją, są naruszane. Dalej opowiada świadek o naruszaniu prawa. Dużo mówi o rozwiązaniu Sejmu bez zapowiedzi nowych wyborów, o powoływaniu ministrów, którym Sejm wyraził votum nieufności.

Obr.: Czy kongres nie był punktem wyjścia do dalszych przygotowań? Czy nie spodziewano się nowych wydarzeń?

Św.: Żadnych przygotowań nie było. Kongres był w czerwc, wybory na jesieni. Czas między jednym a drugim, miał być poświęcony na propagandę rezolucji kongresu.

Obr.: Jak scharakteryzowałby pan system rządów pomajowych?

Św.: Wstydlivą dyktaturą. Podstawą konstytucji jest podział władz. Od pewnego czasu usiłuje się wpoić prze-

Sawicki, na rozprawie tak, że musiał ją przerwać, bo już nie był sędzią.

Mówiąc dalej o nacisku rządu na sędziów, przypomina prezes Mogilnicki, jak niejednokrotnie prokuratorzy mówili do sędziów, że ta a ta sprawa powinna być prędzej rozpatrzona, bo na niej zależy ministrowi. Mnie proponowano rejenturę, bylebym rzekł się stanowiska w Sądzie Najwyższym. Proponowano mi również każde stanowisko, byleby nie w Sądzie Najwyższym. Powiedziałem, że takim jedynym stanowiskiem jest ministerstwo sprawiedliwości. Prezesowi Seydzie, p. Car powiedział, że nie może z nim pracować, bo różnią ich światopoglądy. Prezes Seyda odpowiedział: przeszedłem 6 ministrów, nie mogę mieć 6 światopoglądów.

A d w. Szurlej: Czy pan może przytoczyć wypadki łamania konstytucji?

— Mam przy sobie konstytucję. Znamo przynajmniej 15 artykułów.

Prezes Mogilnicki wyciąga konstytucję z teczki i zaczyna wycisnąć artykuły, omawiając kolejno przekroczenia tych artykułów.

Przewodniczący przerywa.

A d w. Szurlej: To nie strasznego, tylko wyciszenie.

Prezes Mogilnicki, kończąc wyciszenie, wspomina o łamaniu wolności prasy i pokazuje numer „Robotnika” z białymi plamami, widniejącymi w tekście sprawozdań z procesu brzeskiego.

List p. Cara

A d w. Rudnicki: Co pan prezes sądzi o liście p. Cara, zgłoszonym w tej sprawie, w którym p. Car twierdzi, że nigdy nie wpływał na sędziów?

— Albo p. Car zapomniał o tem, albo nie uważał tego za wpływanie na sędziów.

— Czy zeznanie tego typu, co pańskie, może być skonfiskowane w państwie praworządne?

Przewodniczący: To będzie opinia biegłego.

A d w. Rudnicki: Zresztą jutro zobaczymy tę prasę.

— Czy Brześć był pogwałceniem prawa?

Przewodniczący przerywa: O tem świadek nic nie wie.

A d w. Rudnicki: O tem cały świat wie.

A d w. Honigwill: Czem p. Stpiczyński odwdziaczył się p. Meysztowiczowi za niewykonywanie jego wyroków?

— Nie wiem.

— A ten artykuł po ustąpieniu p. Meysztowicza?

— A to znam.

konanie, że ktoś jest odpowiedzialny za wszystko. Byłoby to możliwym w państwie teokratycznym.

Dalej obrona zapytuje o przeszłość oskarżonego Bagińskiego.

— Czy nie było mowy, że jest prowadzona gra na zmianę konstytucji, aby w stosownym momencie położyć opozycję na łopatkę?

Świadek: Od sześciu lat mówi się o zmianie konstytucji, a ani na krok nie postąpiono.

A d w. Sterling pyta o przyczynę gry na zwłokę po zamachu.

Świadek: Chodziło o odpowiedź Trybunałowi Stanu w sprawie min. Czechowicza. Gdy Sejm chciał rozpatrzyć odpowiedź, zamknięto sesję.

A d w. Rudnicki: Czy pan rozumie formułę: „ideologia p. Piłsudskiego”?

Świadek: Tej ideologii ja nie potrafiał zrozumieć. Może kto inny.

A d w. Rudnicki: W takim razie ja nikogo już nie będę o to pytał.

Zeznanie posła Czapińskiego

W środę pierwszy składał zeznanie poseł Kazimierz Czapiński (P. P. S.).

A d w. Berenson: Czy zna pan t. zw. „czarną broszurę”?

— Tak. Znam. Jest to broszura, zawierająca interpelację, złożoną przede mną w Sejmie w ubiegłym roku przed świętami. Interpelacja zawiera szczegóły z pobytu więźniów w Brześciu. Przekład jej w trzech językach: francuskim, niemieckim i angielskim stanowi treść broszury. Zaopatrzona jest pozatem w krótki wstęp znanego działacza socjalistycznego, p. Vanderveldego.

— Czy ten wstęp wymierzony jest przeciwko państwu polskiemu, narodowi polskiemu, czy przeciw rządowi polskiemu?

— Ja nie znam żadnych wrogich wystąpień Vanderveldego przeciwko państwu polskiemu, lub narodowi polskiemu. Zresztą gdy Vandervelde był w Polsce, jeździł z mną po moim okręgu wyborczym i uczestniczył w naszym kongresie, który dwa lata temu odbył się w cyrku warszawskim.

Przedmowa Vanderveldego protestowała przeciwko stosunkom panującym w Polsce. Tego rodzaju wystąpienia zdarzają się nietylko ze strony socjalistów, ale także ze strony prawicy francuskiej i są dużo ostrzejsze, choć nie wymierzone przeciwko państwu polskiemu, lecz przeciwko metodom, które znalazły swój wyraz w Brześciu.

— Czy treść broszury uważa pan za szkodliwą dla interesów państwa?

— Mojem zdaniem treść jej nie może być uważana za szkodliwą dla interesów państwa, bo zawiera ona tylko interpelację, drukowaną w całości w „Robotniku”, podana zresztą przez korespondentów zagranicznych na cały świat. Mojem zdaniem nie szkodzi ona państwu polskiemu, a raczej przeciwnie. Jest ona przejawem walki o prawo i zagranica widzi, że jest w Polsce stronnictwo, które walczy o demokrację.

— Mówił pan o prasie konserwatywnej, o jakiej prasie pan myślał mówiąc o ostrzejszych jeszcze wystąpieniach?

— Na procesie już tutaj mówiono o książce Barthelemy'ego, który przecież do lewicy nie należy. Pisał on, że to, co się w Brześciu działo, nie ma nic wspólnego z faszyzmem. Francuski „Journal des Debats” wielokrotnie w bardzo ostry sposób zwracał uwagę na sprawę Brześcia. Początkowo w artykułach p. Bernusa była przestroga przed procesem. Później w komentarzu do pierwszych wiadomości o procesie brzeskim przestrzegano Polskę przed takimi eksperymentami. W listopadzie „Journal des Debats” w artykule obszernie zajmuje się procesem. Pisze, że nie trzeba zapominać, iż naczelniemi figurami w procesie, są takie osobistości, jak Witos, który może być porównany do Clemenceau, bo tak, jak i francuski mąż stanu — przewodził rządowi obrony narodowej i odegrał historyczną rolę i jak Lieberman, który stał w procesie w obronie praworządności. Dziennik francuski zawiera informacje, że zeznania świadków w śledztwie zostały sfalszowane. Dziennik dochodzi do wniosku, że wypadki w Polsce rozpławiają nawet naród wtedy, gdy Polska ma wielu wrogów, a przyjaciele jej nie są bardzo szczerzy.

Świadek w dalszym ciągu mówi o artykule socjalistycznego dziennika „Populaire” i lewicy demokratycznej — „Depeches”. Zwłaszcza ten ostatni dziennik w artykule z 20 listopada omawia stosunki w Polsce, pisząc, że Polska znajduje się pod rządami kliki tyrańskiej i przestrzega, aby u nas nie zapomniano, że proces brzeski ma duży refleks zagranicą. „Francja uczyniła wszystko, co dopomogło Polsce do odzyskania niepodległości, ale nie po to,

CHRONĆ
WASZE OCZY

SPÓSOBIE ZARÓWKI
PHILIPS ARGENTA

nw 7 265

żeby Polska z pod jednej kliki ciemności wpadała pod rządę drugiej kliki”.

„Temps” podaje przedewszystkiem zeznanie, skonfiskowane w kraju, jak zeznanie gen. Kukiela. Bo Francja żywo interesuje się tem, co się u nas dzieje. Gdy wysunięto projekt zmiany konstytucji, natychmiast jeden z profesorów napisał analizę tego projektu. Brześć odegrał bardzo ujemną rolę dla Polski wobec zagranicy. Niedawno odbyłem parę podróży zagranicę. Po wszechnie interesowano się Polską i Brześciem, a jak się wyrażano — to już panowie łatwo mogą sobie wyobrazić.

— Czy spotkał się z aprobatą Brześcia, że to, co się stało, tym posłom się należało.

— Nie, nie słyshałem.

A d w. Jarosz: Czy program polskich socjalistów szkodził Polsce zagranicą?

Świadek cytuje podróże do Londynu i Paryża p. Liebermana w sprawie Śląska Cieszyńskiego.

A d w. Czernicki: Czy obecnie Najwyższa Izba Kontroli może pracować normalnie?

— Mojem zdaniem — nie.

— Czy prawo Sejmu o kontroli jest nadal honorowane?

— Nie. Wszak obecnie jest większość B. B., którą nawet taki „Cyrułik Warszawski” nazywa Bezpartyjnym Bataljonem.

Na pytania oskarżonego Ciołkosza świadek mówi o dziejach ustawy, o zgromadzeniach i zeznaje dalej:

Obecnie rząd przygotował projekt ustawy o zgromadzeniach, ale to są kpiny. W Polsce zgromadzeń wolności niema. Nawet na poufne zgromadzenia przychodzi policja. Ludność miejska ma jeszcze jakieś złudzenia, ale na prowincji dzieją się rzeczy, o których się ludność stolicy nawet nie śni! Np. w nowotarskim powiecie podczas wyborów nie można było nawet ruszyć palcem. Numerki z siódmkami były konfiskowane, a nasi kandydaci aresztowani, jako szmuglerzy. Nie dawano zezwoleń na żadne zgromadzenia. To samo w powiecie myślenickim. Przy rezultatach głosowania stwierdziłem, że w okręgowej komisji skonstatowano blisko 10 000 nieważnych głosów na 7-kę, gdyż na numerkach były położone stemple z nazwiskami poszczególnych kandydatów. Tego nie było w komisjach obwodowych, więc stały się jakieś dziwy. W ten sposób straciliśmy jeden z należnych nam mandatów. Ja uważam, że cała procedura wyborcza była jedną drwiną z prawa.

— Czy istnieje związek pomiędzy tym systemem wyborów a osadzeniem nas w Brześciu?

— Uważam, że istnieje. Przytoczę charakterystyczny wypadek, który zdarzył się z mną po wyborach, gdy byłem już posłem. Było to w Jordanowie, dokąd przyjechałem na zgromadzenie. Na dworcu już czekała na mnie policja. Na wiec nie pozwolono, ale w dalszym ciągu byłem przez policję pilnowany. Poszedłem do mieszkania jednego z towarzyszy i piłem tam mleko z nim i jego żoną. Przyszedł policjant i chciał przy tem asystować. Wytłumaczyłem mu, że to jest bezprawie i policjant usunął się do drugiego pokoju. Ale kiedy zamknięto drzwi, wyszedł na dwór i przysłuchiwał się naszej rozmowie przez otwarte okno, dorzucając od czasu do czasu swoje uwagi.

Takie metody podważają wśród ludu wiarę w Polskę.

Prok. Rause: Jakie czynniki tę prasę inspirowały, w wyniku czego ukazały się wzmiankowane przez pana artykuły?

— Ja uważam, że inspirował je p. Piłsudski wraz ze swoim reżimem.

A d w. Berenson: Czy agencje zagraniczne mają w Warszawie swych współpracowników?

— Oczywiście.

A d w. Sterling: Czy na mieście są ambasady, konsulaty, które zbierają informacje?

— No naturalnie.

Osk. Lieberman: Na jakich materiałach opera się rozdział z książki Barthelemy'ego, traktujący o Polsce?

— Cytowane tam są wywiady marszałka Piłsudskiego z „Gazety Polskiej” i „Kurjera Porannego”.

Pociechę Rodziców

są tylko zdrowe dzieci — słabe i chorowite zaś są przedmiotem ciągłych kłopotów. Dlategoż dla każdej matki dbałość o zdrowie swego dziecka bardzo ciekawem jest pismo p. F. Jacka, Siemianowice, Matejki 22, w którym pisze m. in.: mój mały Heniek cierpiał na początkowe objawy krzywicy (angielskiej choroby) i blednicy, czego zrazu, iak to się często u wielu rodziców zdarza, nie dostrzegalam. Pomiewał jednak zaniepokoiłam się, gdy zauważyłam niezwykłą bledność dziecka, lekko wykrzywienie nóg i zupełny brak apetytu. Wówczas zdecydowałam się na przeprowadzenie kuracji Emulsją Scotta, choć obawiałam się, że dziecko wzbraniać się będzie przyjmowania tego preparatu. Lecz wreszcie przyciwnie — chłopiec nietylko chętnie przyjmował swą „śmietankę”, ale nawet wytrwale domagał się swej dziennej porcji. Już po trzech miesiącach też stwierdzić mogłam wspomniane wyniki: te tak groźne objawy krzywicy

i blednicy zniknęły bez śladu, chłopiec nabral wilczego apetytu i rozwijał się uderzająco szybko fizycznie i umysłowo. Rzeczywiście tak wspomniane rezultaty zadziwiają tylko Emulsji Scotta, której działanie na rozwój mego dziecka jest doprawdy zadziwiającej! Podobne pełne zapału sądy o Emulsji Scotta usłyszeć można z ust wielu tysięcy rodziców. We wszystkich krajach świata każda dobra matka daje swemu dziecku Emulsję Scotta, te naturalna odżywka witaminowa, która krzepi ciało i wzmacnia jego odporność przeciwko chorobom zakaźnym jak grypa, koklusz, szkarlatyna, gruźlica itp. Emulsja Scotta jest przyjemna w smaku, łatwo strawna i dlatego też chętnie przez wszystkich przyjmowana. Zadaćcie więc tylko Oryginalnej Emulsji Scotta, bowiem dla naszych dzieci niema nic lepszego! — Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach.

aw 7 266

Dla uczczenia piątej rocznicy założenia OBOZU WIELKIEJ POLSKI

odbędzie się w niedzielę, dnia 6 grudnia 1931 r. w sali Domu Rzemieślniczego przy ulicy Franciszka Ratajczaka nr. 21 d, staraniem Komitetu Dzielnicy Zachodniej O. W. P.

WIELKA AKADEMJA

Program Akademii podany będzie jutro. Zaproszenia wydaje się w biurach O. W. P., św. Marcin 65, II. p., front, codziennie w godz. 10—13 i 15—18. Akademię poprzedzi uroczysta Msza św., która odprawiona zostanie o godz. 9 rano w kolegiacie św. Marii Magdaleny (Farze).

Proces przeciw posłom „Centrolewu“

34. dzień rozprawy

Warszawa, 3. 12. (Tel. wł.). — W dniu dzisiejszym w procesie więźniów brzeskich budzi wielkie zainteresowanie konfrontacja między nadkomisarzem policji Buksem oraz posłami Arciszewskim i Kwapińskim co do okoliczności zajść na stokach cytadeli, oraz między dyrektorem biura Sejmu p. Dziadoszem, a redaktorem „Naprzodu“ Haakerem.

Jako pierwszy zeznaje b. poseł B. B. Kuryłowicz, który opowiada o Związku Zawodowym Kolejarzy, o kursach, które były prowadzone w roku 1928 oraz o T. U. R.

Następnie staje przed sądem nadkomisarz Buks, który przewodził policji w czasie manifestacji na stokach cytadeli 1 listopada 1929 roku. Świadek szczegółowo opowiada o tem, co było wówczas i kto wygłaszał przemówienia oraz stwierdza, że otrzymał ściśle instrukcje od swoich przełożonych, by tylko w razie wystąpienia agresywnych przeciwko rządowi rozwiązać natychmiast zebranie. Również poruczono mu, by unikać starć i nie zwracać uwagi na drobne wystąpienia. Po zebraniu pochód rozbił się na kilka grup. Świadek przystąpił do rozpraszania tłumu. Przemówienia posłów Dubois i Barlickiego na placu straceń były bar-

dzo agresywne. Nawiązując do uroczystości, powiedziano tam: My, którzy obaliliśmy carat, nie spoczniemy, póki nie obalimy marsz. Piłsudskiego, który zdradził naszą sprawę robotniczą. Po przemówieniu tem świadek słyszał jak wolano: „Przysięgamy“!

W dalszym ciągu obrona zadaje świadkowi szereg pytań. Świadek, opowiadając, oświadcza, że w czasie rozpraszania tłumów przyszedł mu z bardzo wydatną pomocą poseł Arciszewski, który nawet swoją osobą zasłonił jednego z policjantów.

W dalszym ciągu świadek opowiada, jak tłum otoczył komisarza Torna, którego rzekomo chciano utopić w Wiśle względnie powiesić na drzewie. Na pytanie obrony, dlaczego komisarz Torn wówczas nie użył broni w obronie życia, świadek daje wymijające odpowiedzi, twierdząc, że był instrukcją, by bardzo oględnie występować w stosunku do tłumów.

Następnie oskarżeni Mastek i Dubois zadają świadkowi kilka pytań.

Po kilkunastu - minutowej przerwie przystąpiono do konfrontacji komisarza Buksa z posłami Arciszewskim i Kwapińskim. (w)

Japończycy nie zaprzestają akcji wojennej

Konsygnacja oddziałów pod Cziczikarem

Moskwa, 3. 12. (PAT). Prasa sowiecka stwierdza, że wbrew zapewnieniom międzynarodowych czynników japońskich o rozpoczęciu ewakuacji wojskowej w Mandżurji, Japończycy w dalszym ciągu ściągają wielkie oddziały do Cziczikaru. W ciągu ostatnich dni przybyła tam mieszana brygada japońska i artylerja polowa.

„Prawda“ podejrzewa, że Japończycy przygotowują się do akcji przeciwko rejonowi stacji kol. Mandżula,

położonej w pobliżu granicy sowieckiej. Koła japońskie uzasadniają natomiast sprowadzanie wojsk japońskich niebezpieczeństwem, jakie grozi im ze strony gen. Sy-Bao-Czenka, który na rozkaz gen. Ma posuwa się jakoby w kierunku Cziczikaru na czele 3000 armji. W Cziczikarze tymczasem utworzony został nowy koalicyjny rząd prowincjonalny, który posiada przy sobie stałego doradcę japońskiego w osobie Japończyka Murada.

Aresztowanie w związku z zamordowaniem śp. Waclawskiego

Wilno, 3. 12. (Tel. wł.) Prokurator zarządził aresztowanie dwóch osób podejrzanych o zamordowanie w dniu 10 listopada studenta ś. p. Stanisława Waclawskiego. Aresztowani są to robotnicy żydowscy: Lejba Zaikind oraz Szmul Wulfm. Obaj zostali przekazani do dyspozycji sędziego śledczego do spraw szczególnej wagi. (w)

Redukcje w kasach chorych

Warszawa, 3. 12. (Tel. wł.) Z dniem 1 bm. zwolniono we wszystkich kasach chorych w całej Polsce 478 pracowników, co stanowi około 7 procent ogólnej liczby personelu 320 o-r zwolniono ze względów oszczędnościowych, 92 skutkiem braku kwalifikacji, 12 usunięto za nadużycia a 25 przeszło na emeryturę. (w)

Po „Osthilfe“ — „Westhilfe“

Berlin, 3. 12. (Tel. wł.) Żądania rolnictwa niemieckiego, domagające się ulg moratoryjnych nietylko na terenach, objętych dekretem o „Osthilfe“, o czym korespondent Wasz donosił w specjalnej korespondencji, osiągnęły, jak się zdaje, w dużej części skutek. Mianowicie ministerstwo wyzwienia rozważa plany, według których rolnictwo na zachodzie otrzymałoby rodzaj czasowego i ograniczonego moratorium. Nie jest jednak

jeszcze wiadome, czy zarządzenia odnośne wyjdą w ogólnym dekrete, mającym zawierać cały szereg rozmaitych ustaw. Mimo zastrzeżeń, iż interesy wierzycieli zostaną uwzględnione, wiadomości o „Westhilfe“ wywołały dalsze zaniepokojenie w sferach handlowych. Forsuje sprawę „Westhilfe“ związany z kołami rolniczymi minister dla spraw żywienia, prawnikowie Schiele. (d)

Wobec spadku funta ang.

Warszawa, 3. 12. (Tel. wł.) — Banki warszawskie, wykorzystując niższe funta, pokryły po niskim kursie swe długi w funtach. Wyrównywano nawet należności, płatne dopiero w końcu grudnia.

W dniu dzisiejszym na giełdzie warszawskiej dolar nieco mocniejszy — 8,89%. Również złoto mocniej. (w)

Młodociani rabusie na ulicach Warszawy

Warszawa, 3. 12. (Tel. wł.) — Wczoraj późnym wieczorem trzech młodzieńcy w wieku od lat 17 do 20 napadli na rogu ulic Marszałkowskiej i Ks. Skorupki na budkę z wyrobami tytoniowymi.

Rabusie chcieli ubezwładnić siedzącą w budce kobietę i zrabować jej pieniądze. Na krzyk napadniętej nadbiegł policjant oraz mąż i wspólnymi siłami ujęto wszystkich trzech. Zaprowadzono ich do komisariatu. (w)

O zamówienia sowieckie w hutach polskich

Warszawa, 3. 12. (Tel. wł.) Z Moskwy powrócił dyrektor Huty Bismarcka, p. Krygiewicz, który przeprowadził w Moskwie rozmowy o realizację zamówień sowieckich w polskich hutach na Górnym Śląsku. Pan Krygiewicz udaje się do Berlina, gdzie poinformuje głównych akcjonariuszy Huty Bismarcka o wynikach swojej podróży. (w)

Rozkaz Hitlera wzywa do rozważ.

Berlin, 3. 12. (PAT). „Völkischer Beobachter“ ogłasza nowy rozkaz dzienny Hitlera do oddziałów szturmowych, ostrzegający członków hitlerowskich formacji bojowych przed wszelkimi nierozważnymi wystąpieniami.

Żadna moc świata nie będzie mogła wydrzeć nam wawrzyńców — oświadcza Hitler. Siła i wola wasza, gwarantujące same przez się ostateczne zwycięstwo nasze sprawią, że z nieubłaganą koniecznością losów władza państwowa przejść musi w nasze ręce. Dlatego też wzywam was, abyście nie dali się prowokować. Ktokolwiek w tych dniach nie wytrzyma próby, nie jest wart być świadkiem naszego ostatecznego zwycięstwa.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.891 zł.; w Gdańsku na Warszawie — zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210.25 zł., gotówka 209.20 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.31 do 173.57 zł., gotówką 172.97 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 3. 12. 1931 r. Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany, do notowania doszło tylko w papierach procentowych, w których panował dość ożywiony ruch. Z papierów państwowych płacono za 5 proc. pożyczkę konwersyjną 41.— oraz za 4 proc. pożyczkę inwestycyjną 78.—, pozatem handlowano 7 proc. obligacją mieszkaniową m. Poznania po 88 proc. oraz 8 proc. oblig. m. Poznania z 1926 i 1927 r. po 92 proc., płacono natomiast za 8 proc. listy zastawne Zach. Polsk. Tow. 88 proc. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 8 proc. listy dolarowe stare 77 proc., zaś 6 proc. listy żytnie po 14.50—14.25 w transakcjach.

Akcje bankowe i przemysłowe bez obrotu i notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papierzy procentowe:
(Kurs w procentach nominału):
5% Pożyczka konwersyjna 41% P
7% obligacje mieszk. m. Poznania 88% +
8% obligacje miasta Poznania z 1926 r. 92.—% +
8% obligacje miasta Poznania z 1927 r. 92.—% +
8% listy zastawne Zach. Pol. Tow. Kredyt. Miejsk. w Poznaniu 88% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt 77% P.
(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 14.50, 14.25 +
4% Premijowa Pożyczka Inwestyc. 78.— P.
Tendencja bez zmiany.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 3. 12. 1931 r.
Warunki: Handel hurtowy, partycel Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.
Standardy: w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta 71.3 kg (121 f. w h.), 2) pszenicy 74.8 kg (127 f. w h.), 3) jęczmienia a) 64 kg do 66 kg. b) 68 kg., 4) owsa 43.55 kg (74.1 f. w h.).
Ceny transakcyjne
Żyto 895 tonn par. Poznań . . . 27.25
Usposobienie spokojne.
Ceny orientacyjne
Pszenica 24.75—25.25
Usposobienie spokojne.
Jęczmień a) 64—66 kg. 21.50—22.50
Jęczmień b) 68 kg. 23.00—24.00
Usposobienie słabe.
Jęczmień browarowy 26.50—28.00
Usposobienie słabe.
Owies 24.25—24.75
Usposobienie spokojne.
Maka żytnia 65% w work. 39.75—40.75
Usposobienie spokojne.
Maka pszenna 65% w work. 37.50—39.50
Usposobienie spokojne.
Otręby żytnie 17.75—18.25
Otręby pszenne 16.25—17.25
Otręby pszenne (grube) 17.25—18.25
Rzepak 34.00—35.00
Gorzycza 36.00—42.00
Groch Victoria 25.00—29.00
Groch Folgera 30.00—34.00
Ziemniaki fabr. za kilo % 0.00—0.21
Ogólne uspobienie spokojne.
Transakcje na odmiennych warunkach pszenicy 105 tonn, owsa 15 tonn.

Wysoki gatunek Niska cena!

Oto najtłowniejsze zalety nowego mydła toaletowego wyrabianego przez firmę Schicht-Lever S. A.

z łagodnych olejów roślinnych

Pw 9 126-62.354

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 3. 12. 1931 r.
Waluty Gotówka
Dolary St. Zjedn. tr.: 8.89%, sp.: 8.91%,
kup.: 8.87%.

	Dewizy:		kup.
	trans.	przed.	
Belgja	124.16	124.47	123.85
Gdańsk	173.70	174.13	173.27
Holandja	360.05	360.95	359.15
Londyn	30.15	30.23	30.07
Nowy Jork			
czeki	8.92	8.94	8.90
Nowy Jork			
kabel	8.927	8.947	8.907
Paryż	34.92 1/2	35.01	34.85
Praga	26.43	26.49	26.37
Szwajcaria	173.69	174.12	173.26
Berlin	211.45		

Papierzy wartościowe i obligacje:

3% pożycz. bud.		31.25
4% pożycz. inwest.		78.25
5% pożycz. konw.		41.75
6% pożycz. dol.		59.50
4% prem. dol.		42.10
7% pożycz. stabil.		54.50 55.00

Akcje w złotych:

Bank Polski 0.00—103.00

Komentarz.

Tendencja na dzisiejszej giełdzie była dla akcji słaba, dla walut i papierów niejednolita. Obracano jedynie Bankiem Polskim po 103.—, czyli o 3.— zł. niżej od dnia wczorajszego.

PLÓDY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.
Berlin, 3. 12. 1931 r.
Pszenica march 75—76 kg 218.00—220.00
i sp. Tendencja słaba.
Pastwna pszenica march 70—71 kg 202.00—204.00
i sp. Tendencja słaba.
Żyto march 72—73 kg 195.00—198.00
i sp. Tendencja słaba.
Jęczmień 160.00—170.00
Tendencja spokojna.
Jęczmień pastwny i przemysłowy 155.00—159.00
Tendencja spokojna.
Owies march 140.00—145.00
Tendencja słabsza.
Maka pszenna 28.00—32.00
Tendencja spokojna.
Maka żytnia 70% 27.15—29.00
Tendencja cicha.
Ospa pszenna 9.90—10.25
Tendencja słabsza.
Ospa żytnia 10.50—11.00
Tendencja ledwo utrzymana.
Groch Victoria 23.00—30.00
Groch drobnij ładny 25.00—28.00
Groch pastwny 17.00—20.00
Peluszka 17.00—19.00
Bób 16.50—18.00
Wyka 17.00—20.00
Łubin niebieski 11.00—12.50
Łubin żółty 13.00—15.00
Makuchy lniane 13.00—13.20
Makuchy arachid 50% loco Hamburg 12.80—13.00
Mączka arachid 50% loco Hamburg 12.80—13.00
Wytłoki suche partycel Berlin 6.10—6.20
Śróć soya ekstrahowany 46% loco Hamburg 0.00—11.00
Śróć soya ekstrahowany 46% loco Szczecin 0.00—11.60
Ziemniaki jadalne białe 1.40—1.50
Ziemniaki jadalne czerwone 1.50—1.70
Ziemniaki jadalne nerkowe 1.70—1.90
Ziemniaki jadalne żółte bez nerkowych 1.90—2.20
Ziemniaki fabryczne 7—8 1/2 kg. pro % mączki
Ogólna tendencja nieregularna.
Notowania złotego w Berlinie z dnia 3. 12. 1931 r.
Wpłaty na Warszawę 47.25 17.45
Noty duże 47.12 47.52

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Aresztowanie podpalaczy

Akcja specjalnej komisji śledczej na terenie pow. Iubawskiego.

Od pewnego czasu na terenie powiatu lubawskiego czynna jest komisja śledcza, wyłoniona przez pomorski urząd wojewódzki, która przeprowadza szczegółowe dochodzenie w sprawie szerzących się w tym powiecie w zatrważający sposób pożarów.

Dotychczas komisja spowodowała aresztowanie kilku podpalaczy, którymi kierowała chęć zysku w formie premii asekuracyjnej. Śledztwo ujawniło popełnioną przed 5-ciu laty zbrodnię podpalenia zabudowań rolnika Kleszczyńskiego w Nowym Dworze Ustalono, iż podpalaczem był zamieszkały w tem mieście cieśla Makowski, który poza tem w tym czasie wywołał 5 innych pożarów.

Makowski uprawiał wspomniany proceder, aby zdobyć pracę zarobkową przy odbudowie zabudowań. Makowski podpalał przeważnie stare i zniszczone budowle, które były wysoko ubezpieczone i miały być odbudowane.

Podpalacza aresztowano i oddawiono do sądu grodzkiego w Nowem Mieście.

Poza tem policja aresztowała Antoniego Czaplńskiego z tegoż powiatu oraz jego syna Bernarda, który przed 5 laty podpalił stóg zboża wartości 400 zł. ubezpieczony na 4.000 zł. Aresztowany został również rolnik Józef Dmochiewicz za podpalenie swego domu mieszkalnego z chęcią zysku w postaci premii asekuracyjnej. (PAT.)

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Sodalicia Marjańska Młodzieży i Uczniów Kupieckich.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, 4 bm. o godz. 20 w sali „Marianum” ul. Szewska 18. Na porządku obrad bardzo interesujący wykład.

— **Koło ks. ks. profesorów.** Zebranie odbędzie się w piątek, 4 bm. o godz. 20 w gimnazjum im. Bergera. Na porządku obrad referat ks. Nowakowskiego: Z metodyki nauczania historii kościoła (II).

— **Sodalicia Marjańska Panów S. E.** Zebranie miesięczne dzisiaj o godz. 20, poczem „godzina święta” o godz. 21.

— **Hodowla drobiu.** W poniedziałek, dnia 7 bm. o godz. 20 odbędzie się w sali Wielkopolskiej Izby Rolniczej, ul. Mickiewicza 33 zebranie przedwalne Towarzystwa Ornitologicznego — działu kur, gołębi i królików.

ŻYCIE AKADEMICKIE

— **Koło Naukowe Tow. Stud. i Dypl. W. S. H.** urządzi 4 b. m. z okazji 5-tej rocznicy istnienia Koła uroczysty obchód z następującym programem: o godz. 9 rano msza św. w Kolegiacie Farnej, celebrowana przez ks. prał. J. Prądzyńskiego, o godz. 20.15 uroczyste zebranie w auli W. S. H. (Al. Marcinkowskiego 3). Wstęp wolny dla wszystkich.

ŻYCIE SOKOLE

— **„Sokol”** — Starołęka urządzi w niedzielę, 6 bm. o godz. 15 i 19 na sali p. Pietrzonki przedstawienie amatorskie w 3 aktach p. t. „Zemsta cygana”.

— **Zebranie plenarne żeńskiego gniazda Śródmieście** nie odbędzie się w przypadający piątek, lecz 11 bm. o godz. 19.30 na salce posiedzeń św. Marcin 65. Na porządku obrad pokaz bandażownictwa ze stosownym wykładem, sprawa gwiazdki itd.

Mielżyńskiego 23. Wstęp 50 gr. Tegoroczna wystawa, bogato obelana, obfituje w wszelkiego rodzaju modne i artystyczne robotki, obok rzeczy praktycznych i tanich na podarki gwiazdkowe — Za komitet (—) Cynkowa. (—) Wrzesińska.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Zwiedzanie m. Poznania.** Polskie Tow. Krajoznawcze — Touring Klub Oddział w Poznaniu (ul. Marsz. Focha 18) urządzi w miesiącach zimowych szereg wycieczek, celem zwiedzenia obiektów przemysłowych, zakładów użyteczności publicznej i zabytków przeszłości m. Poznania. W niedzielę, 6 bm. wycieczka zwiedzi miejską spalarnię śmieci na Szelagu, jedyną w Polsce. Zbiórka o godz. 10.30 na końcowym przystanku tramwajowym na Tamie Garbarskiej. Uczestnicy wycieczki z wyjątkiem członków płacą na rzecz Towarzystwa Krajoznawczego 50 gr.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z okazji 46 rocznicy istnienia** Kat. Tow. Rzemieślników Polskich w Poznaniu urządziło w sali Domu Królowej Jadwigi wieczornicę z urozmaiconym programem. Sala była przepiękna. Uroczystość zagaił w obecności członków zarządu i ks. Haendschkego, patrona towarzystwa, ks. dyr. Stanisławski, poczem popisali się chórem mieszany Koła śpiewu im. Dembińskiego pod kierunkiem p. Barwickiego, śpiewała p. Mildowna i odegrano dwie jednoaktowe komedijki „Moja córeczka” i „Chrapanie na rozkaz”. Wspomnieć też należy o deklamacjach pp. Niewiady i Przybylskiej oraz dzieci członków towarzystwa. Wszystkie produkcje, oklaskiwane gorąco przez tłumnie zebranych, przyczyniły się do podniesienia miłego nastroju podczas wieczornicy, którą zakończono wspólnym śpiewem (k.)

— **Przebieg pogody w miesiącu listopadzie** podług obserwacji na stacjach Uniwersytetu Poznańskiego. Ubiegły miesiąc listopad odznaczał się pogodą bardzo słoneczną i niebywale suchą, przeważnie łagodną, pod koniec mroźną. Temperatura powietrza w Poznaniu wahała się w granicach od 10 stopni mrozu do 16 stopni ciepła, średnio zaś wyniosła 3,1 stopnia Cels. i wypadła o 0,5 stopnia za wysoką. Bardzo skąpe deszcze padały tylko 5 razy i przyniosły ogółem tylko 1 mm. opadu, co stanowi zaledwie tylko 3 proc. normalnej ilości opadu w listopadzie. Tak suchego listopada nie notowano ani razu w poprzedzających 83 latach. Słońce świeciło ogółem przez 93 godzin czyli 170 procentów zwykłego czasu ustalonego w tym miesiącu. W obserwatorium meteorologicznym w Gołębiniu temperatura powietrza wyniosła średnio 3,0 stopnie. — Mroz notowano w 11 dniach (norma 12). Dób trwale mroźnych było 5 (norma 3). Śnieg nie padał ani razu, gdy zazwyczaj zdarza się 4 razy — W biejącym miesiącu grudniu należy oczekiwać przejściowego nawrotu łagodniejszej temperatury, która zazwyczaj występuje z początkiem tego miesiąca.

— **Ostatni pokaz gazowy** odbył się przy licznych udziałach pań, które z zainteresowaniem śledziły demonstracje praktycznego gotowania. Przygotowano obiad systemem wieżowym i pieczono ciasta — Objaśnień udzielała instruktorka gazowni miejskiej, p. Serafinowska, a zajmujący wykład na temat porządków domowych wygłosiła p. G. Żółtowska. Przyszły pokaz w dniu 16 bm. w sali gazowni miejskiej na Grobli 10 będzie przystosowany do przygotowań przedświątecznych i obejmie pieczenie ciast na święta. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Sprytnie obmyślano oszustwo** usiłowano popełnić w tych dniach w Pocztowej Kasie Oszczędności w Poznaniu Przy okienku P. K. O. pewien osobnik chciał podjąć na czek sumę 37 tys. zł z konta Lubońskiej Fabryki Drożdży dawniej G. Sinner w Luboniu. Przy badaniu czeku stwierdzono, że jest sfałszowany, to też osobnika, podejmującego pieniądze, jak również towarzysza, który przyszedł z nim w celu osłony, aresztowano. (k.)

KRONIKA SĄDOWA

— **Echa napadu bandyckiego.** W roku 1924 dwaj rabusi w Łatkowie powiatu inowrocławskiego ograbili i pobili pewnego gospodarza, a udało się wtedy jeszcze ustalić nazwiska przestępców: Florjana Biernackiego oraz Wutczaka. Ten ostatni został ujęty i odsiedział karę 5 i pół lat więzienia, pierwszy zaś uciekł do Niemiec, gdzie wreszcie został schwytany na przestępstwie i zwrócony Polsce. Obecnie odbyła się rozprawa sądowa przeciw Biernackiemu, którego sąd skazał na 5 lat ciężkiego więzienia; utratę części obywatelskiej na okres lat 10, stały nadzór policyjny i na ponoszenie kosztów sądowych. (em.)

— **Za zabójstwo cygana.** W lipcu br. rozłożyli się obzem na gruncie majątności Jajkowa pod Brodnicą cyganie. Korzystając z sposobności, cyganie, wypuścili konie na łąkę. Zauważył to gorzelały majątku Fr. Bojanowski, który, zabrawszy karabin udał się na pastwisko i wezwał cyganów do usunięcia się z pola. — Podczas wymiany słów, B. uchwycił cygana Karola Tabaczyńskiego i potrząsał

Przy otyłości, artretyzmie i chorobie cukrowej naturalna woda gorzka „Franciszka - Józefa” wzmacnia czynności żołądka i kiszki oraz ułatwia trawienie. nw 7267

nim. W tem nadbiegł młodszy Tabaczyński, Cezary, prosząc B., ażeby dał ojcę spokój. W tej chwili B. wymierzył broń w kierunku Cezarego i położył go trupem na miejscu. Obecnie za zabójstwo odpowiadał B. przed wydziałem karnym sądu okręgowego w Brodnicy. Sąd skazał go za zabójstwo na 5 lat ciężkiego więzienia i utratę praw obywatelskich przez 5 lat. (x.)

— **Za pokrzywdzenie upośledzonego.** We wsi Ciecchrzu gospodarz rolny Wojciech Wypijewski przyjął na służbę w charakterze pastucha 18-letniego chłopca upośledzonego nieco na umyśle i przyrzekł płacić mu 18 złotych miesięcznie oprócz utrzymania całkowitego. Urząd ubogich ze względu na to, że chłopak ten nie miał wcale opieki, przyznał mu również rentę w wysokości 18 zł miesięcznie, którą to sumę w ciągu 9 miesięcy podnosił za sierotę W. i nic chłopcu nie wypłacał. Wreszcie chłopiec upominał się od W. zapłaty, a gdy to nie skutkowało, zwrócił się do policji. ta zaś sprawę skierowała do sądu w Inowrocławiu. Na rozprawie sądowej ustalono złą wolę gospodarza Wypijewskiego, którego skazano na dwa tygodnie więzienia i ponoszenie kosztów sądowych. (em.)

— **Złodziejska szajka.** Na wokandy sądu okręgowego znalazła się sprawa Stanisława Talarkiewicza, Leona Andrzejewskiego, Jakóba Bączyka i Edwarda Wolenberga. Z aktu oskarżenia wynika, że pierwsi dwaj, przebywający w areszcie śledczym, włamali się 17 lipca br. do mieszkania p. Wróblewskiego (ul. Długa nr. 18) i skradli cenne skrzypce z futerałem, kolnierz, futro damskie, neseser itd. Gdy rodzina p. W. wróciła do domu, zastała ku przerażeniu ogromny nieład w mieszkaniu, zamki od szaf i biurka były powyrwane, bielizna i garderoba, którą złodzieje nie zdążyli zabrać, leżała porozrzucana po podłodze, a część łupu znaleziono na łóżku. Do mieszkania wszedł sam Talarkiewicz, natomiast Andrzejewski stał przed domem na straży. Widocznie złodziej w ostatniej chwili spłoszony, tak, że nie wszystko udało im się zabrać. Złodzieje z pośrednictwem Wolenbergiem udali się następnie na ul. Wronecka, gdzie pod nr. 10 mieszka Bączyk, któremu sprzedano towar za 25 zł, za co Wolenberg otrzymał osobno jeszcze 5 zł. Po rozprawie sąd skazał Talarkiewicza i Andrzejewskiego każdego na pół roku więzienia, Bączyka na 1 a Wolenberga na 2 miesiące więzienia. Talarkiewicz i Andrzejewski odpowiadają jeszcze będą za inne kradzieże. (z.)

JARMARKI

— **Raszków.** Jarmark kramny, na konie i bydło odbędzie się w czwartek, 10 bm.

— **Odolanów.** W czwartek, 10 bm odbędzie się w mieście Odolanowie jarmark kramny oraz na konie i na zwierzęta racicowe, tj. bydło i świnię.

— **Koźmin.** W czwartek, 10 bm odbędzie się w mieście Koźminie jarmark na konie i bydło (mały).

Z WIELKOPOLSKI

— **Puszczykówko.** (Towarzystwo miłośników przyrody.) W ub. niedzielę popołudniu odbyła się w tut. urzędzie sołectkim pogadanka kilkunastu obywateli Puszczykówka, celem założenia Towarzystwa, którego celem będzie troska o planową rozbudowę i estetyczny wygląd gminy i okolicy. Zebrani pod przewodnictwem p. radcy Słomińskiego uchwalili powołać do życia Towarzystwo i wysłać deputację do prezydenta miasta, p. Ratajskiego, pod którego protektoratem odbędzie się wkrótce zebranie inauguracyjne. (j.)

— **Iwno.** (Poświęcenie sztandaru.) Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej (S. M. P.) obchodziło tu wspaniałą uroczystość poświęcenia sztandaru Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem, które odprawił patron, ks. prob. Hoffmann. Po nabożeństwie młodzież w wielkim pochodzie udała się na salkę parafjalną, gdzie odbyła się uroczysta akademja. Na program uroczystości składały się deklamacje, pieśni i referat. W uroczystości brały udział S. M. P. z Kostrzyna, Czerlejna, Siedlec i Gultowa.

— **Gniezno.** (Wypadek na kole.) W poniedziałek wieczorem na stacji kolejowej w Gnieźnie uległ nieszczęśliwemu wypadkowi pałac kolejowy Czesław Witkowski z ulicy Tumskiej 15. Witkowski, chcąc przekroczyć w pobliżu parowozowni tor kolejowy, został uchwycony przez pociąg towarowy, nadjeżdżający od strony Wrześni, przyczem kółka parowozu odcięły mu prawą nogę powyżej kolana. Nieszczęśliwego odstawiono do szpitala miejskiego.

W czerwcu br. przybył do Gniezna 31-letni handlarz Kazimierz Kołodziejczyk z Kalisza w towarzystwie innych osób. Po libacji towarzystwo udało się w stronę Dalek. W drodze przyszło do sprzeczki w trakcie czego Kołodziejczyk otrzymał

Pomnik znachora w Poznaniu

czyli komu zawdzięczamy prysznic

Wizyta u profesora Jorgi

Obrazki z miast i wsi rumuńskich

Złoto na dnie morza

Ciekawe prace nurków w głębokości 130 metrów

w najbliższym (62-gim) numerze „Ilustracji Polskiej“

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy. Nabyć można u kolporterów utycznych, w kioskach dworcowych „Ruchu” w księgarniach oraz w agenturach naszych. Miesięczny abonament 1.50 zł kwartalnie 4.— zł bez kosztów przesyłki — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcin 70)

KALENDARZYK

Czwartek, 3 grudnia 1931.

Słońce: wschód 7,42; — zachód 15,41; — długość dnia 7 godz. 59 min.
Księżyc: wschód —; — zachód 12,57; — po ost kw.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana — 2 st. C., pochmurno, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 762 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa — 2 st. C., najniższa — 3 st. C.

Przepowiednia pogody na piątek: Przy silnym zachmurzeniu i nieznacznych opadach dalsze ocieplenie.

Kal. rzk.: Franciszek Ks.; jutro Barbara P. i M.

Kal. słow.: Wiślimir; jutro Lubomiła

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka „Pod złotym Lwem”. Stary Rynek 75. — Apteka Sapieżyńska, pl. Sapieżyński 1. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76. — Apteka „Pod Eskulapem”, pl. Wolności 13.
Wilda: Apteka „Pod Koroną”, Górna Wilda 61.
Jeżyce: Apteka „Pod Gwiazdą” ul. Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka „Przy Parku Wilsona”, ul. Marszałka Focha 47.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Sodalicia św. Piotra Klawera dla katol. misyj afrykańskich.** W środę, 9-go bm. o godz. 19 odbędzie się nabożeństwo misyjne z Wystawieniem Najśw. Sakramentu i kazaniem w kościele OO. Franciszkanów.

WYKŁADY

— **Już dziś ostatni wykład St. Jarosza.** Zapowiedziany wykład Stefana Jarosza, który wzbudził ogromne zainteresowanie, odbędzie się dziś o godz. 20 w sali 17 Coll. Minus. Wspaniałe widoki z gór i pręry Ameryki oraz ciekawe opowiadania z krainy bohaterów Jacka Londona złożą się na program dzisiejszego wieczoru.

— **Wśród tatrzańskich jezior i przepaści.** Interesujący odczyt, ilustrowany prześlizgniętymi zdjęciami w liczbie 150 z tatrzańskich turni, przepaści, jezior i wódospadów z własnych długich wędrowek po Tatrach, wygłosi p. prof. Birkenmayer z ramienia Polskiego Tow. Tatrzańskiego w sobotę, 5 bm. o godz. 18 w sali Śniadeckich (Coll. Medicum) przy ul. Fredry.

— **Kobieta niewolnicą 20-go wieku a handel „żywym towarem”.** Na powyższy temat mówić będzie w dniu 5 bm. o godz. 20 w sali Domu Ewangelickiego p. Raczynski Kazimierz, autor kilku broszur i kompendjów dla Policji Państwowej. — Prelegent, znany Poznaniowi ze swych poprzednich odczytów, przyciągnie niewątpliwie swą osobą rzeszę publiczności. — Bilety nabyć można u p. Zygarkowskiego, ul. 27 Grudnia 12 (narożnik Gwarnej). Dochód przeznaczają się edla bezrobotnych.

WIECZORY, KONCERTY

— **Mistrzowska orkiestra Klubu Mandolinistów im. Chopina** pod dyr. p. Zenona Szemborskiego urządzi dnia 8 bm. o godz. 16 koncert na rzecz biednych i bezrobotnych w auli Miejskiej Szkoły Handlowej przy ul. Śniadeckich.

WYSTAWY

— **Gwiazdkowa wystawa prac kobiecych** otwieramy w niedzielę 6 bm. o godzinie 11 w sali „Strzecha” przy ul. Sew.

TYLKO NASI ABONENCI

otrzymają pod koniec roku kalendarz zeszytowy na r. 1932

■ BEZPŁATNIE! ■

cios kamieniem w głowę. Kołodziejczyk runął bezprzytomny na ziemię, a towarzysze, zamiast udzielić mu pomocy, zbiegli. Po pewnym czasie Kołodziejczyk odzyskał przytomność, udając się do lekarza, który mu ranę opatrzył. Kołodziejczyk udał się do Kalisza, gdzie następnego dnia wskutek pęknięcia czaszki i zakrwawienia mózgu zmarł. Policja wszczęła dochodzenie i onegdaż udało się jej wysledzić sprawcę tego czynu, którym okazał się Stanisław Szymkowiak z Gniezna. Szymkowiak w toku przesłuchań przyznał się, że Kołodziejczyka uderzył w głowę nie kamieniem, lecz pięścią.

— (Zjazd miast.) Dnia 12 bm. odbędzie się w Gnieźnie w sali ratuszowej zjazd miast, posiadających bekoniarnie. (br.)

— * Czarnków. (Pożar.) W tych dniach wybuchł pożar w mieszkaniu p. Lukowskiego przy ul. Wronieckiej 66. Pożar dość wcześniej zauważono i zaalarmowano ochotniczą straż pożarną, która stłumiła go przed powstaniem większej szkody.

— (Wybrk.) Jacyś nieznanymi złoczyńcy powybijali onegdaż w godzinach wieczornych szyby w mieszkaniu p. Pilarskiej przy ulicy Szkolnej, poczem znikli w mrokach nastającej nocy. Co było powodem zdemolowania okien niewiadomo.

— (Z życia Kółek Rolniczych.) Celem ustalenia wysokości datków na bezrobocie od rolników, posiadających poniżej 50 ha ziemi, zwołano w tych dniach zebranie rady powiatowej Kółek Rolniczych, na które zaproszono przewodniczącego komitetu do spraw bezrobocia p. Starostę. Po przedstawieniu spraw bezrobocia wyłoniła się dość szeroka dyskusja, postanowiono akcję tę jednogłośnie poprzeć. Uchwalono, aby rolnicy składali datki niemniej jak 4 gr z morgi, odstawiając je w gotówce lub w naturalnych do miejscowych komitetów. Potem poruszono sprawę powszechnego spisu ludności, wyjaśniając, że dane spisowe stanowią tajemnicę urzędową. (cn.)

— * Wolszyn. (Święto młodzieży.) — Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej bardzo starannie przygotowało swe doroczne święto. Członkowie S. M. P. oraz młodzież w liczbie około 500 uczęszczała na trzydniowe nauki rekollekcyjne, wygłaszane przez ks. prof. Kwadego. Dnia 15 ub. mies. zebrali się organizacje młodzieży na placu przed Domem Katolickim i w wielkim pochodzie udały się na mszę św., w czasie której przystąpiły do wspólnej komunji św. Wieczorem tego dnia odegrali dr. h. c. S. M. P. z wielkim powodzeniem sztukę pod tyt. „Korsarz Bałtyku”.

— * Szubin. (Z Tow. Pomocy Naukowej.) Ważne zebranie Tow. Pom. Nauk. na powiat szubiński odbyło się w Szubinie 26. ub. mies. na salce Hotelu Centralnego. Zagał je ks. Kłos, ubolewając nad tem, że tak mała zebrała się liczba osób, cenionych należycie działalność tego zaśluzonego Towarzystwa. Następnie zdał skarbnik p. Prądyński z Łabiszyna sprawozdanie kasowe, poczem ks. Kłos wygłosił referat na tem: Jak podnieść i ożywić w powiecie naszym działalność Tow. Pom. Nauk.? W dyskusji zabierali głos p. starosta, p. dr. Jedwabny z Kcyni, ks. prob. Zieliński z Szubina. Podkomitety tworzą: na Szubin — ks. prob. Zieliński, na Kcynię — p. dr. Jedwabny, na Łabiszyn — ks. prob. Kłos, na Rynarzewo — ks. prob. Sroka. Zastrzeżono, iż wszystkie składki wpływać będą do rąk skarbnika powiatowego, p. Wacława Prądyńskiego w Łabiszynie. Prezesem Kom. Pow. wybrany został ks. prob. Szymański ze Stupów p. Wąsosz. Do niego odtąd należy kierować wszystkie korespondencje w sprawie Tow. Pom. Nauk. na powiat szubiński.

— * Chodzież. (Obchód listopadowy.) Uroczystą akademję ku uczczeniu Powstania Listopadowego urządziło w niedzielę wieczorem w nowo urządzonych salce p. Kamieniarza Tow. Uczestników Powstania Wlkp. 1918-19. Przed zagajaniem odbył się występ muzyczny pp. Witkowskiego i Beima. Akademję zagał prezes p. Szymański St. Na program tej uroczystości złożyły się deklamacje, referat o Powstaniu Listopadowym p. Onyszkiewicz i śpiewy. (jm.)

— * Szamocin. (S. M. P.) W ubiegłą niedzielę święcił S. M. P. święto swego Patrona jak najokazalej. Przez 3 dni przed świętem głośnił miejscowy proboszcz ks. Filipowski z ks. prob. Napiętkiem z Margonina naprzemian nauki rekollekcyjne, na które tłumnie młodzież przybywała. W święto samo przystąpiło około 90 młodzieńców, przeważnie w S. M. P. zorganizowanych, do wspólnej komunji św. — Wieczorem odbyła się w przepięknie przybranej sali „Concordii” uroczysta akademja.

— * Kościan. (Obchód listopadowy.) — Staraniem tutejszego Tow. Gimn. „Sokół” urządzono w dniu 29. ub. mies. w Sokolni uroczystą akademję ku uczczeniu Powsta-

nia Listopadowego. Obszerna sala zapełniła się po brzegi. Akademję zagał prezes p. Tadeuszak, a referat historyczny o powstaniu listopadowym wygłosił p. dyr. Fischbach. Dalszy program akademji składał się z produkcji orkiestry, rozmaitych deklamacji, śpiewów solowych i wystąpieniem młodzieży sokolej. Na zakończenie uroczystej akademji odpiewano „Rotę”.

— (Osobiste.) Z dniem 1 grudnia br. naczelnik tutejszego urzędu pocztowego, p. Urban przeszedł na emeryturę. Miejsce jego objął p. Andrzej Piwarski z Gniezna. (mk.)

— * Smigiel. (Z Floty Narodowej.) W dniu 28. listopada br. odbyło się na sali Strzelniczej zebranie konstytucyjne „Floty Narodowej”. Na zebranie zjawili się liczne grono obywateli naszego miasta. Zebranie zagał sędzia p. Witecki, a na przewodniczącego powołano p. mec. Smyczyńskiego. Następnie przez akklamację wybrano zarząd, do którego weszli pp.: adw. Smyczyński — prezes, sekr. sądowy Trabka — sekretarz i aptekarz Ciesielski — skarbnik. Na ławników wybrano pp. dentystę Kosbickiego i St. Muellera. (mk.)

— * Wielichowo. (Z Rady miejskiej.) Na ostatnim zebraniu Rada miejska powzięła ostry protest przeciw wystąpieniu amerykańskiego senatora Boraha w sprawie naszego dostępu do morza. (mk.)

Z POMORZA

— * Lubawa. (Tragiczny koniec sporu.) Właściciel ziemski Rutkowski w Wonnie pod Lubawą zastrzelił podczas sprzeczki robotnika Bernarda Robaszkiewicza. Sprawca został aresztowany. (x.)

— * Witkowo. (Pierwsze wyniki polowania.) Podczas polowania z naganką na terytorjum majątku Gulczewko ubito 30 zajęcy; królem polowania został dr. Nowackiewicz z Wrześni. W leśniczówce Stary Dwór ubito podczas polowania 45 zajęcy. Wyniki polowania w obecnym roku są niekorzystne; właściciele polowania ogólnie skarżą się na brak zwierzyny, która wyginęła wskutek niekorzystnych warunków klimatycznych z wiosną br. Ubita zwierzyna (zające) idzie przeważnie na eksport do Niemiec; w zakupie handlarze płać za sztukę 5-6 złotych. (ski.)

— * Grudziądz. (Osobiste.) Kierowniczka żeńskiego gimnazjum dr. Lipska mianowana została z dniem 1 grudnia br. wizytatorką szkół średnich okręgu szkolnego krakowskiego. Z dniem 10 grudnia na emeryturę przechodzi dyrektor oddziału Banku Polskiego Jan Ruciński; stanowisko jego obejmuje dyr. Mijchajda z Zamocia, który przed kilku laty był wicedyrektorem oddziału Banku Polskiego. — Dymjsja emerytalna dyr. Rucińskiego nastąpiła nieoczekiwanie.

— (Aresztowanie w Pe-Pe-Ge.) Zarządzeniem sędziego śledczego aresztowany został inżynier Dawid Bragiński, szwagier naczelnego dyrektora Pe-Pe-Ge Samuela Halperina, przebywającego od dłuższego czasu w więzieniu śledczym. Inż. Bagiński, obecnie przedstawiciel firmy Pe-Pe-Ge w Gdańsku, zajmował przedtem ważne stanowisko w tem przedsiębiorstwie w Grudziądzu. (ski.)

— * Tuchola. (Tyfus.) W Raciażu i Stobnie stwierdzono kilka wypadków tyfusu (dur brzuszny), który pociągnął za sobą wypadki śmierci. Władze sanitarne zarządziły środki ostrożności, aby zapobiec rozszerzeniu się choroby.

— (Trup podczas uroczystości weselnej.) W Nowych Suminach w domu gospodarza Langowskiego obchodzono uroczystość weselną, w której udział brał także młodzieniec Jan Zieliński. Nagle w czasie tańca Z upadł ku przerażeniu gości weselnych bez życia na ziemię. — Śmierć nastąpiła wskutek udaru serca. Zabawa została natychmiast przerwana, a goście opuścili przedwcześnie dom weselny. (x.)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Stow. Oficerów przen. w stan spoczynku. Zebranie miesięczne odbędzie się dzisiaj, 3 bm. o godz. 19,30 w kasynie oficerskiem O. K., plac Wolności 2. Po zebraniu o godz. 18,30 herbatka wspólnie z rodzinami.

— Komitet Tow. dzielnicy wildeckiej. Zebranie zarządowe odbędzie się w czwartek, 3 bm. o godz. 19,30. Zebranie plenarne w poniedziałek, 7 bm. o godz. 19,30 w lokalu zebrzań przy ul. Fabrycznej 38.

— Koło Absolwentów i Absolwentek IV szkoły wydziałowej — Poznań-Lazarz. Zebranie plenarne, jak również schadzki czwartkowe i wtorkowe nie odbędą się aż do odwołania. — Patron.

— Związek Inwalidów Wojennych R. P. Poznań-Winiary. Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 3 bm. o godz. 19 na sali „Sokoła” przy ul. Obornickiej.

— Samorząd Czeladniczek różnych zawodów absolwentek dawniejszej gminy szkolnej. Próba śpiewu odbędzie się 4-go bm. o godz. 19 w auli szkoły powszechnej III piętro ul. św. Marcina. Dalsze lekcje śpiewu według umowy z p. Szulcówną Stelą, nauczycielką śpiewu. Obecność wszystkich członkiń obowiązkowa.

— Chór im. Chopina — Poznań-Wilda. Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, 4 bm. o godz. 20 u p. Fiedlerowej.

— Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej w Poznaniu. Dnia 4 bm. o godzinie 19,30 odbędzie się na sali św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 24, zebranie plenarne, na którym wygłosi wykład p. dyr. Ligocki p. t. „Nowoczesna reklama”.

— Cech murarzy. Msza św. za zmarłych członków odbędzie się w piątek, 4 bm. o godz. 9 w kościele OO. Jezuitów w Ogrójcu.

— Stowarzyszenie Porządku Publicznego dzielnicy Jeżyce-Lazarz. Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, 4 bm. o godz. 20 na sali p. Jaszka, ul. Kraszewskiego 16.

— Z Hufca Młodych Rozwojowców. Zebranie plenarne w sobotę, 5 bm. o godz. 20 na sali Księgarni św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22.

— Tow. Hod. Gołębi Pocz. „Kanonier”. Zebranie plenarne odbędzie się 5 bm. o godz. 19 na sali zebrzań p. Zielińskiego w Urbanowie. Członkowi uprasza się o zebranie ilościowego spisu gołębi pocztowych.

— Związek Pomocników Tapicerów-Dekoratorów w Poznaniu. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, 5 bm. o godzinie 19 w lokalu p. Kubisza, ul. Sw. Wojciecha 1.

— Tow. byłych Wychodźców pod „Białym Oriem”. Zebranie miesięczne odbędzie się w piątek, 6 bm. o godz. 19 w lokalu zebrzań p. Figla, Wierzbicice 27.

— Związek Werkmistrzów Polskich. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 6 bm. o godz. 11 w lokalu posiedzeń, ul. Wroniecka 13.

— Tow. Powstańców i Wojaków im. ks. Ignacego Skorupki — Poznań-Wilda. Strzelanie o mistrzostwo Tow. i nagrody odbędzie się 6 bm. o godz. 10 w strzelnicy małokalibrowej przy ul. Fr. Ratajczaka. Dnia 10 bm. odbędzie się zebranie plenarne w lokalu Dwór Strzelecki, ul. Kilińskiego 15.

— XX. Poznański Okręg S. M. P., do którego należą nasze parafjalne Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, urzędują w Mosinie pierwszą wystawę okręgową prac ręcznych i przysposobienia rolniczego (P. R.) razem ze Stowarzyszeniami Młodych Polek, istniejącymi w obrębie Poznańskiego Okręgu S. M. P. Otwarcie wystawy odbędzie się w niedzielę, dnia 6 bm. o godz. 10,30 na sali p. Hoffmanna w Mosinie.

— Cech murarzy. Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę, 6 bm. o godz. 11 na sali p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6.

— Związek wszelkich inwalidów cywilnych, wdów, sierot i starców R. P. Zebranie odbędzie się w niedzielę, 6 bm. w lokalu p. Koniecznego, ul. Masztalarska 2 o godz. 15.

— Związek Inwalidów Cywilnych. Zebranie odbędzie się w niedzielę, 6 bm. o godz. 16 u p. Chmielewskiego, ul. Marszałka Focha 85.

— Koło Śpiewackie im. ks. dr. J. Surzyńskiego Poznań-Główna odegra w niedzielę, 6 bm. na sali p. Petrasa dwie operetki, mianowicie: „Wiesław” czyli „Wesele krakowskie” oraz „Papugi naszej babuni”. Wszystkich życzliwych uprzejmie zaprasza Zarząd.

— Zw. Inwalidów, Wdów, Sierot i Emerytów Kolejowych Poznań. Zebranie plenarne odbędzie się 7 bm. o godz. 16 na sali restauracji „Pod Słońcem”, G. Wilda 75.

— Tow. Właścicieli Domów i Nieruchomości. W poniedziałek, 7 bm. o godz. 18 odbędzie się na sali p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8, zebranie, na które przybędzie z referatem p. poseł Osada z Warszawy.

— K. S. „Strzał” Poznań-Lazarz. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 7 bm. o godz. 20 w lokalu p. Dudkiewicza, ul. Kolejowa 49.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. z prośbą o wysłuchanie 3 zł. — Wanda Żórawska, Szyptów, 20 zł. — Spór przy kartach pomiędzy pp. W. A. i S. J. 14,85 zł. — Edw. Suszyński 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 88,85 zł.

Na bezrobotnych: Stary Przemysł w Poznaniu jednorazowa subwencja 100 zł. Razem z poprzednio pokwitowanymi 1084,29 zł.

Na Tow. „Caritas”: N. N. 0,50 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 605,25 złotych.

Na dom sierot na Śródcie: F. D. 2,50 zł. Na ochronkę Dz. Jezus na terenie P. W. K.: F. D. 2,50 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 424,50 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony: Władysław Ober, biurowy, 30 l. Leon Jeziński, restaurator, 57 l. Julja Puchalska, z domu Welszówna, wdowa, 64 lat. Franciszek Karpiński, prokurent, 59 lat. Jan Szymkowiak, kupiec, 64 l. Władysław Pawlak, 7 l. Franciszka Dworkowska, z domu Tujdowska, 45 l. Aleksandra Gajewa, 14 dni, Zofja Chwalisz, nauczycielka, 28 l. Franciszek Szumiłowski, restaurator, 42 l. Marja Przygodzka, z domu Kościuszko, wdowa, 71 l. Wacław Dubisz, szofer, 46 l. Agnieszka Herkłowa, z domu Paszkiewicz, 59 l.

JADWIGA SMOSARSKA w „Nowoślach”. W nadchodzącą sobotę, dnia 5 grudnia, o godz. 11 wiecz., w wytwornym teatrze „Nowości” (Dom Rzemieślniczy — Fr. Ratajczaka 21) wystąpi gościnnie raz tylko jeden JADWIGA SMOSARSKA, znakomita artystka Teatru Narodowego, królowa polskiego ekranu, w urocznej komedji Verneulle’a „ORZEL CZY RESZKA”. Z Jadvigą Smosarską przybywa mistrzowski zespół najpierwszych artystów stolicy: K. Justian, S. Daczyński, W. Ratschka, S. Łapiński i inni. Uwzględniając obecny kryzys, wyznaczono ceny biletów popularne od 1 zł do 5 zł, co uprzyjemni szerokim rzeszom publiczności wzięcie udziału w tej jedynej w swoim rodzaju uczcie artystycznej. Szczęgły w afiszach.

Przed sprzedaż biletów rozpoczęła kasa zamawiań w składzie cygar p. Szrejbrovskiego, Gwarna 20, Tel. 56-38. zw 12 150

KONCERT ZYGMUNTA LISICKIEGO w Poznaniu. ZYGMUNT LISICKI, nasz znakomity pianista, znany chlubnie nie tylko w Polsce, ale i zagranicą, którego każdorazowe zjawienie się na estradzie koncertowej jest prawdziwą atrakcją dla najszerzszych sfer naszej publiczności, — wystąpi jedyny raz w bieżącym sezonie koncertowym we wtorek, 3 grudnia r. b., o godz. 8 wiecz. w Domu Ewangelickim.

Zygmunt Lisicki w Poznaniu reklamy nie potrzebuje. Mamy wszyscy w żywej pamięci recitale tego świetnego i wytwornego artysty, z których każdy cieszył się wielkim powodzeniem zarówno u prasy jak i publiczności.

Spodziewać się należy, że i wtorkowy koncert świetnego artysty stanie się równie prawdziwą atrakcją dla najszerzszych sfer muzykalnej publiczności, tembardziej że Lisicki wykona b. ciekawy i urozmaicony program, złożony z najpiękniejszych dzieł: Szopena, Schumanna, Francka i Liszta (efektowy Walc Mefista). Atrakcją koncertu będą niewątpliwie głośnie „Masksi” najznakomitszego naszego kompozytora Karola Szymanowskiego.

Bilety po cenach minimalnych od 50 gr. do 3 zł są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szrejbrovskiego, ul. Gwarna 20, Tel. 56-38. zw 12 149

PALUCCA tańczy w Poznaniu! Ołbrzymie zainteresowanie niedzielnym występem w „Słońcu”!

PALUCCA, wszechświatowej sławy tancerka, głośnie mistrzyni i reformatorka tańca, której występy gromadzą olbrzymie tłumy publiczności — przybywa na kilka występów do Polski i wystąpi również jedyny raz w Poznaniu w niedzielę, dnia 6 grudnia r. b. o godzinie 12 w południe w teatrze „Słońce”.

Znakomita artystka wystąpi po raz pierwszy w Poznaniu i wykona szereg najpiękniejszych tańców do muzyki Granadosa, Rubinsteina, Schönberga, Sibeliusa, Trantowa i Straussa.

PALUCCA — to naprawdę zjawisko tak fenomenalne i niezwykłe w dziedzinie sztuki tanecznej, że nawet najsurowsza krytyka ma dla znakomitej tancerki tylko wyrazy najwyższego uznania i podziwu.

Najwybitniejsze dzienniki europejskie pełne są entuzjastycznych pochwał dla wielkiej sztuki PALUCCI.

Po jednym występie znakomitej tancerki w Berlinie pisze „Berliner Boersen-Courier”: „Po licznych naddatkach i bisach publiczność otoczyła podjum i nie chciała artystki puścić z estrady. Tak porwał i zachwycał publiczność potrafił dziś tylko Palucca. Jest to jedyna bezsprzecznie z tancerek, która wszystkie uczucia: smutek, radość, trwoga, nadzieję, pożądanie, gniew, w przedziwny sposób czarem swej potężnej sztuki umysławia w tańcu. Sztuka jej na niedoścignionych wyżynach, Napozór nieznaną, daleką, obcą, dostępną tylko dla najwyższych znawców a przecież porwijająca tłumy.”

Niedzielny występ PALUCCI wywołał olbrzymie zainteresowanie w najszerzszych sferach kulturalnej publiczności. Bilety po cenach minimalnych od 1 do 4 zł są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szrejbrovskiego, ul. Gwarna 20, Tel. 56-38. zw 12 148

Teatr Polski

DZIS — „Sarajewo 1914”. Piątek, 4. 12. „Hulla di Bulla” — Ceny popołudniowe. Sobota, 5. 12. „Jej synowa” — Po raz pierwszy — Premiera. Niedziela, 6. 12. o godz. 15 „Roxy” — Ceny znizone. Niedziela, 6. 12. o godz. 20 „Jej synowa”. Poniedziałek, 7. 12. „Sarajewo 1914”. Wtorek, 8. 12. o godz. 15 „Hulla di Bulla”. Wtorek, 8. 12. o godz. 20 „Jej synowa”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

Teatr Nowy

DZIS — „Lekkomyślna siostra”. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr operetkowy „Uśmiech”

DZIS — „Kraina uśmiechu”. Piątek, 4. 12. „Czar walca”. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Objazdowy

WY Brackiego — „Kajzer” Macieja Wierzbinskiego. DZIS — Rogozno. Piątek, 4. 12. — Szamotyły.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W MUZYCZNYM POZNANIU

MUZYCY POLSCY W PARYŻU O KONCERTACH POZNAŃSKICH

Produkcje Orkiestry Symfonicznej m. Poznania znalazły oddźwięk, jak wiadomo w całej muzycznej Polsce. Podaliśmy wczoraj pismo, jakie wyśtosowała do poznańskich władz miejskich Filharmonia warszawska; obecnie możemy zanotować podobną manifestację Towarzystwa Młodych Muzyków Polskich w Paryżu. Poważne to zrzeczenie, które prowadzi w stolicy Francji wyteżoną pracę nad propagandą twórczości polskiej i ma już na tem polu wielkie zasługi, nadesłało na ręce prezydenta Ratajskiego i prezesa Rady miejskiej inż. Witolda Hedingera pismo następujące:

W związku z powzięciem przez miasto Poznań tak niezmiernie ważnym postanowieniem, które umożliwiła stała egzystencja nowej placówki muzycznej w postaci koncertów symfonicznych, subwencjonowanych przez miasto, Stowarzyszenie Młodych Muzyków Polaków w Paryżu śpieszy wyrazić najwyższą radość i uznanie dla tego pięknego gestu, rozpoczynającego niewątpliwie nowy etap w rozwoju polskiej kultury muzycznej.

Pozwalamy sobie wyrazić serdeczne i najlepsze życzenia, by podjęta akcja, wydająca plon obfity i sprawdzila dalego idące oczekiwania, jakie my, młodzi muzycy, w niej pokładamy.

(—) Prezes: F. Labuński.

Towarzystwo Młodych Muzyków Polskich w Paryżu pozostaje pod honorową prezydenturą Paderewskiego. Skupia ono Polaków, którzy oddają się w stolicy Francji studjom muzycznym. Napiw jest znaczny, gdyż Berlin przestał być — jak dawnymi czasy — polską muzyczną Mekką, do której jeździło się po wiedzę i praktykę. Miejsce Niemiec zajęła Francja ze swą wspaniałą wiekową kulturą i z nieograniczoną możliwością na tem także polu. Wszyscy bez mała młodzi twórcy polscy przeszli przez Paryż, tak że związek między kulturą polską a łacińską został i na tem polu świetnie nawiązany. Towarzystwo o którym mowa urzędują w Paryżu liczne audycje i koncerty cieszące się dużą marką artystyczną i gromadzące najpoważniejszych przedstawicieli francuskiej muzyki. Dział nasz informuje stale o jego wysoce pożytecznej działalności.

NASZE NIEDZIELNE KONCERTY W SALI TEATRU WIELKIEGO

Jak co niedzieli wieczorem, odbędzie się w Teatrze Wielkim koncert Orkiestry Symfonicznej m. Poznania, tym razem pod batutą p. Zygmunta Latoszewskiego. Solistą będzie młody a już słynny skrzypek p. Laszlo Szentgyörgyi, uczeń znakomitego wirtuoza węgierskiego Hubaya. P. Szentgyörgyi wykona koncert skrzypcowy Mendelssohna. Z dzieł polskich znajduje się na programie poemat symfoniczny „Nevermore”, Morawskiego, osnuty programowo na słynnym poemacie Edgara Allana Poego. Dzieło to będzie wykonane po raz pierwszy w Poznaniu, w Polsce zaś było grane tylko w Filharmonii warszawskiej. P. Morawski był, jak wiadomo, desygnowanym dyrektorem Konserwatorium Państwowego w Poznaniu, lecz został powołany na takie stanowisko w Warszawie.

Drugim poematem symfonicznym będzie Pawła Dukasa wspaniały „Uczeń czarnoksiężnika”, scherzo orkiestralne, jedna z najczęściej wykonywanych po całym świecie kompozycji francuskich. Za to posłużyła Dukasowi słynna ballada Goethego „Der Zauberlehrling”, która stanowi program tego arcydzieła konstrukcji muzycznej, werwy i humoru.

Program uzupełni melodyjna uwertura Webera do opery „Oberon, król elfów”. Widzimy, że w programach Orkiestry Symfonicznej m. Poznania dokonywa się ustawiczne crescendo urozmaicenia. Mimo że dotychczasowe programy stały i pod tym względem na wysokim poziomie, obecny posiada się znów o szczebel wyżej.

Pisma nadesłane

„Tętno”. Nr. 2. Treść: Doc. dr. J. Mydlarski: „Biologiczne podstawy wychowania narodowego”. — Dr. W. Osmański: „Wychowanie fizyczne w Polsce”. — Skład: „Nauczanie techniki lekkiej atletyki w zimie”. — R. Roszko: „Metodyka pływania”. — Przez uchylone drzwi. — Z praktyki dla praktyki. — Redakcja: Warszawa, Bielawy, Centr. Instytut Wychowania Fizycznego.

ŻYCIE KULTURALNE

MUZYKA

Z Poznańskiego Tow. im. Bacha. Dziś odbywa się w sali Domu Ewangelickiego wieczór muzyki kameralnej, urządzony przez Poznańskie Towarzystwo im. Bacha. W programie znajduje się Brahmsa kwartet nr. 2 na fortepian, skrzypce, altówkę i wiolonczelę, Mozarta Divertimento na trio smyczkowe, oraz Beethovena sonata nr. 10 na skrzypce i fortepian (G-dur.). Wykonawcami tego poważnego i interesującego programu są młodzi instrumentalisci pp. Gottfried Ulrich i Karol Greulichowie, synowie kierownika artystycznego Tow. im. Bacha, p. Greulicha, udział zaś bierze pianistka berlińska p. Elżbieta Gropius-Klipfel. Początek o g. 20. Dodać należy, że dochód z tego koncertu jest przeznaczony na rzecz bezrobotnych.

LITERATURA

Pisarze polscy rozdają autografy. Z Warszawy donoszą nam: Zorganizowany przez literatów i księgarzy wspólnie Tdzień Powieści Polskiej przynosi interesującą innowację. Od dzisiaj przez trzy dni (wtorek, środa, czwartek) mnóstwo autorów dyżuruje w księgarniach i gdy ktoś kupuje powieść, podpisują egzemplarz własnoręcznie. Oczywiście książka taka nabiera od razu wartości bibliofilskiej. W Paryżu jest to zwyczaj dawno wprowadzony i cieszy się szerokim sukcesem. U nas napotykamy go po raz pierwszy, a między autorami, którzy używają swoich autografów znajdują się nazwiska tak znane jak Sieroszewski, Strug, Makuszyński, Choynowski, M. Dąbrowska, Dunin-Kozicka, F. Goetel, Z. Nalkowska, M. Szpyrkówna, E. Szelburg-Zarembina, J. Kosowski i in. (tw)

TEATR

„Sztuba” jeździe zagranicę. Z Warszawy donoszą nam: Grana obecnie w Teatrze Narodowym sztuka wileńska p. Leczyckiego „Sztuba” będzie nie długo wystawiona we Francji, w teatrze w Nancy, oraz w Czechach i w Jugosławii. Chętnie jest grana „Sztuba” w Warszawie, w Lwowie, w Lublinie i Cieszynie (przez objazdowy teatr krakowski). (tw)

PLASTYKA I ZDORNICTWO

Artysta poznański w Paryżu. Donoszą nam z Paryża: Na wystawie teatralnej w Salonie Jesiennym znajduje się także dział polski zorganizowany przez Towarzystwo popierania Sztuki Polskiej wśród obcych. Między projektami dekoracji, jakie z Polski licznie nadesłano, zwraca ją uwagę fotografie i szkice inscenizacji, zdjęte z oryginałów p. Stanisława Jarockiego, przez długi czas naczelnego dekoratora teatrów miejskich w Poznaniu Są tam m. in. obiekty z „Kordjana” w inscenizacji lwowskiej, oraz z „Opowieści Hoffmanna”. Prasa fachowa francuska żywo zainteresowała się temi eksponatami. (pk)

WAWEL W NIEBEZPIECZEŃSTWIE

Od kierownika odnowienia Wawelu p. Syszko-Bohusza, otrzymujemy następującą odezwę:

Wawel, dzieje i losy, którego są symbolem i minjaturą historii naszej, stanął w obliczu nowego niebezpieczeństwa. Nie zaliczono odbudowy Zamku do konieczności państwowych, na których nie wolno oszczędzać. Oszczędności, i to gruntownej — dokonano. Niema mowy o dalszym odnawianiu Zamku, zabrakło pieniędzy na zabezpieczenie od ruiny części już wyrestaurowanych. Po raz drugi zwracamy się do społeczeństwa o pomoc. By dzieło odbudowy naszego Akropolu przetrwać mogło okres krytyczny, jak przetrwało podobny okres w latach 1921—1924 dzięki wspaniałej ofiarności na cegielki wawelskie. Kto czuje, że sprawa odbudowy Wawelu jest sprawą honoru naszego, kto rozporządza kapitałem zaufania u współobywateli, kto chciałby pomóc nam w akcji ratowniczej — niech zgłosi się do mnie listownie lub osobiście dla omówienia szczegółów.

Tyle p. Syszko-Bohusz. Do ważnej tej sprawy powrócimy.

SZKOLNICTWO

Nauczycielki wizytujące. Określenie to niebardzo jest jasne — poprostu dlatego, że u nas stanowisk takich niema. Istnieją one w Ameryce i nazwane są tak dlatego, że zadaniem ich jest wizytować dzieci w domu, zwłaszcza dzieci trudne; niepoprawne. Nauczycielka taka poznaje dokładnie stosunki domowe dzieci, bierze także udział w uroczystościach rodzinnych, jest poprostu opiekunką dziecka. Amerykanie stworzyli te stanowiska przedewszystkiem poto, aby jak najszybciej zamerykanizować wielojęzyczny tłum imigrantów, chociaż prócz tego spełniają nauczycielki wizytujące wiele funkcji wychowawczych. Szczegółowe informacje o tem znaleźć można w artykule p. Puternickiej — nr. 7 „Pracy Szkolnej”. Autorka widzi potrzebę stworzenia takich stanowisk i u nas, jednak w obecnych warunkach jest to oczywiście niemożliwe. (St. N)

W ŚWIECIE WIEDZY

HISTORYCY LITERATURY MIELI PIERWSZY WŁASNY ZJAZD

Dobrze się stało, że historycy literatury odczepili się wreszcie od „historyków” wogóle i poszli śladem historyków sztuki, by stworzyć skupiającą ich organizację międzynarodową. Na kongresie historyków w Oslo w r. 1928 stworzono już międzynarodową komisję historii literatury nowożytnej; podjęta ona wydanie ogólnego repertorium chronologicznego, które daje przegląd faktów ważnych dla ogólnych dzieł literackich oraz ma wydawać komunikaty, które dawałyby przegląd prac dotyczących literatury porównawczej.

Zwołano też kongres historyków literatury do Budapesztu, a uczyniono to tak nagle, że interesujący się tym ruchem pracownicy, w ich liczbie niżej podpisany, nie mieli często o nim żadnej wiadomości. Na szczęście podał z niego sprawozdanie krakowski romansista Brahmner w niezrównanym informacyjnie „Przebiegu Współczesnym” z października br. Stąd można było dowiedzieć się, że chodziło na nim głównie o problem metody, tak żywo w latach ostatnich dyskutowanej i że prym dierżyli Francuzi, którzy właśnie najmniej się nią zajmują, choć obecny tam komparatysta Van Tieghem twierdził zupełnie co innego. Brakło Anglików, brakło Rosjan i Hiszpanów. A właśnie Rosjanie, jak wykazywałem niedawno na tem miejscu, stworzyli tzw. metodę formalną. Z Polaków byli Bielak, Brahmner, Folkierski, choć w Polsce jest wielu historyków literatury wybiegających nawet na pole porównawcze, jak choćby Lempicki znany szeroko i w Niemczech jako teoretyk. Ktoś tu widocznie o czemś zapomniał, co odbiło się przykro w duszy niejednego sympatyka sprawy na kongresie reprezentowanej. A byli tam uczeni dużej miary, jak np. wielki estetyk Croce, byli Nadlen, Schücking, Walzel, Cysarz, Ermetinger, Dragominescu.

Z niecierpliwością trzeba oczekiwać szczegółowego sprawozdania z obrad budapeszteńskich, zwracają się one przeciw historyzmowi, panoszącemu się długo w dziedzinie badań nad literaturą. Bronił tego stanowiska, wbrew Francuzom, Croce, odrzucając od historii literatury to, co trąci staroświecczyną i antykwarstwem. Żądano też syntezy literatury nowoczesnych, jak widać z referatu Norwega Eckhoffa. Udział polski w tej pracy międzynarodowej musi być na przyszłym kongresie bardziej wyraźny.

Poznań. Dr. T. G.

W NAUKOWYM POZNANIU

Dziś, we czwartek, dnia 3 grudnia br. odbędzie się o godz. 18.30 w Instytucie Matematycznym Uniwersytetu Poznańskiego (Coll. Maius), sala 6, posiedzenie naukowe Poznańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Matematycznego, na którym p. prof. Biernacki wygłosi odczyt p. t. „O funkcjach ograniczonych zmiennej zespolonej”.

Polskie ekspedycje egzotyczne. Wyprawa do Arabji Południowej, urządzona pod kierownictwem p. J. Pomorskiego z Poznania, o której wyruszeniu donosiliśmy, przybyła do Szecher, drugiego portu Hadramantu. Stąd wyruszyć ma karawana w głąb kraju. Sultan okazuje ekspedycji dużą pomoc, ofiarował jej do użytku własny jacht, wyposażenie karawany, oraz żołnierzy do ochrony. Karawana składać się będzie z 30 zwierząt pociagowych, towarzyszyć jej będzie 30 gwardzistów sultańskich. Sultan rozkazał też wysłać przodem oddziały rożka, ażeby oczyściły drogę z band rozbójniczych, kryjących się w górach przy trakcie, którym powędruje ekspedycja.

Druga wyprawę egzotyczną podjęli dwaj Polacy: dr. Zdzisław Szmański i inż. Stanisław Galewski. Udają się oni z Limy w Peru, do niezbadanych dotąd części Gran Pajonal. Wyprawa polską zainteresowało się Peruwiański Towarzystwo Geograficzne i zwróciło się do podróżników z prośbą o dostarczenie z niej sprawozdania.

Z Polsko - Jugosłowiańskiego Tow. Naukowego. Z Warszawy piszą nam: Na ostatnim zebraniu Towarzystwa dokonano wyborów Zarządu. Prezesem został prof. Hilarowicz, wiceprezesem — prof. Stolyhwo i prof. Hlesic, generalnym sekretarzem — dr. Namysłowski.

Krakowskie Tow. Filozoficzne odbyło posiedzenie z odczytem prof. U. J. dr. W. Rubczyńskiego p. t. „Pessimizm a meliorizm w etyce”.

WŚRÓD ŻYWYCH KAMIENI

ODNALEZIONO W WIELKOPOLSCIE GENNE RZEŻBY GOTYCKIE

Podczas inwentaryzacji prowadzonej z ramienia min. W. R. i O. P. w powiecie kępińskim, odnaleziono szereg drewnianych figur gotyckich, nieznanych dotąd zupełnie nauce.

Najwięcej interesujące są dwie niewielkie figury z Proszowa, kościoła rzymsko-katolickiego, położonego w części należącej dawniej do Śląska, do powiatu sycowskiego. Jedną z nich (wys. 0,90 m.) przedstawia biskupa w pontyfikalnych szatach, trzymającego w lewej ręce miniatury kościół, w prawej zaś pastorał. Realizm twarzy, szlachetny rzut fałdów szat oraz doskonałość proporcji kwalifikuje tę rzeźbę do rzędu dzieł o wyższym poziomie artystycznym. Zbliżona stylistycznie do św. biskupa jest figura św. Barbary, (wys. 0,82m) dzieło prawdopodobnie tego samego artysty. Wyobrażona jest w długiej szacie i płaszczu, z koroną na głowie i wieżą (atrybutem świętej) w lewej dłoni. Obie rzeźby zachowane są dobrze, przemalowane tylko niezręcznie w nowszych czasach, tak że pod grubą warstwą białej farby niżej wszelkie subtelności rzeźbionych kształtów. Daty powstania figur proszowskich określić można w przybliżeniu na koniec XV, lub pierwsze lata XVI, w. Z tego też mniej więcej czasu pochodzi inna rzeźba św. Barbary (wys. 0,90 m) również dobrej roboty, odnaleziona w Wyszynowie. Zachowała się tam ona na strychu wraz z kilkoma dekoracyjnymi barokowymi figurami, jako pozostałość dawnego kościoła, którego miejsce dziś zajął nowy murowany budynek. Mimo ogólnego podobieństwa różni się figura ta znacznie od św. Barbary z Proszowa w rzucie fałdów szat oraz w ruchu. Jest grubo przemalowana, jak tamta, białą farbą olejną, która zaciera rysy twarzy i odpadając, ogromnie ją oszpeca. Stan tej figury nie jest tak dobry, jak rzeźb proszowskich i wymaga szybkiej ochrony przed toczącym ją robactwem.

W Śniegu, w małym drewnianym kościółku, na szczycie prostej roboty ołtarza, który zrobił domorosły jakiś cieśla, odnalazły się trzy późno gotyckie figurki: Matki Boskiej z dzieckiem, św. Barbary i św. Katarzyny (wys. 0,70 m), pochodzące z dawnego ołtarza lub tryptyku. Figura środkowa, Madonny znajduje się w stanie jeszcze względnie możliwym, ale dwie boczne są zniekształcone i przemalowane nie do poznania. Wartość artystyczna tych rzeźb jest mierna, tak jak i figury św. Anny Samotrzeciej napotkanej w Słupiu pod Kępem oraz Madonny w Trzcinicy, ciekawych jedynie jako typy prowincjonalnej rzeźby.

W związku z pracami inwentaryzacyjnymi sporządzona została dokładna fotografia gotyckiej figury „Madonny z winogronami”, w Grębaninie, umieszczonej w głównym ołtarzu, a wiążącej się stylistycznie z figurami w Proszowie i Wyszynowie.

Z jakich warsztatów pochodzą wymienione rzeźby? Trudno narazie stwierdzić, można przypuszczać, że ze śląskich, co rozstrzygającego jednak mogą o tem powiedzieć dopiero ściśle badania monograficzne.

Poznań. Dr. W. D.

Skamieniałe miasto pod Tarnowem. Z Krakowa piszą nam: W okolicy miasteczka Cieżkowice pod Tarnowem znajdują się ciekawe skałki piaskowcowe, które sprawiają wrażenie ruin skamieniałego miasta. Już w r. 1926 postanowiono zająć się ich ochroną i zachowaniem w pierwotnym wyglądzie, zwłaszcza, że pewne przedsiębiorstwo miejscowe rozpoczęło z nich eksploatację kamień. Ponieważ brak było prawnych podstaw do wydania zarządzeń ochronnych, przeto Państwowa Rada Ochrony Przyrody zwróciła się do Urzędu miejskiego Cieżkowic i do paru wpływowych osobistości z najbliższej okolicy z przedstawieniem zabytkowego charakteru skałek. Interwencja ta była mało skuteczna i dopiero obecnie prof. dr. W. Szafer, (który jest delegatem ministra W. R. i O. P. do spraw ochrony przyrody) zwrócił się do Wojewódzkiego Urzędu krakowskiego z wnioskiem o uznanie „miasta skamieniałego” pod Cieżkowcami za zabytek. Jak wiadomo, istnieje ustawa budowlana i rozporządzenie p. Prezydenta R. o opiece nad zabytkami; na tej podstawie oparł swój wniosek prof. dr. W. Szafer. (kt)

Wojna o głowę św. Barbary

Wojna o głowę św. Barbary była walką długą i uporczywą. Trwała ona trzy dziesiątki lat z okładem. Była wojną w całym tego słowa znaczeniu. Św. Barbara, tak wierzono w średniowieczu, opiekowała się ważnym działem życia nie jednostki już, ale państwa. Była patronką żeglugi, zarówno rzecznej, jak morskiej. Kto posiadał relikwie tej świętej, w szczególności zaś część najważniejszą — głowę, ten miał niejako zapewnioną pomoc potęg niebiańskich dla swych żeglarskich przedsięwzięć — ten panował na wodach.

Wojna o głowę św. Barbary musiała wybuchnąć w średniowieczu, pomiędzy dwiema potęgami, które walczyły ze sobą o swobodę żeglugi, o dostęp do morza, jakbyśmy to dziś powiedzieli. Realnym wyrazem tego, iż panowanie na morzu było zgodne z wolą niebios, stanowiło posiadanie relikwii. Stąd walka o głowę świętej Barbary.

Przed usadowieniem się Krzyżaków na ziemi Chełmińskiej, żegluga na dolnej Wiśle, w jej ujściu i na morzu należała wyłącznie do panów całego lewego jej brzegu — Pomorzan. Mieli oni i na prawym brzegu rzeki twierdze, które swobody żeglugi broniły, mieli zresztą w posiadaniu jej ujście. Panowali na rzece całkowicie, na morzu dzieląc władzę tegoż panowania z sąsiednimi Duńczykami, bądź też z osiadłymi po drugiej stronie Bałtyku Szwedami. Duńczycy posiadali pewną moralną nad Pomorzaniem przewagę. W ich ręku bowiem znajdowała się bezcenna relikwia — owa głowa św. Barbary, opiekunki ludzi morskich. Bezpośrednio przed zjawieniem się Zakonu na ziemiach polskich, los dał w rękę księciu pomorskiemu, Świętopełkowi ten skarb nad skarby. Król duński, zdobywając sobie tereny przy ujściu Dźwiny, postanowił tam właśnie, w te nowe dziedziny przenieść relikwię. Chciał on niejako utwierdzić swoje zdobycze, zyskując dla nich opiekę przemożnej patronki. Trzeba zdarzenia, że okręt duński rozbija się u brzegów pomor. Relikwia dostaje się w ręce Świętopełka. Umieszcza on ją w Sartawickim zamku, grodzisku nawówczas przepięknym, umocowanym przez przyrodę, położonym na porwanym przepaściami wysokim brzegu Wisły. Z tego to grodziska Święta miała błogosławić żegludze pomorskiej na Wiśle i na morzu.

Aliści Krzyżacy, usadowiwszy się w Chełmnie, odrazu natknęli się na trudności w dążeniu do zwycięstwa, trudności polegające przede wszystkim na tem, iż droga wiślana była dla nich niedostępna. Świętopełk, jedyny z ówczesnych polskich książąt, przeczuł rolę, jaką w dziejach ziem polskich odegra Zakon i stanął przeciw niemu okoniem. Rozgorzała walka.

Nie spodziewał się Świętopełk, iż wszędzie można się obawiać zdrady,

wobec której kowane wrznięcie zamczyska znaczą tyle, co wąż pajęczyna. Krzyżacy z Chełmna urządzili wypad zbójczy na Świętopełkowe dziedziny. Kto żyw, krył się w Sartowicach. Nie bardzo widać podczas popłochu zważano na to, kto zacy ten, co potrzebował obrony, gdyż pomiędzy tymi, co w Sartowicach szukali schronienia znalazła się jakaś służka Zakonu. Ona to ułatwiła Krzyżakom zdobycie zamku ona wskazała miejsce, gdzie się relikwie znajdowały. Ją jedną zresztą oszczędził miecz krzyżacki, gdy innych mieszkańców grodziska wyrznięto bez miłosierdzia. Pod wieczór, w sam dzień św. Barbary, uroczysta procesja, prowadzona przez landmistrza Zakonu przeniosła relikwie z dogasającego Sartowickiego grodu do Chełmna. Lecz i w samym Chełmnie nie trzymano ich długo. Nie dowierzano obronności miasta. Umieszczono je w kaplicy Starogardzkiej, w zamczysku położonym tuż pod Chełmem, siedzibie mistrzów pruskiego zakonu.

Po tym rabunku właśnie rozgorzała prawdziwa wojna. Świętopełk, zabrawszy, co było pod ręką swoich i Prusaków, napadł ziemię chełmińską. Omal nie zniszczył sił krzyżackich, zadawszy Zakonowi klęskę nad jeziorem Rzańskim pod Grudziądem. Odzyskać jednak relikwii nie mógł. Poszedł więc na układy. Dał syna swego jako zakładnika, byleby mu tylko wydano bezcenny zakład niebieskiego faworu. Krzyżacy młodego Mszczuja wzięli, relikwie wydać obiecali. I układu rozumie się nie dotrzymali. Głowę św. Barbary zatrzymali w Starogardzie, a Świętopełkowego dziedzica z Chełmna, gdzie był więziony w więźni, która po dziś dzień dotrwała, uwieźli hen, aż do dolnej Austrii.

Rozgorzała więc druga wojna. Krzyżacy przez swe stosunki sprawili, iż na Świętopełka rzucono klątwę. Wezwali też na pomoc książąt polskich, którzy im tej pomocy, niestety, nie odmówili. Świętopełk znow się układał i znow warunków układu Zakon nie dotrzymał. Znow się porwał do walki i znow go układami zwiedziono.

I odtąd głowa św. Barbary pozostała przy Zakonie.

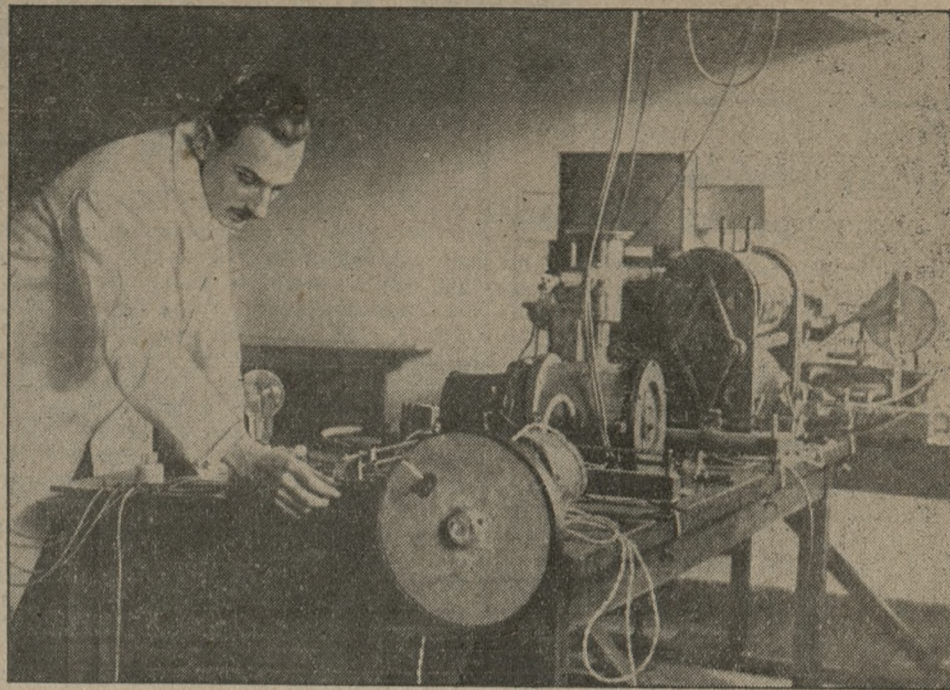
To posiadanie głowy św. Męczenniczki stało się dla Zakonu relikwią wobec siebie i świata, iż samo niebo błogosławi ich morskim zamierzeniom, programowi odcięcia ziem polskich od dostępu do morza, panowania nad dolną Wisłą i Bałtykiem.

W wiek niecały po sartowickim napadzie przyszła rzeź Gdańska, kiedy to w Raduni płynęła czerwona woda, jak powiada w swojej rzewnej kolsance poeta kaszubski, Hieronim Dardowski.

Gdańsk na długie lata stracony był dla Polski.

Taki oto był koniec wojny o głowę św. Barbary.

J. G.

Nowa wyprawa w stratosferę szykuje się na przyszłą wiosnę. Ma jej dokonać uczeń prof. Piccarda, fizyk, Maks Cosyns, którego widzimy przy pracy na powyższym zdjęciu. Prof. Piccard tym razem nie bierze w niej udziału, natomiast służy radą i pomocą.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Piątek, dnia 4 grudnia 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna; godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 11.40 przegląd prasy krajowej; godz. 13.05 koncert gramofonowy; koncert życzeń; godzina 14.00 notowania giełdy; godz. 16.30 „Wieści z frontu”; godz. 16.55 „Tydzień walki z alkoholem”; godz. 17.05 w walce o zasady org. przez Stow. Młodz. Akad. „Juventus Christiana”; godz. 17.20 pogadanka radiotechniczna; godz. 17.35 koncert popołudniowy (transm. z Warszawy); godzina 18.50 lekcja jęz. włoskiego; godz. 19.05 odczyt p. t. „Dusza dzielnicy łacińskiej”; godzina 19.45 wiadomości prasowe (tr z Warszawy); godz. 20.00 „Silva rerum”; godz. 20.15 koncert symfoniczny: soliści: Massina Freccia i Laelia Finneberg (śpiew); godz. 22.40 ostatnie wiadomości prasowe; godz. 22.45 komunikaty; godz. 23.00 muzyka taneczna z płyt gramofonowych.

Warszawa (1412 m) godz. 13.10 muzyka z płyt; godz. 14.50 muzyka z płyt; godz. 15.15 z życia polskich zespołów śpiewaczych; godz. 15.25 odczyt z cyklu dla nauczycieli „Rola instynktów w życiu psychicznym”; godz. 15.50 muzyka z płyt; godz. 16.20 odczyt; godz. 16.40 muzyka z płyt; godz. 16.55 lekcja jęz. angielskiego; godz. 17.10 „Król Aleksander i królowa Elżbieta w Katedrze Wileńskiej”; godz. 17.35 muzyka taneczna; godz. 19.15 „Przegląd rolniczej prasy zagranicznej”; godz. 19.30 muzyka z płyt; godz. 20.00 pogadanka muzyczna; godz. 20.15 koncert symf. wyk.: Orkiestra Filharm. Warsz. pod dyr. Massina Freccia i Laelia Finneberg (śpiew); w przerwie feljton: „Kazimierz Przerwa - Tetmajer” — wygl. St. A damczewski; godz. 23.00 muzyka lekka.

Programy zagraniczne, Buizen (1875 m) 20.40 koncert symfoniczny; **Paryż** (1724 m) 21.00 „Złoty kogucik” op. Rimski - Korsakowa; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 16.30

koncert, 20.00 koncert z Hamburga (oratorium), 21.20 koncert symfoniczny; **Dawentry** (1554 m) 21.00 koncert popularny; **Motzla** (1348 m) i **Sztokholm** (435 m) 20.30 koncert, 22.05 muzyka kameralna; **Kalundborg** (1154 m) 20.10 koncert — utwory J. Straussa i Fr. Lehara; **Oslo** (1083 m) 20.00 koncert symfoniczny; **Budapeszt** (550 m) 20.10 słuchowisko, następnie muzyka cygańska; **Wiedeń** (516 m) 20.10 operetka; **Medolan** (501 m) 21.15 muzyka kameralna; **Praga** (486 m) 19.40 koncert mandolinistów, 20.25 koncert wokalny, 21.20 koncert solistów; **Rzym** (441 m) 21.00 „Tuffolina” opt. Pietri'ego.

IX koncert symfoniczny

pod dyrekcją Zygmunta Latoszewskiego z udziałem Łászló Szentgyörgyiego

W niedzielę dnia 6 grudnia w Teatrze Wielkim odbędzie się IX koncert symfoniczny orkiestry stol. m. Poznania, który ze względu na program jak i na osobę solisty przedstawia się bardzo wartościowo. Po raz pierwszy usłyszymy w Poznaniu wysokiej wartości poemat symfoniczny dyr. państw. konserwatorium w Warszawie Eugenjusza Morawskiego pod tytułem „Neverome”. Pozatem z dzieł orkiestrowych wykonane zostaną Webera uwertura „Oberon” i scherzo „Uczeń Czarnoksiężnika” Dukasa.

Wielką atrakcją koncertu będzie występ fenomenalnego skrzypka węgierskiego Łászló Szentgyörgyiego I. koncertmistrza Opery Budapeszteńskiej, który odegra koncert e-moll Mendelssohna. Mimo że Szentgyörgy liczy zaledwie 20 lat, cała prasa zagraniczna zalicza artystę do rzędu najwybitniejszych skrzypków współczesnych. Koncertem dyryguje p. Zygmunt Latoszewski.

Bilety po cenach popularnych u p. Szejbrowskiego ul. Gwarna 20.

Czy stopa kob'eca się zmienia?

Z Anglii nadchodzi wiadomość, że „misy” i „mieczi” angielskie, mimo szerzającego się przesilenia gospodarczego, żyją na coraz „większej stopie”. Stwierdzili to najznakomitsi przedstawiciele sztuki obywatelkiej Londynu i podali niedyskretnie do wiadomości publicznej. Jako przyczynę wyłączną tego przynętego zjawiska wymienia się nadmierne sprawowanie sportu przez kobiety angielskie. Mniejsze numery obuwia coraz mniej mają zbytu a stopa kobieca co do rozmiarów zbliża się powoli do stopy męskiej.

Na alarm ten zareagował momentalnie Paryż, pragnący uratować sławę drobnych i zgrabnych stopek Paryżanek. Prasa paryska przeprowadziła w tej mierze ankietę, która pozostaje w jaskrawej sprzeczności z wiadomościami z Londynu. Najrozmaitsze powagi, zapytane o zdanie stwierdziły jednomyślnie, że nie zauważono najmniejszych objawów, wskazujących na wzrost stopy kobiecej. Podobne informacje nadeszły także z kół sportowych świata kobiecego.

Takie same uspakajające wiadomości nadchodzi także z Wiednia. Co do Polski, to raczej stwierdzić należy, że kultura stopy kobiecej ostatnich lat dziesiątek przyczyniła się do uszlachetnienia jej linii i kształtu.

Urozmaicenie w odżywianiu podstawą zdrowia

Niektóre wyznania religijne zalecają swym członkom posty już to w postaci wstrzymania się od pewnych potraw jak np. od mięsa już też zupełnego wstrzymania się od przyjmowania pokarmów wgl. ich ograniczenia.

Przepisy te mają, pomijając momenty religijne, swoje uzasadnienie w fizjologicznych funkcjach organizmu ludzkiego. Dzisiejsza nauka w zupełności podziela zasadę, na której opierała się te przepisy religijne. Znany na tem polu uczoney prof. dr. C. von Noorden zaleca sposób odżywiania, przy którym co tydzień wplata się jeden lub dwa dni z całkowicie odmiennym odżywianiem owocami lub salatami.

Za pomocą tego przeplatane odżywiania osiągnięto znakomite wyniki przy dietetycznym leczeniu rozmaitych chorób na tle przemiany materii. Profesor Noorden zaleca również osobom zupełnie zdrowym zastosowanie tego sposobu odżywiania. Dążyć powinno się do tego, żeby rozmaite siły, w jakie przyroda wyposażała organizm ludzki dla trawienia żywności, dla jej przyswajania sobie i użytkowania jako najbardziej wszechstronnej.

W i P.

Hotel dla kur

powstał — oczywiście — w Ameryce. Związek hodowców drobiu w Kalifornii wybudował pod Los Angeles wielki hotel dla kur. Gmach pięciopiętrowej wysokości posiada 3.200 celek dla kur oraz 10.000 inkubatorów. Każda kura dysponuje ¼ metra kw. powierzchni, posiada do swej dyspozycji wygodnie urządzone gniazdo, korytko z pokarmem; wszystkie ubikacje tego „hotelu” są oświetlone elektrycznością, wietrzone wentylatorami elektrycznymi, oczyszczane zapomocą odkurzaczy, zaopatrzone w wodę bieżącą zimną i ciepłą. Zapomocą wind elektrycznych wysyła się z dołu na wyższe piętra pierzastych gości, pokarm oraz znoszone jaja. Centralne ogrzewanie regulowane jest przy zastosowaniu specjalnych termometrów. Słowem — luksus — komfort.

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

218. wpłacono do kasy komitetu do dnia 1. 12. 1931. dw 1832

M. K. Poz.	1.50	J. Feldmannowa, Poz. z	2.00	Związek Strzelecki, Okręg VII Oddział Kobylin	15.00
W. Klinge, Poznań	60.-	proś. do Najśw. Serca Jezusowego o posadę	2.00	J. Krzyżosiak, Grabkowo	5.-
Kaliński Kazimierz z proś. o pomoc w nauce dla syna	20.-	Druz. Harcerski im. Kazimierza Wielk. Pozn.	1.00	M. Kuźniarowa, Łafcut	5.-
Jadwiga Siwek, za duszę męża, s. p. Franciszka	5.-	Cz. Gapiński, Sokołec za odebr. łask. z proś. o dalsze	2.00	Gdynia H. S. z podz. za otrzym. łaskę Serca Jezusowego	2.-
Jadw. i Leon Siwek, z proś. o zdrow. i błogosław.	10.-	B. H. Krotoszyński, St. Chorzowski, Golebówo zam. kwiatów dla s. p. Alutki Mieninowskiej z Gielniowa	10.-	R. Bugiera, Lubaczów	17.-
Jan Szubert, za odebrana łaska	10.-	Bogajewiczowie, Pniewy z podz. za odebr. łask. z proś. o dal. opiekę	10.-	E. Prusinowska, Kruszwica	5.-
Parafia Bożego Ciała:		N. N. Pniewy o wysłuch. prośby	5.-	M. Dubski, Turnowo z proś. o łaskę	2.-
F. H. H. Kozim	15.-	Tow. Przemysłowe, Srem	50.-	L. Rajewicz, Chełmża	20.-
Razem zł	20.-	P. Kobusiński, Bojanowo	5.-	W. Stokowka, Kalisz	5.-
Adw. Janiak, p. Bank Miasta Poznania	5.85	H. Piatkówna, Rajbrot	2.-	K. Mielchowa, Maj. Brześć	10.-
Parafia św. Marcina wędł. spisu:		J. Hajdysz, Suwałki	2.-	J. Kosicki, Sieraków od uczest. w dniu ślubu p. J. i Wł. Szmytów	12.-
Kurek, św. Marcin 21.	5.-	M. Kapuścińska, Kielce	2.-	M. Henrykowska, Pułtusk zebrane:	
N. N.	3.-	X. A. Kaczyński, Warszawa	10.-	L. Pocentowa	1.-
T. Martynowicz, publiczn. dziękuję za otrzym. łaski od N. S. P. J.	10.-	Ig. Sama, Kraków	10.-	P. Pogolewska	1.-
A. Michalewicz	5.-	H. Luranówna, Inowrocław z proś. o zdrow. dla ojca	10.-	Łyska	1.-
N. N.	5.-	L. Trzebiński, Rawicz z podz. za odebr. łaski z proś. o dalsze	5.-	Dziadulewicz	0.20
Klub Sportowy „Olimpia” śródmieście Ku pamięci s. p. Leona Krzyżagórskiego	13.90	Adw. Fr. Zakrzewski, Wągrowiec	20.-	P. Olszewski	0.50
C. Matuszakowa z proś. o zdrowie	5.-	Z. Solfowa, Krotoszyn z podz. i z proś. o dal. zdrowie	5.-	P. Lepicka	0.50
Ig. Wardęga z proś. o zdrow. dla żony i córki	5.-	Komitet Odbudowy Kościoła w Kamionie z proś. o błog. w ciężkiej pracy	5.-	Kandoszeski	0.50
Razem zł	51.90	H. Urbanowiczówna, Kobylin	5.-	Wasilewska	0.50
Rodz. D. podz. N. S. Jez. za odebr. łaski z proś. o dal. i błog. Boże	5.-	Ilustr. Kurier Codz. Kraków, złożone w administr.	23.80	Olekich	0.20
Zebrane w puszkę nr. 1 przy Pomniku w dniu 29. i 30. 11.	34.62	A. Paluszczak, Pobiedziska	2.-	Kraszewska	0.30
Genia Ściesińska, Poz. o posadę dla wujka Zdzisława prosi N. Serce Jez.	1.50	X. Dz. Rosenberg, Lubasz ofiary parafjan i od siebie	25.-	Rodalska	0.50
				M. G.	2.-
				Wirzowski	2.-
				Henrykowska	3.50
				Razem zł	20.-
				M. Pamchowa, Przymis z podz. za odebr. łaski	15.-

Konto P. K. O. 207470. Sekretariat Św. Marcin 69.

Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się w każdy pierwszy piątek miesiąca u OO. Jezuitów msza św. o godz. 7-mej, na intencje wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Szykany gdańskie i polska lojalność

W ubiegłym tygodniu pisaliśmy na tem miejscu o trudnościach związanych z zakładaniem na terenie Gdańska polskich spółek zarobkowych, czy to akcyjnych, czy też z ogr. odpowiedzialnością. Mimo że są to trudności niezmiernie trudne do przewyższenia, nie są one jedynymi, z jakimi walczyć muszą Polacy, noszący się z myślą uprawiania handlu czy przemysłu na terenie Wolnego Miasta. Szykany władz gdańskich dają się Polakom we znaki na każdym kroku.

Tak np. gdy chodzi o nabywanie względnie zbywanie majątku nieruchomego, położonego w Gdańsku, przez obywateli polskich — władze Wolnego Miasta działają najzupełniej samowolnie, tak, jak gdyby nie było umowy warszawskiej z r. 1921, zapewniającej w art. 43 i 44, że obywatelom „umawiających się stron” wolno nabywać i zbywać majątek ruchomy bez jakichkolwiek ograniczeń. Od czego jednak chytra przebiegłość gdańskich prawników administracyjnych! Jedną, jedyną wewnątrz ustawą gdańską (z dnia 30 grudnia 1922 r.) odebrała całkowicie walor cytowanemu postanowieniu traktatowemu, mianowicie:

Wspomniana ustawa nakazuje, że wszelka sprzedaż nieruchomości, lub też części nieruchomości, oraz każda umowa, mająca za przedmiot zobowiązanie do przewłaszczenia nieruchomości — wymaga dla prawomocności i zezwolenia Senatu. W jaki sposób Senat wykonuje ustawę, łatwo się domyślić! Obywatele, gdańscy naturalnie otrzymują zezwolenia bez wszystkiego, zaś obywatele polscy narażają się na pośmiewisko, jeśli odważą się zwrócić z wnioskiem o zezwolenie Senatu. W ciągu ostatnich lat władze gdańskie odmówiły Polakom wspomnianego zezwolenia w 59 wypadkach, a w tem w dwóch wypadkach nawet rządowi polskiemu!

Podobnie mają się rzeczy, z wynajmowaniem mieszkań. Ponieważ i w Gdańsku obowiązuje ochrona lokatorów, łatwą było rzeczą zarządzić, iż trzeba uzyskać zezwolenie władz na wynajęcie mieszkania wzgl. lokalu, podlegającego gospodarce przymusowej. Bez takiego zezwolenia można wynająć mieszkanie tylko w domach rowozbudowanych, których czynsz — jako niepodlegający ochronie lokatorów — jest odpowiednio wygórowany. W praktyce obywatele polscy nie są dopuszczeni do przydziału mieszkań, a nawet ich zgłoszenia nie są wciągane na listę kandydatów.

Jeśli teraz porównamy: — z jednej strony, rozliczne szykany Gdańska w stosunku do obywateli-Polaków, traktujące nas gorzej, niż gdybyśmy byli bolszewikami, a — z drugiej strony tolerancję polską, nie czyniącą Gdańszczyzom najmniejszej trudności w osiedlaniu się na terytorjum polskiem, w wykonywaniu tutaj przemysłu i handlu, w nabywaniu nieruchomości, w wynajmowaniu mieszkań i t. d., trudno nie zachnąć się na tę „grandezę” polską w stosunku do obywateli państwa tak nam wrogo usposobionego i tak nas, na każdym kroku, w bezprzykładny sposób szykanującego.

Zaiste! Zastużylibyśmy sobie na miano „dumme Polacken”, jakie nadają nam gdańscy szowiniści, gdybyśmy z nadarzającej się obecnie sposobności nie skorzystali w kierunku zapewnienia słusznych naszych praw na obszarze Wolnego Miasta!

Krótkie informacje gospodarcze

— W pierwszym miesiącu sezonu wełny tj. od dnia 24 września do dnia 27 października r. b. wysłano z Australji do Polski przez Hamburg 3054 bali wełny.

— Wielki dom bankowy Friederich G. Schultze w Stuttgarcie ogłosił upadłość. Przyczyną niewypłacalności banku są straty na transakcjach z zagranicą i wycofanie wkładów przez publiczność.

— Cztery największe fabryki samochodów w Saksonji: Horch - Motorwerke Wanderer - Fahrrad und Autowerke, Audi - Motoren i D. K. W zamierzają w najbliższym czasie sfuzjonować się.

— Do końca r. b. przywóz do Danji koniaku, likierów i wina musującego jest zakazany. Po pierwszym styczniu 1932 przywóz będzie skontyngentowany w granicach 50 proc. przywozu z r. 1931.

— W całych Włoszech istnieje 17586 spółek akcyjnych z kapitałem w wysokości 50 798 000 000 lirów.

Mozajka gospodarcza z Gdyni

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

W ubiegłym miesiącu zbyto w porcie gdańskim prawie 21,000 tonn węgla bunkrowego. W bieżącym miesiącu zaobserwowano tutaj nowe zjawisko. Liczni kapitanowie statków, zapytani, wiele wezmą bunkru, odpowiedzieli, że węgla na opalenie kotłów okrętowych nie potrzebują, bo zaopatrzyli się w ten materiał w jednym z portów duńskich, lub szwedzkich. Po naszej stronie zdziwienie, bo już od kilku lat bunker polski, ze względu na swoją niską cenę, jest jedną z poważniejszych atrakcyj portu gdańskiego. Nieraz były wypadki, że zagraniczne statki zawijały do Gdyni tylko w celu zaopatrzenia się w bunker.

Ostatecznie dowiedziano się, że w portach Danji i Szwecji sprzedaje się obecnie importowany węgiel polski jako bunker po cenie 14—15 szylingów za tonnę. Ponieważ obecna cena bunkru w Gdyni, ustalona przez Konwencję Węglową, wynosi za tonnę 18 szylingów i 9 pensów (w papierze), więc nie dziwnego, że statki zagraniczne nie chcą kupować węgla bunkrowego w Polsce. Niską cenę węgla polskiego w Danji i Szwecji tłumaczyć sobie należy posiadaniem wielkich zapasów węgla i niską walutą tych państw równoległą do niższej waluty angielskiej.

W pewnym tutejszem biurze eksportowym jeden zagraniczny kapitan. Norweg, oburzał się na oddział tego biura w Gdańsku, że obliczył mu pewien rachunek w guldenach gdańskich. — Co to jest, — mówił — straciłem przez to 20 proc.! Czy nie mogli mi obliczyć w złotych? Złote polskie są teraz notowane w całej Norwegji, ale guldenów gdańskich nikt nie zna.

Tak jest istotnie. Złoty polski jest notowany i ceniony w całej Skandynawji. Niedawno zdarzyło się, że jedna z gdańskich firm otrzymała z Kopenhagi czek na 18,000 złotych, płatny w Warszawie. Wprost rewelacyjna nowość, bo przed załamaniem się funta angielskiego i walut skandynawskich, podobne czeki brzmiały zawsze w koronach lub w szterlingach.

W ostatnich dwóch miesiącach przesyła przez Gdynię duże partie kartofli, które wywożono do Anglii. Kartofle były przeważnie gatunku „Parnas”, wybierane bardzo starannie i pakowane w worki po 1 centnarze angielskim (50,8 kg.). Cena sprzedażna cifa Londyn wynosiła ostatnio 5 funtów za tonnę, czyli 5 szylingów, lub ca 8,50 zł za centnar. Kilka dni temu, gdy rozpoczął się mróz, żądano w Gdyni za przewiezienie tonny kartofli do Anglii 18 szylingów, czyli za centnar ca. 2 złote. Poprzednie la-

dunki kartofli odeszły do Anglii po cenie znacznie niższej.

Z powodu mrozów przerwano teraz eksport. Kartofle magazynuje się w Gdyni, między innymi we wciąż nieukończonyj hali rybnej, i zamierza się wznówić wywóz na wiosnę przyszłego roku. Zapotrzebowanie kartofli w Anglii ma być spowodowane nieurodzajem tego płodu rolniczego w roku bieżącym.

Pewna wielka firma tutejsza postanowiła zainstalować u siebie wagę wozową. We wrześniu zwróciła się do największej w Polsce fabryki wag i poprosiła o odpowiednią ofertę. Prośba została nieuwzględniona. Również na drugi list nie otrzymała odpowiedzi. W międzyczasie dowiedziała się o zapotrzebowaniu pewna prywatna osoba z Kartuz i ofiarowała przedwojenną, używaną i zniszczoną wagę wozową za 6,500 zł. Przed dokonaniem transakcji firma gdańska zwróciła się o informacyjną ofertę do wytwórni wag w Gdańsku. Natychmiast po otrzymaniu listu przybył do Gdyni samochodem przedstawiciel wytwórni gdańskiej i ofiarował nowoczesną wagę wozową za 4,300 zł. Firma gdańska zmuszona była siłą rzeczy nabyć wagę w Gdańsku.

Po dokonaniem zakupu dowiedziała się, że istnieje w Polsce jeszcze jedna fabryka wag w woj. śląskim. Do ceny 6,800 złotych miał jeszcze dojść kosztowny transport z Górnego Śląska do Gdyni. Polska waga wozowa z Górnego Śląska nie wytrzymała konkurencji z wagą gdańską.

W całym zdarzeniu przykra jest okoliczność, że fabryka wag w jednym z województw centralnych, do której się zgłoszono, nie dała wogóle żadnej odpowiedzi. Jeżeli sama nie mogła wykonać zamówienia, to mogła wskazać inną polską wytwórnię wag. Co do ceny można się było umówić, najważniejsze, żeby zamówienie zostało wykonane w kraju i dało pracę polskiemu robotnikowi.

Oblicza się, że w chłodni portowej w Gdyni magazynuje się obecnie około 300 wagonów jaja. Tygodniowo wywozi się do Anglii 20—25 wagonów. Jaja składowane są w chłodni gdańskiej od początku kwietnia roku bieżącego. Za magazynowanie płaci się 1 grosz w stosunku do jednego jajka i ośmiu miesięcy czasu. Jaja magazynowane poznaje się po tem, że ugotowane na twardo, mają jeden z wierzchołków, jakgdyby ścięty. Przyczyną jest wysychanie zawartości skorupy w ciągu dłuższego magazynowania. Poza tym szczególnie jaja, przechowywane w chłodni, są świeże zupełnie i trudno je odróżnić od jaj zniesionych w ostatnich dniach. F o b.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) I mniejsza własność może uiszczać podatki w naturze. Rozporządzenie wykonawcze ministra skarbu z 16 listopada 1931 o uiszczeniu niektórych zaległych podatków w naturze na cele bezpośredniej pomocy bezrobotnym przewiduje, że żyto, pszenica, jęczmień, groch i gryka przyjmowane będą na spłaty zaległości podatkowych w ilościach nie mniejszych niż 10 kwintali, przyczem ilość tę może stanowić jeden lub kilka z tych produktów. Celem umożliwienia jednak również drobnym rolnikom spłaty zaległości podatkowych w naturze, min. skarbu na wniosek naczelnego komitetu dla spraw bezrobocia wyraziło zgodę, by wymienione artykuły były przyjmowane od drobnych rolników również i w ilościach mniejszych od 10 kwintali.

Z KRAJU

(k) Kompensata zaległości między dostawcami a bankami państwowymi. Min. skarbu w swoim czasie uznało za możliwe spłatę zaległości podatkowych przez zaliczenie na ich poczet należności, jakie przypadają niektórym podatnikom od skarbu państwa za wykonane roboty i dostawy dla instytucji państwowych. Postanowienie to dotyczy tylko zaległości podatkowych i nie wyczerpuje innych rodzajów zobowiązań dostawców wobec skarbu państwa oraz instytucji rządowych. W szczególności zobowiązań dłużnych względem Banku Gospodarstwa Krajowego i Banku Rolnego. Tymczasem zachodzą wypadki, że przedsiębiorstwo, któremu skarbu państwa winien jest znaczne sumy za ro-

Giełda pieniężna w listopadzie

Obroty w listopadzie były na naszej Giełdzie nieco większe niż w październiku, kursy poszczególnych papierów wykazują lekką zwyżkę, która się w dalszym ciągu zatrzymuje.

W papierach państwowych zauważa się większy brak materiału, odnosi się to do 5% poz. konwersyjnej, którą notowano w ciągu miesiąca od 40 — 41 1/4 — 41 proc. oraz do 4 proc. poz. inwestycyjnej, która notowała 74—78 stałe w placeniu.

Z komunalnych obligacji utrzymany w dalszym ciągu swój kurs 8 proc. obl. m. Poznania z roku 1926, 1927 i 1929 na 92 proc. w dość poważnych obrotach.

Papiery lokacyjne Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego doznały również zwyżki w kursach, mianowicie 4 proc. listy zast. konwert. notowały 28—30 proc., zaś 8 proc. listy dolarowe stare miały większe wahania w kursach notując 75 1/2—74—80—78 proc.

Po dłuższej przerwie notowano znów 8 proc. listy dol. w złocie amortyzacyjne po 66 proc., jednakże po tym kursie niema prawie wcale oddawców.

Największy ruch zauważono w 6 proc. listach żytnich, które wykazały największe wahania z dnia na dzień, spowodowane większymi zleceniami zagranicznymi na sprzedaż, hamując niewątpliwie ewt. zwyżkę w tym papierze i notując ostatecznie w granicach od 13,30—15,75—14—14,75.

W końcu handlowano jeszcze 8 proc. listy zast. Zach. Polsk. Twa Kredyt. po 88 proc.

W akcjach bankowych doszło jedynie do notowania w większych pozycjach Bankiem Polskim po 109—107—108—107,— natomiast w akcjach przemysłowych był ruch bardzo ograniczony notowano tylko Herzfeld-Viktorius 11,—, 12,— oraz Unję po 15,—, ostatnie bez oddawców. S. K.

stowj wkładów stan ich ogólny utrzymał się dotychczas na poziomie zbliżonym do stanu z końca 1930 r. tygodn

(k) Rokowania między Polską i Niemcami w sprawach finansowych. W ciągu października i listopada r. b. odbyły się w Berlinie, a następnie w Warszawie rokowania między przedstawicielami rządu polskiego a rządu niemieckiego w sprawie wykonania układu waloryzacyjnego oraz w wielusprawach natury finansowej szeregu ważnych spraw, będących przedmiotem rokowań, zostało ostatecznie załatwionych w protokole, który w dn. 28 listopada r. b. podpisali prof. dr. Sułkowski jako pełnomocnik rządu polskiego oraz pos. Eckardt jako pełnomocnik rządu niemieckiego. Nieliczne pozostałe sprawy które w układzie waloryzacyjnym zastrzeżone zostały do późniejszego uregulowania, będą przedmiotem dalszych rokowań, które zostaną wznowione jeszcze pod koniec bieżącego roku.

(k) Wartość jednego grama czystego złota. W numerze 276 „Monitora Polskiego” z dn. 30 zm. ogłoszone zostało obwieszczenie ministra skarbu z dn. 5 listopada 1931 roku, ustalające na grudzień 1931 r. wartość jednego grama czystego złota na pięć złotych 92,44 grosza.

Z ZAGRANICY

(z) Nowe rozporządzenie do ustawy o podwyższeniu cel w Anglii. Min. handlu ogłosiło rozporządzenie wykonawcze do ustawy o zbytnim imporcie, podnoszące z dniem 4 grudnia r. b. stawki celne o 50 proc. ad valorem na następujące przedmioty: butelki, kielichy szklane (za wyjątkiem artykułów szklanych przeznaczonych dla celów naukowych, a nie na handel) — węgiew do lamp łukowych, nici czyste — lub częściowo lniane przeznaczone dla wyrobu alpagi i kaszmiru, na słomianki, wyrabiane z fibry orzechy kokosowego, na bieliznę stołową, serwetki i bieliznę pościelową, wykonaną z czystego lub mieszanego lnu, wyroby z juty, jako to dywany, na świece, strzelby oraz karabiny sportowe i ich części, na strzelby i pistolety pneumatyczne i ich części, na łyżki i widelce z wszelkiego metalu oprócz ze złota i srebra. Poza tem rozporządzenie to, wyjaśnia, iż podwyżka cła dotyczy wszystkich rodzajów mebli metalowych lub wyrabianych częściowo z metalu za wyjątkiem umeblowania przeznaczonego dla jatkami umeblowania przeznaczonego dla szpitali, wreszcie części drewniane mebli, oraz skrzynie zaopatrzone w zamki. Za oznaczone należy, iż rozporządzenie nie dotyczy zupełnie przedmiotów wyrabianych z żelaza i stali, co się tłumaczy ostrą różnicą poglądów dotyczącą tego zagadnienia między rozmaitemi galeziami przemysłu i handlu. Różnice tych poglądów mają swe odbicie w Izbie Gmin, oraz w łonie samego rządu.

SPORT

Narciarstwo

Sekcja narciarska AZS - Poznań organizuje w bieżącym sezonie zimowym szereg kursów m. i. w Zakopanem w czasie Świąt Bożego Narodzenia, pod kierownictwem fachowego instruktora. Zapisy na członków sekcji (mogą być i nieakademicy) przyjmuje się w lokalu AZS codziennie od godz. 16 do 18. Sekcja ta urządza w sobotę o godz. 20 w lokalu AZS (Zamek wartownia), zebranie informacyjne na którym omówione będą ważniejsze imprezy, przewidywane na najbliższy sezon.

Pięściarstwo

"AKB" i "Sokół". W niedzielnym spotkaniu w barwach gości walczył następujący zawodnicy: w papierowej Dulok, posiadający za sobą 35 walk, jest na Śląsku w tej kategorii bezkonkurencyjny; w muszej — Budniok, wicemistrz Śląska ma m. in. 10 zwycięstw przez k. o.; w koguciej — Spaltek; w piórkowej — Bednorz, jest bardzo dobrym przeciwnikiem, posiada na Śląsku tylko w Rudzkim poważniejszego przeciwnika; w lekkiej Wildner, odniósł szereg zwycięstw nad mistrzami Śląska. W półśredniej — Helfeldt, trzykrotny mistrz Niemiec północno-wschodnich, stoczył blisko 100 walk; w średniej — Baingo, zawodnik o bardzo silnym ciosie, posiada najwięcej odniesionych zwycięstw przez k. o.; w półciężkiej — Kowollik, walczył nie-

jednokrotnie w reprezentacyjnej drużynie Śląskiej. Bilety po bardzo przystępnej cenie można już nabywać w przedsprzedaży o 10 proc. taniej w firmie Dom Sportowy. Do każdego biletu dodaje się bezpłatnie szczegółowy program zawodów.

Na spotkania z Berlinem Łódź i Warszawa ustaliły następujące reprezentacje (według kolejności wag): Łódź (6. bm.): Pietrzyński, Kustos, Cyran, Klimczak, Garnarek, Chmielewski, Stahl i Konarzewski. — Warszawa (8. bm.): Pasturczak, Kazimierski, Anders, Birenzawaj, Wolski II, Garbarz, Mizerski, Wocka.

Pływanie

Ilość startujących pań wzrosła w tym roku poważnie. Robiąc obecnie porównania, uwzględniamy tylko wyniki pierwszej i piątej w bieżącym sezonie podając w nawiasach zeszłoroczne wyniki: 100 m dow. — 1:35.5, 1:51 (1:43.4, 1:54.1); 400 m dow. — 7:33.1, 8:29.3 (8:10, 8:51); 1500 m dow. — 29:46.7, 36:19.6 (30:52.8, 35:12); 100 m wznak — 1:46.1, 2:04.9 (2:01, 2:22.4); 200 m klas. — 3:39.2, 4:14.4 (3:49.7, 4:16.4). Również pobito rekordy okręgowe na wszystkich dystansach u pań, (u panów tylko w sztafetach, w stylach klasycznych i nawznak); wyniki lepsze od rekordów polskich uzyskały Antkowiakówna na 500 m dow. i Matysiakówna na 400 m wznak.

Ilość imprez była mniejsza niż w ubiegłych latach i zdarzały się niedziele, w których nie mieliśmy żadnych imprez; na o-

gólną ilość zawodów (15 w ub. r.) nie licząc wewnętrznych w klubach, pięć odbyło się na prowincji, przyczem trzy zorganizował najruchliwszy obecnie klub „Astra” krotoszyński, a jeden — powiatowy komitet w. f. w Międzychodzie z własnej inicjatywy. Okręgowy związek nie kontynuował rozpoczętej przed dwoma laty propagandy na prowincji mimo iż w pewnych ośrodkach (Gniezno) już w ub. roku można było powołać do życia klub czy chociażby sekcję. Niezorganizowano również cieszących się tak wielkim zainteresowaniem festynów pływackich P. O. Z. P.

Różne

Kurs ćwiczeń cielesnych organizuje Okręgowy Ośrodek W. F. w Poznaniu dla kobiet inteligencji pracującej. Na kursie tym przewidziana jest gimnastyka systemu Bertram, gry sportowe (koszykówka, siatkówka i hazena), gry ruchowe i lekka atletyka. Zajęcia odbywać będą się w godzinach od 17 do 19 dwa razy tygodniowo. Kandydatki winne być zaopatrzone we własne kostiumy sportowe (obuwie sport., sweater lub bluzeczka, spodnie flanelowe, treningowe). Jako jednym z celów kursu będzie osiągnięcie minimum, wymaganych przez Państwową Odznakę Sportową. Kurs rozpoczyna się 7 grudnia br. o godz. 17 w hali Ośrodka. Zgłoszenia przyjmuje kancelaria Okr. Ośrodka w.f. (koszary 57 p. p.) ul. Grunwaldzka, (tel. wewn. 245 przez centralę wojsk. 4411 lub 4331).

Partja szachów między Paryżem a Nowym Jorkiem

rozegrana została w tych dniach przy użyciu kabla podmorskiego, jako łącznika między obu partjami. Klub paryski przegrał partję. Każde posunięcie kosztowało 15 franków wg. telefonicznej taryfy kablowej. W klubie paryskim asystował przy rozegraniu partji mistrz Aljechin w roli arbitra. Rozgrywek przyglądały się tłumy widzów w lokalach obu klubów po obu stronach Atlantyku.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

KRONIKA TOWARZYSKA

Spieszcie na św. Mikołajka! W sobotę, dnia 5 grudnia, od godz. 4—7 wiecz., urządził Komitet Budowy Przystani dla Harc. Drużyny Wilków Morskich na sali Domu Amarantowego przy ul. Słowackiego 19/20 Św. Mikołajka, na którym autentyczny św. Mikołaj rozdawać będzie grzecznym milusińskim upominki. Sliczną bajkę opowie ciekawym p. Wanda Makowska, artystka Teatru Polskiego. Poloneza „Indjańskiego” wyprowadzi cudny anioł w towarzystwie św. Mikołaja. — Wstęp dla dorosł. 50 gr., dla dzieci 30 gr. zw 12 145

W środę, dnia 2-go grudnia r. b., zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

ks. Aleksander Żmidziński

jubilat, kanonik honorowy Kapituły Metropolitalnej Poznańskiej, radca duchowny, proboszcz w Michorzewie

w wieku 84 lat.

Eksportacja zwłok do kościoła odbędzie się w niedzielę, dnia 6 grudnia, o godzinie 5, pogrzeb w poniedziałek, o godzinie 10 rano.

Czcigodnych Konfratrów proszę o memento.

Opalenica, dnia 2 grudnia 1931.

Ks. Mieczysław Chudziński

Dziekan Dekanatu Grodziskiego.

nw 7 391

Dnia 2 grudnia zasnął w Bogu, zaopatrzony Sakramentami św., w 85 roku życia i 60 roku kapłaństwa, nasz drogi brat, stryj i wuj, ś. p.

ks. Aleksander Żmidziński

radca duchowny i kanonik honorowy, długoletni proboszcz w Michorzewie.

Wyprowadzenie zwłok z probostwa odbędzie się w niedzielę, 6 grudnia, o 5 po poł. Nazajutrz nabożeństwo żałobne o godz. 10, poczem pogrzeb.

W imieniu stroskanej rodziny
siostra Bronisława Radomska
ks. Radomski.

dw 1842

Najstarszy Zakład Pogrzebowy P. Piasecki Poznań. Klasztorna 14. Tel. 2769.

Dnia 2 grudnia zmarł po długiej chorobie, opatrzony Sakramentami św., nasz długoletni i ukochany duszpasterz, ś. p.

ks. Aleksander Żmidziński

radca i kanonik

Głęboko zasmuceni

wdzięczni parafjanie

i ks. Tomiński, wikariusz

dw 1841

Najst. Zakład Pogrzeb. P. Piasecki, Klasztorna 14, tel. 2769

Dnia 1 grudnia 1931 r. zmarł długoletni członek nasz, ś. p.

Franciszek Szumiłowski

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 4 grudnia b. r. o godz. 2.15, z domu żałoby ul. Małeckiego 28, na cmentarz w Górczynie. O liczny udział pod sztandar uprasza

zw 12 154

Zarząd Tow. Restauratorów
na Poznań i okolice.

Dnia 1 grudnia zmarł długoletni starszy monter firmy naszej, ś. p.

Leon Jezierski

W przedwczesnie Zmarłym straciliśmy sumiennego i zdolnego współpracownika, którego we wdzięcznej pamięci zachowamy. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 6 grudnia, o godz. 2 z Zakładu św. Józefa.

zw 12 151/2 **Firma W. i St. Hedinger**

Dnia 1 grudnia 1931 r., o godz. 6 rano, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza ukochana matka, córka, siostra i bratowa, ś. p.

z **Tujdowskich**

Franciszka Dworkowska

przeżywszy lat 45. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 4 b. m., o godz. 15-tej, z domu żałoby, ul. Łukaszczyka nr. 4, na cmentarz parafjalny w Górczynie, o czem zawiadamiamy

w głębokim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i rodzina.

zw 12 153

Firma „Autoruch” Sp. z ogr. odp. w Poznaniu, ul. Marszałka Focha 134/140, została rozwiązana. Wzywa się wszystkich wierzycieli rozwiązanej Spółki do zgłoszenia swoich wierzytelności. Poznań, dnia 10 listopada 1931 roku. Likwidator firmy „Autoruch” Sp. z ogr. odp. w Poznaniu inż. W. Brandt.
Pw 9 003-47.59

Jan Szymkowiak

zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., dnia 2-go grudnia 1931 r., przeżywszy lat 64.

Pogrzeb na cmentarz św. Marcina (Bukowska), nastąpi w niedzielę, 6-go grudnia, o godz. 1,15 z Zakładu św. Józefa, o czym zawiadamiają Krewnych, Przyjaciół i Znajomych

pograżeni w głębokim smutku
córki, syn, zięciowie i rodzina.

Msza św. żałobna odbędzie się w poniedziałek, o godz. 9-tej w kościele św. Marcina. zw 12160

Murowane: Kałamański Najtańszy!

Każdy może się przekonać!

- Koszulki dzienne przybr. motywem 1⁹⁵
- Koszulki dzienne przybr. koronką 3²⁵
- Koszulki nocne kolorowe 5⁵⁰
- Koszulki nocne kolor. długie rękawy 8⁵⁰
- Majteczki jedwabny trykot 4⁵⁰
- Majteczki jedwabne najlepszy trykot 6⁷⁵

Pw 9 298/9-48.100/1

Dnia 2 grudnia 1931 r. zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy brat, wujek i stryj, ś. p.

Franciszek Karpiński

przeżywszy lat 59. Pogrzeb odbędzie się z kostnicy Szpitala Miejskiego w niedzielę o godz. 3 po poł., na cmentarz farny, o czym donosi

w smutku pograżona
rodzina.

dw 1844

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak. Poznań Plac Nowomiejski 10. tel. 1046.

PLISOWANIE

spódn. 2 zł, dekatyzowanie mtr 30 gr. mereżki 20 gr, okrętki 15 gr, dziurki 3 gr. hafty tanio, wykonuje terminowo „HAFTOPLIS”. St. Rynek 10 wejście Kurzanoga (obok F-a Czapczyński i Kruk. Pw 8487-35.29

Wielka

Sprzedaz Gwiazdkowa

po znacznie niższych cenach.

Płaszczki . . . już od 30,- zł	Spódnice już od 5,- zł
lepsze 40,- 50,- do 360,- zł	lepsze 8,- 10,- do 36,- zł
Suknie . . . już od 15,- zł	Bluski . . . już od 4,- zł
lepsze 20,- 30,- do 250,- zł	lepsze 6,- 8,- do 50,- zł
Poranniki już od 10,- zł	Swetry . . . już od 11,- zł
lepsze 12,- 16,- do 60,- zł	lepsze 14,- 16,- do 50,- zł

Konfekcja dziecięca:

Płaszczki - Suknie - Mundurki znacznie niższe.

Lekko uszkodzone przedmioty za bezcen.

M. Malinowski

Fabryka konfekcji damskiej

dw 1834/35

Hurt Poznań, Stary Rynek nr. 57. **Detal**

Dnia 2 b. m. zasnęła w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najlepsza matka, teściowa i babka, ś. p.

Marja Przygodzka

z domu Kościuszko

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 5 b. m., o godz. 15.30, z kaplicy cmentarza jeżyckiego. zw 12 157

W ciężkim smutku pograżona
rodzina.

Poznań, Przechylna 4.

JUŻ DZISIAJ

zapraszam do

korzystania

z okazjnego zakupu

bo staniały

CERATY

z metra i

OBRUSY

gotowe

ZB. WALIGÓRSKI

Skład tapet

naprzeciwko poczty.

Pw 9 064/65-48.17/18

Przedstawicielei rejonowych

po większych miastach prowincjonalnych dla sprzedaży książek na raty, uczciwych obrotowych, na solidnych warunkach poszukuje firma **bezkonkurencyjna**. Oferty do ekspedycji Kurjera Pozn. pod nw 7 263

Łyżwy

- prima krajowe
- Rodle i sanie
- Termosy
- Hacelce i ocele
- Podkowy i podkwoce
- Piece żelazne
- Kuchnie westfalskie
- Rury i kolana
- Okucia budowlane

poleca korzystnie

JAN DEIERLING

Poznań, ul. Szkolna 3

tel. 35-18 i 35-43

Pw 9 094-48.75

Dnia 1. XII. 1931 r., o godz. 22.45, zmarła po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza córka i siostra, ś. p.

Zofja Chwaliszówna

nauczycielka

przeżywszy lat 28. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 6 b. m., z kostnicy cmentarza jeżyckiego o godz. 15.30.

W ciężkim smutku pograżeni
rodzice i rodzina.

Poznań, Poznańska 57.

zw 12 147

Dnia 2 grudnia 1931 r. zasnął w Bogu po krótkich i ciężkich cierpieniach, przeżywszy lat 41, mój najdroższy tatuś, kochający syn, brat, szwagier i wuj, ś. p.

Wacław Dubisz

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 6 grudnia, o godz. 3.45 po poł., z kostnicy cmentarza jeżyckiego.

W ciężkim smutku pograżeni
córeczka, rodzice i rodzeństwo.

zw 12 159

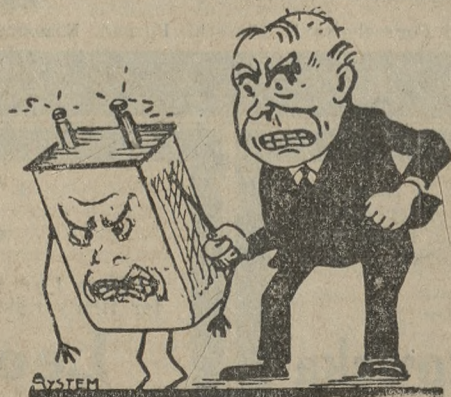
Przewielebnemu Duchowieństwu, Wielebnym Siostronom Miłosierdzia, Siostronom Elżbietankom Krewnym, Znajomym oraz wszystkim za liczne dowody współczucia, przesłane piękne wieńce i oddanie ostatniej przysługi ś. p.

ks. dr. Stanisławowi Staboszewskiemu składamy na tej drodze z głębi serca serdeczne

Bóg zapłać!

Rodzina.

zw 12 158

Gdy akumulator Twój znajduje się w „opłakanym” stanie, jedyną radą jest przejść się do najstarszej ładowni akumulatorów i ich naprawy w Poznaniu.

Ładownia Akumulatorów

wł. Leon Jankowski

Ale'cie Marcinkowskiego 19.

dw 22

PIECE

kuchnie westfalskie, rury, kolana, płyty z kręgami, kucharki naftowo-gazowe, żelazka elektryczne, gazowe i okowiciane, wagi i ciężarki

tanio

A. KOSZEWSKI

Poznań, St. Rynek 61.

Pw 9 070-41.365

SMALEC

Krajowy czysto wieprzowy zł 2,50 kg. loco Warszawa za zalicz. kolej.

Topielnia smalcu

M. MASŁOWSKI

Warszawa, Nowy Świat 26.

nw 7364

GWIAZDKA DLA WSZYSTKICH!

Nasza Wielka Sprzedaż Gwiazdkowa rozpoczyna się.

Aby umożliwić zakup każdemu, zredukowaliśmy ceny znacznie, częściowo poniżej własnego kosztu
Płaszcze męskie . . . już od zł 24,— **Palta czarne wielki wybór** od zł 48,—
Płaszcze „ welur już od zł 38,— **Kurtki zimowe męskie** już od zł 15,—
Ubrania męskie . . . już od zł 30,—

Obniżkę cen zastosowaliśmy również w naszym dziale miarowym oraz w sukniach i podszewkach.
 Zapraszamy w własnym interesie do skorzystania z tej nader rzadkiej okazji taniego zakupu.

K. Bogajewski

Największa fabryka odzieży męskiej i chłopięcej

Poznań, Stary Rynek 77. Zwracamy uprzejmie uwagę na dekorację okien wystawowych

Wszystkie Mamusie

do firmy W. Patyk

na wystawę św. Mikołaja
 po figielki czekoladowe do pończoszki.

Walerja Patyk

Aleje Marcinkowskiego 6
 (przy poczcie minuta od Placu Wolności).

Najlepsze, najtańsze i najmiłsze źródło zakupu czekoladek,
 czekolad i cukrów. Pw 9295-48,104

**Dziś trzeba umieć sprzedawać
 więcej sprzedać — znaczy więcej zarobić.**

Młody kupiec, rutynowany sprzedawca, inteligentny ucziwy (w znaczeniu przedwojennym), dobrze prezentujący się, teraz na stanowisku kierownika oddziału prowincji, światowej firmy, znający dobrze teren b. Kongresówki i Poznańskie, zmieni stanowisko ewent. obejmie reprezentację poważnej firmy, składając kaucję lub gwarancję. Oferty do „PAR”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 58,159. Pw 9 296-58 159

Kierownik biura adwokackiego

potrzebny dla większej kancelarii od 1 stycznia. Tylko pierwszorządne siły, znające język niemiecki, z dobrymi świadectwami, zechcą się zgłosić. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 1836

Generalne przedstawicielstwo, przynoszące pokaźne dochody

do oddania. Samodzielne, przyjemne zajęcie. Potrzebny kapitał w wysokości zł 6 000,—. Zgłoszenia pod: „J. C. 6641” do Rudolf Mosse, Berlin SW. 100. Tw 682

NIEULECZALNIE CHORZY

odzyskują zdrowie, pijąc znane ze skuteczność

ZIOŁA lecznicze D-ra BREYERA

Atwierdzone przez Ministerstwo Zdrowia, odznaczone złotymi medalami w Nicei i Brukseli — skuteczne w chorobach: atlegmienie płuc gruźlica, astma kokałusz, wszelkiego rodzaju kaszle reumatyzm artretyzm nerwobóle skrofle, wszelkie zanieczyszczenia krwi nieczystość cery, wypryski, skórne, kataru żołądkowo kiskowe hemoroidy zatwardzenia, biegunka żółtaczk, wszelkie choroby wątroby i innych organów brzusznych choroby nerwowe bezsenność bóle głowy otęłość zwapnienie tętnic i t. d. Można nabywać niemal w każdej aptece lub składzie aptecznym — albo w wytwórni:

POLHERBA S-ka z o. o. KRAKÓW - PODGÓRZE
 Skrytka 481
 Kto chce leczyć się ziołami — niech zażąda darmo w wytwórni — broszurki: „Jak odzyskać zdrowie”. nw 5719

RURY

i kształtki żeliwne, stojąco lane, próbowane na 20 Atm., dla wodociągów i gazowni poleca Zarządom Miast i Instalatorom

Fabryka Maszyn i Odlewnia Żeliwa

G. JOSEPHY'S Erben

Przedstawiciele: HAMERLINSKI i FULDE, Warszawa.

Fabryka nie należy do Syndykatu. zw 1 102

7000 zł

UDZIAŁY w f-mle Piekarnia Mechaniczna i Młyn Pa-
 rowy „Lechja” Sp. z o. o. w Poznaniu, ul. Chlebowa nr 1,
 wartości nominalnej zł 7.000,— będą sprzedane na prze-
 targu przymusowym u komornika sądowego P. Stefania-
 ka, Poznań, Górna Wilda 103/5, dnia 4 grudnia b. r., w pią-
 tek o godz. 9 rano. zw 12 158
 Ważne i korzystne dla zainteresowanych wierzycieli.

Chrońcie Zdrowie Ciepłym Obuwciem

ul. 27 Grudnia 3
Poznań

Pw 9 297-48,97

Drzewo rąbane i opałowe sprzedaje najtaniej drwalnia P. O. „CARITAS”.

Ceny z dostawą w dom Koszyk rąbanego drzewa . . . zł. 0.70
 1 m. drzewa rąbanego . . . „ 20.—
 1 m. drzewa rżniętego . . . „ 19.—
 1 m. szczapów . . . „ 18.—

Zgłoszenia przyjmuje **CENTRALA, Nowy Rynek 13,**
 tel. 55-88 i 16-80, oraz Agentury. zw 11 985

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDER” patent gdański Nr 1919. Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skutkuje z powodu swojej właściwości w rozpaczyliwych wypadkach wszystkich liszaj, nawet liszaj ropnych, ranach u nóg, egzemie, przyszcach wyzrutech wszelkiego rodzaju czerwoności twarzy i nosa, odmro-żeniach itd. Przy zamówieniach uprasza się o cel użyteczności. Świecne uznania. Jeżeli bez skutku, zwrót pieniędzy. Jen: 8,60 zł. Wysyłka za zaliczką. Przy wysyłce sumy zgóry, bez portorjum. nw 4 425

Chem. Rosm. Laboratorium „KLOSSIN” Gdansk 2. Hundegasse 43.

MŁYN POZNAŃSKI TOW. AKC. w POZNANIU
 zwołuje akcjonariuszów na Walne Zebranie na 30 grudnia 1931 r., o godz. 13-tej, w lokalu Towarzystwa przy ul. Kolejowej 19.

Porządek obrad:

1. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za rok obrachunkowy 1930/31 na dzień 30. 6. 1931 r.
2. Przedłożenie bilansu oraz rachunku zysków i strat
3. Uchwała dotycząca zatwierdzenia bilansu oraz rachunku zysków i strat i odnośnie pokrycia straty.
4. Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej. Pw 9 300-48,88
5. Dostosowanie § 1, 2, 4, 6, 7, 8 i 9 statutu do prawa o spółkach akcyjnych z 22. 3. 1928 r.
6. Wybory do Rady Nadzorczej.
7. Uchwalenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej za rok ubiegły.

Akcyonariusze chcący wziąć udział w Walnym Zebraniu, winni złożyć akcje względnie kwity depozytowe banków z wyszczególnionymi numerami zdeponowanych akcji w biurze Towarzystwa najpóźniej do 27 grudnia 1931 r. włącznie.

Rada Nadzorcza (—) Roman Sternicki,

Przeprowadzki - Zwózki

samochodami ciężarowymi wykonuje

Wypożyczalnia

Samochodów Ciężarowych.

L. Orcholski,

Garaj Dąbrowskiego 83/85
 tel. 79-98. iw 2072

Sprzedamy:

7 dynamo - motorów elektr. P. S. 8, 10, 12, 34, 110 volt, platforme 5 000 kg., szafę żelazną 50 tarcz rozmaitych rozmiarów 2 krajanki do ziemniaków i buraków, płuczkę i lamacz kuchu. 2 strugarki do ziemniaków. 6 tożyzek różnych rozmiarów. 2 magnety Otto Deutsch, 25 konsoli, 100 mtr. ślimaków. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. dw 1840

R. H. A. 94. W tut. rejestrze handlowym dział A. wpisa-
 no dziś przy nr. 94, że firma Behren i Matton w Goła-
 szynie wygasia. Udzieloną Hugonowi Waehnerowi, kup-
 cowi z Gołaszyna, prokurę odwołano. Boja nowo, dnia
 16 listopada 1931 r. Sąd Grodzki, nw 7 291

3. K. 16/25. **PRZETARG PRZYMUSOWY.** Nieruchomość położona w Lesznie przy ul. Dworcowej i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntu-
 wej Leszno tom XIV wykaz L. 476 oraz Leszno tom XIV wykaz L. 477 na imię hotelisty i kucharza Kazimierza An-
 drzejewskiego i żony jego Marii z Palusińskich Andrzejew-
 skiej na mocy wspólności majątkowej, zostanie w drodze
 egzekucji dnia 23 stycznia 1932 r., o godz. 10 przed połudn.,
 wystawiona na przetarg przymusowy w niżej oznaczonym
 Sądzie, pokój nr 27. Nieruchomość Leszno karta 476 w ob-
 szarze 8 a. 20 m² obejmuje dom mieszkalny ze skrzydłem
 bocznym i podwórzem, remizę, pralnię, drewnik, usęp
 oraz stajnię i jest oznaczona nr. 965 matrykuły podatku
 gruntowego, a nr. 389 księgi podatku budynkowego. Rocz-
 na wartość użytkowa nieruchomości podana jest 27,26 mk.
 Nieruchomość Leszno karta 477 w obszarze 7 a. 92 m² obej-
 muje dom mieszkalny ze skrzydłem bocznym i podwórzem,
 dom tylny oraz pralnię i jest oznaczona nr. 966 matrykuły
 podatku gruntowego, a nr. 390 księgi podatku budynko-
 wego. Roczna wartość użytkowa nieruchomości podana
 jest na 6 402 mk. Wyciągi z matrykuły oraz treść księgi
 wieczystej mogą być w tutejszym sekretarjacie przejrzane.
 Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntuwej dnia
 13 marca 1926 r. Leszno, dnia 7 listopada 1931 r. Sąd
 Grodzki. nw 7 287

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 4 b. m., o godz. 12.30 w poł., sprzedam
 najwięcej dającym za gotówkę przy Starym Rynku 38/39
 prasę hydrauliczną do kapeluszy, prasę do kapelu-
 szy sztywnych, szlifierkę, motor 4-konny, 2 kotły
 parowe, 2 kotły miedziane i prasę piaszkową. nw 7 307
 Przetarg odbędzie się nieodwołalnie.
 Dawid, kom. sąd. Śniadeckich 26

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 4 b. m., o godz. 1.30 po poł., sprzedam
 najwięcej dającym za gotówkę przy Starym Rynku 38/39
 kompletne urządzenie skladowe, składające się ze
 stołu i repozytorjum. nw 7 308
 Przetarg odbędzie się nieodwołalnie.
 Dawid, kom. sąd. Śniadeckich 26.

PRZETARG PUBLICZNY

W sobotę, 5 grudnia, od godziny 11-tej do godz. 18-tej,
 sprzedawca będą z powodu likwidacji przy ul. Półwiejskiej
 nr. 2 na odpowiedzialność interesowanych najwięcej dają-
 cemu za gotówkę:
 większą partję obuwia damskiego, męskiego i dzie-
 cięcego. Pw 9 307-48 116

Brunon Trzeciak

zaprzys. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na wo-
 jewództwo poznańskie. Ul. Wroniecka 4. Tel. 21-26 i 31-75.

PRZETARG PUBLICZNY

W piątek, 4 grudnia, od godziny 11-tej do godz. 18-tej,
 sprzedawca będą z powodu likwidacji przy ul. Gwarne, 8
 na odpowiedzialność interesowanych najwięcej dającym za
 gotówkę:
 większą partję pierwszorzędnego obuwia damskiego,
 męskiego i dziecięcego. Pw 9 308-48,114

Brunon Trzeciak,

zaprzys. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na wo-
 jewództwo poznańskie, ul. Wroniecka 4. Tel. 21-26 i 31-75.

Licytacja obuwia

na Giełdzie Handlowej ul. Stawna 13 przy ul. Wronieckiej.
 W piątek, dnia 4 b. m., o godz. 10 przed poł., sprze-
 dawca będą dobrowolnie najwięcej dającym za gotówkę
 pochodzące z likwidacji:

ca. 270 par damskich trzewików, jak lakierki i kolo-
 rowe, ca. 75 par damskich trzewików wysokich, ca.
 40 par trzewików męskich i ca. 15 par trzewików
 dziecięcych na pasku. Pw 9 306-58,165
 Taksy bardzo niskie.

Władysław Wojciechowski,

uprawniony licytator i taksator, ul. Stawna 13. Tel. 28 08.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Parcele 50 gr metr²

Każdy kupujący może otrzymać 10-letnią 6% pożyczkę na spłatę ziem, budowę założenie gospodarstwa warsztat pracy. Informacje Alje Marcinkowskiego 13 pokój 15 telefon 37-15 Pw 5 465 13 57

Sypialnie

bardzo tanio sprzedaje tylko Stolarska, Kwiatowa 6 zdw 89 634

Sprzedamy

wzgl. rozparcelujemy 15 morgów terenu budowlanego. Kto podejmie parcelację? Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 866

Sprzedam

skład kolonialny z towarami trzy pokoje bezkonkurencyjny w Bydgoszczy tanio byle zaraz. Adres Jędrzejewska, Bydgoszcz, Nowodworska 24. zdw 90 216

Bobrowy

kolnierz mało noszony tanio sprzedam. Ul. Stroma 24. mieszkanie 4. zdw 88 057

Wyprowadzamy

pozostałość płaszczy zimowych po każdej cenie. Ceny obniżyliśmy o 50%. P. Szczawińska i Ska Poznań, Wodna 1. Przyjmujemy asygnyaty Kredytu. Pw 9 077-89,69

Skład

towarów krótkich z przyległym 3 pokojowym mieszkaniem przy głównej ulicy, znajdujący się na białawy na sprzedaż. Adres Kurjer Poznański, zdw 83 074

Sprzedam

skład kolonialno-delikatowy z mieszkaniem w dużym mieście powiatowym. Egzystencja zapewniona Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 90 220

Gramofony

okazyjnie sprzedaje się. Wielkie Garbary 34 mieszkanie 12. zdw 90 000

Limuzynę

amerykańską jak nowa, na korzystnych warunkach sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 90 171

Piece

kuchénki kafłowe przenośne tanio poleca Milich Dolna Wilda 21. zdw 89 443

Majątek

620 morgów ołocia Sroda, budynki, inwentarz nadkompletny wpłaty 50 000 Zgłoszenia Rutkowski ul. Grobla 29 zdw 89 508

Dom

przedmieściu Poznania z wielkim placem cena 20 000, wpłaty 10 000. Zgłoszenia Rutkowski Grobla 29 zdw 89 509

Futro

meskie okazjnie. — Matejki 56, m. 4. zdw 89 632

Meble

antyczne, mahoniowe, brązowe tanio sprzedam. Kopernika 3, Manthy. zdw 89 590

Meble

używane, oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy Domnikańska 3. Telefon 24-42. Pw 9 472-1,65

„Centrala mebli“

Swarzędz naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór. Pw 4 178-80 32 5

Gwiazdka

portrety, fotografie, ceny niższe. Bracia Pecherscy Alje Marcinkowskiego 8. dw 1592

Okazyjnie

sprzedaje kupuje meble używane garderobe różne inne przedmioty. Nowy Dom Komisowy Woźna 16. Pw 8 984-57 406

Pianina

Sommerfelda o pięknym tonie tanio Skład Fabryczny ul. 27 Grudnia 15. nw 7 247

Z powodu

przesiedlenia na kilka lat do Włoszech sprzedam za bezcen w bardzo dobrym stanie futro meskie z prawdziwych niedźwiedzi czarnych do obejrzenia w Firmie Lehmann, Wrocławska 18. zdw 90 239

Stół

rzeźnicki do składu z płytą marmurową 230x70 na sprzedaż. Musiałowa św. Wawrzyńca 12. zdw 90 238

Piec

naftowy tanio sprzedam. Prusa 2 mieszkanie 11. zdw 90 235

Motocykl

z koszem prawie nowy oddam za meble gabinetowe lub saloniki wartości 9 000 Hotel Polonia 465, od szóstej

Smoking

dobrze utrzymany tanio sprzedam Waly Królowej Jadwigi 1, m. 12 zdw 90 228

Dom

parcela przy tramwaju 14 000 — wpłaty 10 000. Adres Kurjer Poznański zdw 90 226

Lampa

wiszcząca nowa do pokoju meskiego, jadalni, korzystnie. Adres Kurjer Poznański zdw 90 224

Piece

żelazno - szamotowe sprzedam. Kościelna 45, mieszkanie 2. zdw 90 223

Pianino

sprzedam. Górna Wilda 29, m. 11 zdw 90 193

Pianino

sprzedam. Św. Józefa 2, Braun. zdw 90 194

Pianino

sprzedam. Mostowa 22, mieszkanie 3. zdw 90 195

Bechsteina

fortepian sprzedam. Dąbrowskiego 33, III lewo. zdw 90 196

Pianino

sprzedam. Ogrodowa 13, dom ogrodowy, m. 23. zdw 90 192

Harmonjum

sprzedam. Ogrodowa 13, dom ogrodowy, m. 23. zdw 90 191

Plecyk

kafłowy przenośny i maszynę do pisania z stolikiem sprzedam. — Polna 1, m. 21. zdw 90 300

Probiernia

wódek i detal, sprzedaz tytoniu dobrze zaprowadzona w śródmieściu m. Poznania korzystnie do nabycia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 299

Drogerja

i kolonialka starozaprowadzona z owarem mieszkaniem. Poznań tania dzierżawa Oferty Kurjer Poznański zdw 80 273

Brylant

205 kar. czystej wody sprzedam bardzo korzystnie St. Frankowski Ratajczaka 1. zdw 90 272

Aparat

6x9 Voigtlander 7.7 rollfilm z futerałem 85 zł. Adres Kurjer Poznański zdw 90 271

Płaszcz

damskie 60 zł. Stanek, Górna Wilda 65. zdw 90 235

Pies

podwórzony bardzo ostry na sprzedaż. Skład zabawek, ulica Bukowska 11/13. zdw 90 253

Torebki

portmonetki, walizki teki, paski, wszelkie artykuły skórzane w wielkim wyborze. W nowo otworzonym składzie Fabrycznym kupisz najtaniej. Firma Sac, Półwiejska 5. Przyjmuje się reperacje. Pw 9 291-53,147

Trykoty

damskie meskie i dziecięce poleca po znanych niskich cenach. Lewicki, Poznań, Pl. Św. Krzyżski 1. zdw 89 415

Meble

garderobe obuwie, rozmałości najtaniej Składzie Komisowym. Staszica 14. zdw 89 951,2

Skład

kolonialny z towarami lub bez zaraz korzystnie sprzedam Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 90 310

Skład zaprowadzony

stroju, kapeluszy robotek, towarów krótkich, większe miasto prowincjonalne, ulica pryncypalna, sprzedam Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 337

Samochód

w dobrym stanie 6 osobowy korzystnie na sprzedaż. Półwiejska 3 telefon 58-27. zdw 90 341

Telefon

zdstapie za wynagrodzeniem. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 344

Harmonjum

bardzo dobre 15 registr, korzystnie. Focha 39, m. 8. zdw 90 374

Okazyjna sprzedaż

Jadalnie stylowa sprzedam bardzo korzystnie. Zgłoszenia W. Kaliski, fabryka mebli Poznań, 27 Grudnia 14. zdw 90 383

Meble

wyprowadzamy z powodu przeniesienia magazynu na ul. Wenejańska 1, K. Bakoś, n. Wielka 12. rw 3 634

Lalki

wszelkiego rodzaju tanio. Hurtownia zabawek, Wodna 8. zdw 86 806

Gwarancje

najtańszego zakupu daje Fr. Szymański przy Pocztovej 31. Jeżeli chcesz przetrwać ciężki kryzys idź po zakupy do Szymańskiego, który ma największą hurtownię i wszelkie materiały potrzebne i wszelkie towary i ozdoby choinkowe poleca po najniższych cenach. Pw 9 290-43,61

Okazja

piękne podarki gwiazdkowe, pierścionki brylantowe, kolczyki, brosze etc okazjnie bardzo tanio F. Tarkowska Plac Wolności 11. Pw 9 328-43,74

Auto — Dorożka

Chevrolet 6 cyl. - okazjnie na sprzedaż Piaskowa 2, m. 6. zdw 89 831,2

Sypialnie

sprzedaje tanio Stolarska Ryba k. 15. nw 7 029-30

Okazja

Piła taśmowa, heblarka, wyrównarka z pasażem i motorem na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 294,5

Gospodarstwo

50 morgów ziemia pszenna, budynkami, inwentarzem wprost od właściciela na 8 lat do wydzierżawienia pow. Kościan, objęcie 2 000 Sowiński Poznań, św. Marcina 22, telefon 18-97. zdw 90 327,90

Rower

dziecięcy trzykolowy. Różana 23 II. zdw 90 366

Skład

cukierków dobrze prosperujący, towarem lub bez korzystnie. Ratajczaka 36 m. 10. Zgłoszenia od 18. zdw 90 360 61

Skład

towarów krótkich sprzedam. — Wskaże Kurjer Pozn. zdw 89 063

Futro

meskie, nowe sprzedam 250. Władomski Kurjer Pozn. zdw 88 377

Sprzedam

dwie i pół morgi ogrodowej ziemi przy Grudziemcu bardzo korzystnie. Półwiejska 39 a, I. lewo. zdw 90 392

Gwiazdkowe

radości i nadzieje zbliżają się. Polecam zegarki od 10 zł, pierścionek od 4 zł, obrączki od 8 zł i wybór lepszych rzeczy. Chwiłkowski, Św. Marcina 40. zdw 90 433

Płaszcz

zimowy damski 30 zł. Ratajczaka 11a, m. 28. zdw 90 427

„Świątek dziecięcy“

poleca lalki zabawki, ubranka wózekki tanio Kraszewskiego 11 zdw 90 420

Ubranie

czarne mar nowo dwa zakłete w tanio. Plac Nomowiejski 3, m. 8. zdw 90 418

Lyżwy

używane z trzewnikami, czarne zamaszowe pantofle nr. 38. Skryta 14, m. 4. od 11—4. zdw 90 522

Skład cukierków

ruchliwe położenie tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 90 513

Sprzedam

komplet rogów jelenich, dwie skrzynie. Jeżycka 41, m. 3. zdw 90 511

Leżankę

sprzedam. Czesława 16a, part. lewo. zdw 90 508

Półszorki

3 kompl. używane okazjnie. karniki, pilne spiewaki. Ptasiewicz, Wierzbiciele 33. zdw 90 501

Kożuch

wyjazdowy, jak nowy trwały i ciepły, wewnątrz czarne baranki (dublony), kolnierz opusowy, jest do nabycia. Zgłoszenia przyjmują Kurjer Pozn. zdw 90 457

Wagon

balii bukowych suchych I. klasy 45—50—55 i 60 mm sprzedam. — Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 90 453

Gospodarstwo

117 morgowe, dobrej ziemi buraczanej, budynki w dobrym stanie sprzedam za gotówkę. Cena według umowy. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 90 459

Lampy gazowe

klatkę do ptaków sprzedam. — Wskaże Kurjer Pozn. zdw 90 467

Sprzedam

okazyjnie tanio kilka bardzo pięknych skórek skunksów. Wiadomość filja Kurjera Poznańskiego, Plac Bernardyński 5 zdw 90 478

Gospodarstwo

92 morgi koło Gniezna sprzedam lub zamienie na dom. Oferty Kurjer Pozn. zdw 90 481

Piec

żelazny tanio. Wytwórnia Bielizny. „Poznań”. Wielka 27. rw 3 678

Gospodarstwo

90 morgów dobra średnia ziemia, inwentarz żywy martwy, kompletny z powodu wyjazdu od Niemca zaraz do nabycia. Cena według umowy. Pośrednicy wykluczeni. Spieszne zgłoszenia Poznań, Wronecka 6, m. 11. W. Śnieński. rw 3 677

Skład

kolonialno-delikatowy nadający się na każda inną branżę sprzedam. Dąbrowskiego 5, zdw 90 554

Pościel

nowa. Woźna 14a m. 10. rw 3679

Skład kolonialny

dobrze prosperujący z dwupokojowym mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdw 90 476

Pianino

okazyjnie sprzedam marki Carl Ecker, Strzelecka 26, mieszkanie 6. zdw 90 535

Tanio

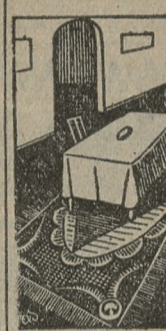
sprzedam eleganckie futro meskie, płaszcz damski. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 90 549

Stół

krawiecki żelazko, poduszki do prasowania sprzedam Blachowska Krasieńskiego 13, mieszkanie 15. zdw 90 555

Elektryczny gramofon

duży sprzedam. H. Liberski, św. Marcina 14. zdw 90 546

Dywany

perskie 175x250 od 42,00, bouclé 175x250 od 50,— bouclé 175x250 od 125,00, chodniki z metra od 1,95, linoleum ceraty, stolowina płótna inletry, serwety gobelinowe pluszowe stałe na składzie poleca po niższych cenach W. Groszkiewicz, Poznań Wrocławska 3. Pw 9 330-43,111

Samochód

Fiat sprzedam lub zamienie na motocykl. Oferty Kurjer Pozn. zdw 90 479

Pianino

okazyjnie sprzedam. Łakowa 13, II, m. 5. od 4 do 8. zdw 90 451

Pościel

lepszą z łóżkiem lub bez sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 561

Skład

przyległym pokojem 1500, św. Wojciech 27, Szecewaniec, zdw 90 564

Skład

kolonialny, towarem, mieszkaniem z powodu choroby zaraz sprzedam Wskaże Kurjer Poznański zdw 90 566

Sprzedam

7 rondli koprowych mało używanych. Adres Kurjer Poznański zdw 90 569

Skład

spożywczy, nadający się na rzemiołnictwo w pobliżu Starego Rynku na sprzedaż Oferty Kurjer Poznański rw 3685

Parcela

w najlepszym położeniu Rataj tanio sprzedam. Stary Rynek 73, mieszkanie 5. rw 3686

Pianino

wiedeńskie, salonowe, cena 1 400. Wskaże Kurjer Pozn. zdw 90 440

Pianino

sprzedam tanio. Za Bramka 5a parter, lewo. zdw 90 436

Fortepiany

Bechsteina, Blüthnera, Steinwaya okazjnie do nabycia. Wł. Kwiatkowski, Gwarna 9. zdw 90 434

Futro

damskie seal, 290 zł. spod skunksowy meski. Stary Rynek 41 m. 3. zdw 90 429

Lokal

duży, towarem lub bez odstąpię. Kraszewskiego, Oferty Kurjer Poznański zdw 90 419

Transparent reklamowy

dwie reflektory Philipsa, nowa duża szafa do rzeczy okazjnie. Pl. Nowomiejski 3, m. 8. zdw 90 417

Futro

sealowie, nowe korzystnie. Półwiejska 37, mieszkanie 4. zdw 90 484

350 zł pod dobry zastaw i procent poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 90 574

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie 6-pokojowe, komfortowe, ul. Matejki, zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia - Wielka 11. Hurtownia Owoców. Pw 9 280 53.156

Komfortowe dwa pokoje, kuchnia, łazienka, blisko Ratajczaka. - Dwuletni czynsz. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 099

2 pokojowe Górna Wilda tylko przyzwyczajeni lokatorowi gwarancja wynajm. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 231

Sześć pokoi słoneczne, spokojne centrum. - drugie piętro poważnemu rezydentowi od właściciela. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 230

Mieszkanie (za miesięczną dzierżawę 50 zł) pokój kuchnia i skład nadający się na kolonialkę lub warsztat. Adres Kurjer Poznański zdw 90 293

Pokój i korytarz zaraz rok zgóry. - wprost od gospodarza. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 90 286

Spółdzielnia Budowlana wydzierżawia dogodnych warunkach mieszkania Sołacz. będą wykonane w lecie 1932 r. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 231

3 pokoi mniejsze z kuchnią, łazienką, gaz, elektryczność z meblami za zgodą gospodarza, czynsz miesięczny. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 90 413

2 i jeden pokój kuchnia, dzierżawa zgóry. Zgłoszenia Kubiak, Sa-pieżyński 3. III. zdw 90 526

Pokój kuchnia 480 - rok dzierżawa. Dwupokojowe, komfort 1 000 rok dzierżawa. Łukaszczyca 6. mieszkanie 14. zdw 90 517

Dwupokojowe kuchnia korytarz, I. piętro przy św. Marcynie korzystnie spieszenie odstępni. Pawilon, Marszałka Focha 15 zdw 90 509

2 pokoje kuchnia, frontowe spieszenie 800 zł. Adres Kurjer Pozn. zdw 90 439

Mieszkanie pokój kuchnia. Dzierżawa roczna na Kochanowskiego 17. m. 2. zdw 90 473

Mieszkania dwupokojowe, trypokojowe, czteropokojowe, pięciopokojowe, sześciopokojowe za dzierżawę, „Informator”, Ratajczaka 15 (Pasaż), zdw 90 492

9 SZUKA MIESZK.

Dwóch do trzech pokoi z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza, czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 465

Poszukuje mieszkania 2-3 pokojowe tylko od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 362

Mieszkanie 1-pokojowe centrum zaraz dzierżawa według umowy. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 234

Poszukuje 1-pokojowego mieszkania z kuchnią i łazienką za czynszem miesięcznym. Oferty Kurjer Pozn. zdw 90 320

Poszukuje mieszkania 2-pokojowego kuchnia parter, śródmieście od gospodarza rok dzierżawy. Sw. Marcin 39. m. 14. zdw 90 328

Udział pożyczki na 4-pokojowe mieszkanie z wydatkami w Poznaniu od marca. Warunek niska dzierżawa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 345

Szukam 2-3 pokoi z kuchnią, placę dzierżawę zgóry Oferty Kurjer Poznański zdw 90 367

Mieszkania pokój z kuchnią wprost od gospodarza poszukuje kolejarz. - Dzierżawa rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 385

Poszukuje 1-pokojowego mieszkania wprost od gospodarza w śródmieściu. Dzierżawa za rok zgóry Oferty Kurjer Poznański zdw 90 379

Kolejarz poszukuje dwóch pokoi i kuchni. Czynsz miesięczny. Oferty Kurjer Pozn zdw 90 435

Mieszkania 3-4 pokojowe poszukuje kucharz, właściciel uboczne koszty. - Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 90 544

Mieszkanie dwupokojowe trypokojowych, czteropokojowych, pięciopokojowych, sześciopokojowych poszukuje „Informator”, Ratajczaka 15 (Pasaż), zdw 90 491

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię skład kolonialny z mieszkaniem na mieszkanie 2-3 pokojowe. - Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 498

Zamiana 3 pokoje kuchnia, łazienka, I. piętro. Łazarz przy Parku Wilsona na 4-5 pokoi z komfortem, czynsz do 150 złotych poszukuje. Oferty Kurjer Pozn zdw 87 959

Zamiana 5 pokojowe I. kl. komfort piękna dzielnica na 3 pokojowe zaraz zamienie bez odstepnego. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 90 311

Mieszkanie 3 pokojowe z przynależnościami na Łazarzu zamienie na skład z mieszkaniem Oferty Kurjer Poznański zdw 90 547

11 POKOJE UMEBL.

Pokój dla 2 panów do wynajęcia, blisko dworca i poczty, telefon do dyspozycji. Ul. Gasiorowskich 10, II. piętro, lewo, front. zdw 89 781

Pokój dobrze umeblowany elektr. 1-2 osobom wynajme Dąbrowskiego 33. m. 8. zdw 87 551

Młynska 12. I. prawo. pokój zdw 88 564

Pokój dla pana lub pani zaraz wolny. Niegolewskich 10. I. miesz. 5. zdw 89 436

Pokoik utrzymaniem bez zaraz Mickiewicz 7. m. 9. zdw 89 559

Pokój wynajmie Waliszka, Wybickiego 3 zdw 89 837

2 pokoje wynajme, Polna 13. miesz. 19. zdw 90 143

Pokój pusty, duży jasny, elektryczność ewentl. używaniem łazienki, kuchni wynajme, Szamarzewskiego 20.23. m. 17. zdw 90 232

2 ciepłe ewentualnie kuchnia. - Młynska 2 - 16. zdw 90 207

Dworcu Focha 27. m. 12. zdw 90 025

Pokój umeblowany też małżeństwu. - Staszica 5. m. 18. zdw 90 232

Pokój ciepły tania. Czesława 11. m. 6. zdw 90 274

Pokój dwuosobowy, Sommer, Wielka 21. m. 7. podwórze. zdw 90 262

Pawilon mieszkalny sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 260

Ładnie umeblowany duży pokój, Ogrodowa 4 parter. zdw 90 257

Inteligentnemu zaraz, Szkolna 9 mieszkanie 10. zdw 90 308

Pokój św. Marcin 13. front. m. 11. zdw 90 316

Wynajme pokoje umeblowane, elektryczność Kluczyński Gen. Chłapowskiego 23/24. m. 8. zdw 90 317

Mały pokój do wynajęcia. Matejki 6. mieszkanie 15. zdw 90 323

Jednoosobowy pościel pożądana. Wszystkich Świętych 4. m. 12. zdw 90 333

Pokój, telefon biuro lub panom, Ratajczaka 11a 3 wejście. m. 69. zdw 90 343

Centrum 2 łącznie dobrze umeblowane utrzymaniem, bez. Romana Szymańskiego 4. mieszkanie 9. zdw 90 372

Pokój z fortepianem zaraz, Szewska 12. mieszkanie 3. zdw 90 363

Pokój osobne wejście. Poczta 14. II. prawo. zdw 90 363

Pokój osobne wejście zaraz Adres Kurjer Poznański zdw 90 354

Centrum duży, fortepian. Kreta 6. wysoki parter, lewo. zdw 90 407

Jednoosobowy dwuosobowy. Podgórna 13. m. 9. zdw 90 389

Pokój próżny, duży bez kuchni wynajme. - Wskaże dozorca Garnarska 2. zdw 90 405

Małżeństwu pokój umeblowany, używalność kuchni, Kreta 5. mieszkanie 12. zdw 90 400

Pokój 2 osoby dobrem utrzymaniem 100 zł miesięcznie. Wielkie Garbary 13. wejście Wolna mieszkanie 4. zdw 90 403

Jednoosobowy

dwuosobowy. Skarbowa 14. mieszkanie 8. zdw 90 388

Pokoik, pokój umeblowany. Poznańska 27 a. I. prawo. zdw 90 373

Pokój jednemu lub dwom panom. Kraszewskiego 4. mieszkanie 8. zdw 90 397

Pokój Wrocławska 38. II. miesz. 31. zdw 90 337

Pokój Wszystkich Świętych 6. mieszkanie 8. zdw 90 553

Pokój frontowy tania. Grobla 29a. I. lewo. zdw 90 474

Frontowy niekrepujący, elektryczność zaraz Mostowa 15. m. 3. zdw 90 471

Pokój umeblowany. Poznańska 27b. parter. m. 5. zdw 90 470

Dla małżeństwa 2 pokoje ładnie umeblowane osobnym wejściem, wprost od gospodarza, blisko Starego Rynku zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 463

Ładny tania. Panu. Kwiatowa 4. m. 5. zdw 90 444

Pokój umeblowany wolny. Seweryna Mielżyńskiego 1. III. Malinowska. zdw 90 443

Pokój Wrocławska 38. Banaszyńska. zdw 90 442

Pokoik słoneczne, elektryczność, korzystnie. Plac Nowomiejski 5. III. wejście ogrodowe, mieszkanie 30. zdw 90 414

Pokój Szamarzewskiego 38. I. lewo. jw 2 009

Jasna 1. II. lewo, dwuosobowy wynajme. jw 2 008

Swobodny miły zaraz. Kraszewskiego 12. III. prawo. jw 2 097

Elegancki pokój, elektryczność, telefon, na biuro lub prywatnie. Sw. Marcin 5. m. 13. zdw 90 483

Pokój 1-2 osobom. Matejki 5. m. 7. zdw 90 487

Dwa łącznie pokoje centralne. Młynska 9. I. prawo. zdw 90 372

Pokój frontowy, czysty z utrzymaniem lub bez. Działyskich 8. I. lewo. zdw 90 550

Panu dobrze sytuowanemu dojeżdżającemu kilka razy w miesiącu elegancki zupełnie niekrepujący, telefon. Podgórna 4. I. prawo. zdw 90 551

Umeblowany niekrepujący zaraz lub 15. Koperska 4. miesz. 12. zdw 90 557

Z klatki schodowej lub na pracownię zaraz. Sw. Marcin 52-53. m. 12. zdw 90 496

Dwuosobowy Jeżycka 43. m. 7. zdw 90 518

Pokoik z 40 panu. Wały Jana III. 12. miesz. 6. zdw 90 519

Słowackiego 35. mieszkanie 12 dwa pokoje. zdw 90 525

Balkonowy elektryczność, łazienka lepezem solidnemu. Mostowa 4a. m. 4. zdw 90 531

12 SZUKA POKOJU

Bezdzietni poszukują próżnego pokoju od 15. 12. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 245

Pokoju z klatki umeblowanego lub próżnego, elektryczność, gaz, słonecznego poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 319

Poszukuje 15. 12. pokoju ewentualnie utrzymaniem blisko Województwa. - Oferty podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 90 339

Małżeństwu synkiem pokoju umeblowanego, używaniem kuchni. Oferty podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 90 378

Próżnego pokoju poszukuje zaraz inteligentne bezdzietne małżeństwo. - Oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego zdw 90 384

Pokoju wspólnego okolica Łazarz-Jeżyce 20 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 573

Pokoiku skromnego, ciepłego zaraz u samotnej osoby. Cena Kurjer Poznański zdw 90 493

13 LOKALE

2 pokoje umeblowane na biura telefon wynajme. Młyńska 4 parter, prawo 3-7 zdw 87 489

Lokal w suterenach 100 m kw. obszerny 210 cm wysoki na przemysł lub skład wynajme Dąbrowskiego 66 zdw 90 841

Lokalu próżnego lub restauracji, kolonialki mieszkaniem poszukuje spieszenie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 304

Restauracja z największą salką w miejscu zaraz do wynajęcia. Kubicki, Poczta 11. zdw 90 411

Lokal parterowy, dwa okna wystawowe Stary Rynek 40 (po firmie H. Rakowska) zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia Porawska, Sw. Marcin 66-67. m. 16. zdw 90 469

2 pokoje duże na biuro ewentl. składnicę blisko Starego Rynku od gospodarza, wejście osobne. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 464

2 frontowe pokoje na biura. Adres Kurjer Poznański zdw 90 447

Pokój na biuro, plac Wolności do odnawiania. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod nw 7 268

14 DZIERŻAWY

Warsztaty mechaniczno-slusarskie do wydzierżawienia zaraz Czynsz 150 zł miesięcznie. Zofia Skapska, Szamotyły, Poznańska 13. zdw 89 879

Oberża towary kolonialne, duża wież kościelna 1600 mieszkańców dwór, wszelkie urzędy, do wydzierżawienia. Objęcie 5 000 zł w tem 1/2 letnia dzierżawa Bernard Małolepszy Pleszew. zdw 90 217

Świetna egzystencja Do wydzierżawienia hurtownia win i spirytualii połączona z wyszynkiem i restauracją istniejąca od przeszło 60 lat w ruchliwym mieście, prowincjonalnym, przy najbardziej ożywionej ulicy, wraz z mieszkaniem, Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 90 219

Wydzierżawimy zaraz na wsi położony w bardzo dobrym punkcie lokal na oberżę, wraz z urządzeniem (szynk, pokój, biardowy sala do zabaw, 2 pokoje mieszkalne, budynek gospodarcze i ogród) Zgłoszenia od refleksyjów, posiadających koncesje na wyszynk przyjmujące Majętność Chwałkowo, poczta Krobia, powiat gostyński. zdw 90 221

Poszukuje od 400 do 700 morgów dobrej ziemi poszukuje zawodowy rolnik. - Agenci wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 264

Wydzierżawie zaraz pensjonat w Orłowie na sezon lub dłużej. Kompletnie umeblowanych 11 pokoi Dzierżawa tania. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 90 189

Dzierżawy od 400 do 700 morgów dobrej ziemi poszukuje zawodowy rolnik. - Agenci wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 264

Plac 1500 mtr. na plac węgla i t. p. zaraz do wydzierżawienia. J. Gartmanówna, Górna Wilda 92. zdw 90 256

Mleczarnię dobrze prosperującą wydzierżawie lub kupie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 90 254

Gospodarstwo 50 morgowe bez inwentarza, ziemia pszenno-buraczana, 7 km od miasta, blisko stacji kolejowej, wydzierżawie spieszenie z powodu wjazdu Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 90 315

Koncesję na wyszynk wódek wydzierżawie inwalida. Oferty Kurjer Pozn. zdw 90 432

Ogrodnictwo 9-morgowe wraz z mieszkaniem, składające się z drzew i krzewów owocowych szparagarni, rabarberu i truskawek natychmiast z żywym i martwym inwentarzem wydzierżawie. Do objęcia potrzeba 5 tys. złotych, w tem 2 lata dzierżawa. Kazimierz Błażejewski, Bydgoszcz - Czyżkówo, Siedlecka 54 zdw 90 453

Inwalida wydzierżawie koncesję na wyszynk wódek na Poznań, Oferty Kurjer Pozn. zdw 90 477

Piekarnia z powodu choroby do wydzierżawienia. A. Kłobnowski, Toruń, ul. Kościuszki 64. Pw 9305-64.342

Wydzierżawie 40 morg z martwym i żywym inwentarzem oraz pięknym mieszkaniem tania. Oferty Orodowski zdw 90 524

15 UZDROWISKA

Zakopane Jagiellońska pensjonat „Borek”, naprzeciw Antolówki pod zarządem właścicieli - tylko dla zdrowych Czystość wzorowa, kuchnia obfita pierwszorzędna na masle. Ceny umiarkowane, garaż. zdw 90 243

Bystra w Beskidach Śląskich cały rok czynne. Uzdrowisko „Dra Szarzewskiego” dla osób wymagających odpoczynku względnie leczenia z wykluczeniem czynnej gruźlicy płuc. Ceny bardzo przystępne. Prospekty na żądanie. nw 6062

16 OSOLISTE

Wykaz osobisty Stanisław Janiak który został skradziony unieważniam. zdw 89 573

Za długi mej żony Gościńskiej z domu Strażyńska nie odpowiadam. Fr. Gościński, ul. Czwartaka 18. zdw 90 356

21 ZGUBY

Skradziono portfel, papiery osobiste, paszport, legitymację i pas wojskowy na nazwisko Sylwester Szymkowiak, Patrona Jackowskiego 35. unieważniam. zdw 89 821

Zaginął pies pointer (polowczyk) biało-brązowy. Oddać za wynagrodzeniem, Fredry 8, Lecznicza. zdw 90 330

22 ROZMAITE

Bańki suche i cięte bardzo pomocne i ulgę noszące w cierpieniu zwłaszcza przy przebiegu przystawiam Niegolewskich 10. I. mieszkanie 5. zdw 89 435

Bilansista wykonuje prace buchalteryjne, bilanse, lekcji buchalterji i sprawy podatkowe. Oferty Derfert, Zielona 6. zdw 88 038

Obiady kresowe na świeżym maśle. Wały Zygmunta Augusta 1. mieszkanie 8 (naroznik Marcina). zdw 89 974

Pralnia Wielkie Garbary 36, obok ulicy Wielkiej, przyjmuje wszelką bieliznę do prania i prasowania po niskich cenach. Koszule wierzchnie 0,50, frakowe 0,75. Firany przebieżne, 1 okno, 1,00, kapy na łożka 1,00-1,40. zdw 90 135

Obiady kresowe na świeżym maśle. Wały Zygmunta Augusta 1. mieszkanie 8 (naroznik Marcina). zdw 89 974

Oddam na własne ładnego, zdrowego półtorarocznego chłopczyka. Zgłoszenia „Caritas”, ul. Długa 4. od 11-13. zdw 90 273

Salon Mód pracownia sukien najnowszych modeli, balowych wieczorowych, wypraw ślubnych załobne zamówienia wykonuje w 24 godzinach. Płaszczki, kostiumy prawdziwie wypracowane angielskie, przyjmujemy także modernizowanie firma Jankowski, Kreta 23. zdw 90 276

Futra modernizuje naprawia, poszywa wszelkie obsady kołnierze, pracownia futer Jankowski, Kreta 23. Damskie futro piżmowce nowe tania na sprzedaż. zdw 90 275

Bacność Wykonuje dla wszelkiego rodzaju nóg cierpiących obuwie ortopedyczne, Maciejczak, Niegolewskich 3. zdw 90 267

Wykwintna pracownia kapeluszy damskich przyjmuje zamówienia na nowe, oraz załobne i przerabiam stare na najnowsze modele, wybór gotowych, ceny bardzo korzystne. Niemijska, Matejki 1. zdw 90 312

Pensjonat dla przyjezdnych Poznań Gwarna 17. III. Pokoje umeblowane większe i mniejsze. Ceny przystępne. zdw 89 928

Wykazowe fotografie, portrety wykonuje tania Zakład Fotograficzny, Górna Wilda 71 zdw 89 496/7

Bieliznę damska, szyje tania Grobla 4. mieszkanie 1. zdw 90 377

Jednego złotego kosztuje najpraktyczniejsza laktarka „Kopernik” włączona zarówkami i barterji w fabrycznym składzie „Ogniwo” Poznań, Wielkie Garbary 19 (dom firmy Kuzaj. Pw 9 326 7-64.339/40

Aparat fotograficzny 6 x 9 z przyborami zamienie na rower. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 396

Chłopczyka 6 letniego oddam za własne. - Oferty Kurjer Pozn. zdw 90 486

Wykonuje sie eleganckie suknie już od 10-12 zł. Wały Królowej Jadwigi 2a, front, mieszkanie 17. II. piętro. zdw 90 559

75 gr

Manicure, Kramarska 27. I. rw 3682

Chiromantka przepowiada przyszłość, przeszłość. Zielona 3. m. 3. zdw 90 468

Obiady kresowe, smaczne. Kantaka 8-9, brama prawo. III. zdw 90 452

Jasnovidz Mobet słynny Pewuka metapsychografolog, odcina przeszłość, przyszłość, charakter, uzdolnienia, właściwości ciała, anamnez, faszetwa. Sw. Marcin 52 53, I. m. 12. zdw 90 490

Obiady 5 dań 80. abonament taniej Pokój frontowy panom Sw. Marcin 52/53. zdw 90 536

Chiromantka przyjezdna przepowiada przyszłość, teraźniejszość, przeszłość dobrze z rąk kart, Romana Szymańskiego 8, podwórze, parter, lewo, przy Placu Świętokrzyskim. zdw 90 540

Gwiżdżka Lorneta Kolberg, skórzanej torbce, 6 x 30, wartość 235 za 150 zł. Skarbowa 8. m. 10. zdw 90 516

23 OZENKI

Kawaler dobrego charakteru, inteligentny, przystojny, jednak syn poważnego, bogatego kupca szuka s powodu braku znajomości odpowiedniej partji. Zgłoszenia z fotografią proszę kierować do Kurjera Pozn. pod dw 1 826

Nawiażę znajomość z pania inteligentna do lat 80 niezależna materialnie. Cel matrymonialny. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 298

Poszukuje ustosunkowanego swata z Wielkopolski wzgl. Pomorza Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 297

Starsza panna z gotówką 2 tys. zł później więcej szuka męża lat 45-60 z mieszkaniem Zgłoszenia tylko poważne Kurjer Poznański zdw 90 279

Kawaler lat 27, dobry rzemieślnik poszukuje odpowiedniej partji z cółkowitą gotówką. Zgłoszenia anonimowe wraz fotografią do Kurjera Poznańskiego zdw 90 258

Szczęśliwe małżeństwo?

Tysiące ludzi znalazło szczęście rodzinne przez jedno

OGŁOSZENIE GAZETOWE

zw 12 056-7

24 NAUKA

Szkoła tańców
Mikołajczak - Kledecka
Poczta 29
5 grudnia nowy kurs. Ze względu na obecny kryzys zniżamy nasze ceny. Kurs całkowity z 10. Gwarancja wyczerpania jest istniejąca w Poznaniu od r. 1885. Pw 9 061-47.40

Szkoła Tańców
Antoszewski
rozpoczyna nowe kursy. — Ceny zniżone Zielona 3. Pw 9 057-48.41

Nauczycielki
sily pierwszorzędnej poszukuje się do dzieci do lat 15. Konieczna znajomość francuskiego, niemieckiego i łaciny, matematyki. Przygotowanie do 5 i 6 gimnazjalnej. Pożądana znajomość muzyki. — Oferty Kurjer Poznański zdw 89 945

Kursy

książkowości, stenografii, pisania maszyna rozpoczyna 3 grudnia. Kromczyńska Ogrodowa 16. zdw 88 069

Zapisy
na lekcje kroju damskiego przyjmują Salon Mód Szymański ul. Waly Jana 9 zdw 89 475.6

Książkowości
stenografii, pisania maszyna wyucza tania. Po renach ulgowych wpisy codziennie. Postęp. pl. Sapiieżyński 2a zdw 90 744.5

Kurs czesania
manicure udzielam tania. Trojanowska, Chelmońskiego 2, mieszkanie 7. zdw 90 360

Matematyki
zakres gimnazjum poszukuje. — Oferty Kurjer Poznański zdw 90 364

Niemieckiego
u dobrej sily poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 90 563

Tanio
i sumiennie udziela pomocy szkolnej od 1-4 kl. wstępnej. Język francuski i niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 331

Angielskiego
w czterech miesiącach! Gwarancja! Miesięcznie dziesięć złotych. Zgłoszenia do sekretarki Gabryeli Plucińskiej, Działynskich 6, między 1-2 i 7-8. zdw 90 426

Korepetytorka
pierwszorzędna (ogólna) dla sześcioklasistki potrzebna. Zgłoszenia z podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 90 570

Tańczyć

modnie nauczają Wituszkowsy. Ratajczaka 9 Pw 8692-58.51

Lekcji

francuskiego i polskiego udzielam cena przystępna. Ratajczaka 9, m. 17. zdw 90 288

Tańce

najnowsze Rumba
wycza Baletmistrz Szcurek. Dom Rzemieślniczy, ulica Ratajczaka. zdw 90 283

Matematyki

fizyki udziela. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 27*

Francuskiego

udziela lekcji, konwersacji, dobrego akcentu, dyplom zagraniczny. godzina 2 złote Oferty Kurjer Poznański zdw 90 268

Wielkopolskiej

student matematyki, języki nowożytnie, klasyczne poszukuje lekcji. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 834

Kursy tańców

Gwarancja wyczerpania
Szczerkowski
Zgłoszenia, zapisy każdego czasu Rzeczypospolitej 9, I. piętro. zdw 90 350

Korepetycji

udziela bardzo tania. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 358

DZISIAJ W KINIE

Aurora: „Bandyta El. Gaucho”
Apollo: „X 27”
Colosseum: „U 13” Łódź podwodna.
Corso: „Trzynasta godzina” i „Panna do wszystkiego”
Edison: „U rogu szczęścia”
Harfa: „Król Henryk IV”
Kapitol: „Gładzo miłostek”
Metropolis: „Dlaczego miłość” oraz rewja: „Najpiękniejszy rendez-vous”
Nowości: „Grzeszna kobieta”
Na scenie: rewja „Dajemy pieniądze!”
Odeon: „Parada miłości”
Orzel: „Pieśń Caballera”
Renaissance: „Samochód nad przepaścią”
Roxo: „Szaleńcy”
Słońce: „Precz z miłością”
Teczka: „Burza”
Wilsona: „Ziemia obiecana”

25 MUZYKA

Lekcji
gry fortepianowej udziela dyplomowana nauczycielka. Słowackiego 21 II zdw 89 447

Pianino
oddam w dzierżawę. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 90 438

Zuzofonistę
puzonistę, trebacza, saksofonistę. Jazzbandziste poszukuje. — Zupańskiego 8, mieszka. 4. zdw 90 430

Pianisty
z akordeonem poszukuje zaraz. — Konieczny repertuar. Krajewski, Gdynia, Szosa Gdańska, dom Kawki. zdw 90 834

26 ROZRYWKA

Miły
pobył „Paryżanka”. Półwiejska 30. Koncert — Separatki. Pw 9 049-58.132

Przyjemny
pobył w Morskiem Oku. Młynska 3. Koncert — separatki. zdw 90 085

Wypożyczalnia
książek Największa najtańsza Nowy system wypożyczania — Wszystkie nowości. W.żna 12 Dom firmy Kuzaj. W.żna 12 zdw 83 086.7

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Dziewczyna
szuka posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 204

Szofer

wykwalifikowany przebywał w Paryżu włada językiem polskim, niemieckim, francuskim, w wolnych chwilach udzieliłby lekcji języka francuskiego szuka posady miejscowości obojętnej. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 546

Krawcowa

z prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje posady jako panna służąca lub do dziec. ze szcieniem najchętniej na maitek. Łaska we zgłoszenia S. Krukowska Grabowo Król. poczta Nowaw. eś Król. p. Września zdw 90 646

Gospodarna

inteligentna osoba poprowadzi dom u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 918

Książkowy

branży zbożowo młynarskiej, pewny bilansista poszukuje jakiejkolwiek posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 89 704

Kuchmistrzini

pierwszorzędna siła na kuchnię polską francuska pieczenie ciast zaprawy i konserwy poszukuje posady najchętniej w Poznaniu od 1-1.32. Zgłoszenia uprasza się kierować: Władysława Szczerebalowa Konin, poczta Lwówek powiat Nowy Tomysł. zdw 89 923

Inteligentna

pani przyjmie posadę zarządczyni do starszego pana lecz najchętniej na proboszewo w Poznaniu. Znam wszelkie prace w hodowcy w zakresie gospodarstwa domowego oraz wiejskiego kuchnie do najskromniejszej do najwykwintniejszej. Znam również i książkowości. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 914

Krawcowa

dobrze poleciona szuka posady 2.50 dziennie Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 052

Biuralistka

rozpaczliwie położeniu szuka zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 871

500

zł. da zredukowany nauczyciel za wyszukanie stałej posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 968

Rządca

kaw. 11 lat praktyki sumienny, energiczny, dobry i zamiłowany rolnik — hodowca z dobremi poleceniami poszukuje od 1-1.32. posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 554

Książkowa rutynowana

bilansistka z maszyną do liczenia szuka posady wzgl. dorywczej. — Ratajczaka 70 m. 13 Sztukowska zdw 89 471

Krawcowa domowa

szkie bardzo elegancko, również dziecięce i przeróżne, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 796

Osoba

która pracowała dziesięć lat w majątku w charakterze bony i wyreczytelki szuka podobnej posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 90 240

Praczą

szuka prania w lepszych domach Oferty Kurjer Poznański zdw 90 236

Dziewczyna

uczciwa i chętna z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 233

Kucharka

z dobrymi poleceniami szuka posady od 1-1.32. do restauracji lub hotelu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 90 208

Gospodyni samodzielna

z wykwintnym gotowaniem, pieczenie ciast, zaprawy sycie i chów drobiu, znająca język niemiecki i francuski, lat 25 przyjmie posadę zaraz lub później. — Oferty Kurjer Poznański zdw 90 181

Kaucje

dam, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 305

Ogrodnik

lat 28, kawaler 10 lat praktyki w handlu ogrodn. dzielnym w warzywie, kwiatarstwie i szkółkach chlubne świadectwa szuka posady w większym majątku od 1-2.32. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 303

Panienska

inteligentna z ukończoną szkołą handlową i trzema kursami seminarium nauczycielskiego, poszukuje jakiegokolwiek pracy biurowej lub innej albo do dziec. wymagania bardzo skromne. — Oferty Kurjer Poznański zdw 90 301

Gorzelnik

poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 296

Nadmłynarz

kierownik lat średnich, pierwszorzędna siła zna żytnie i pszenne mielenie oraz wszelka maszynierze młyńska i zapędowa pracował w pierwszorzędnych młynach poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 290

Ekspedjentka

cukiernicza, bufetowa dzienia poszukuje posady zaraz Łaskawe Oferty Kurjer Poznański zdw 90 289

Szofer

dobry kierowca z kaucją szuka posay. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 90 287

Biuralistka

poszukuje posady od 1-1. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 285

Posługaczka

uczciwa tania poszukuje na Jeżycach lub okolicy. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 261

Cukiernik

dobry fachowiec, chętny i pracowity poszukuje zajęcia z skromnym wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer Poznański zdw 90 309

Szukam

posługi na cały dzień ewentl. pół dnia. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 307

Panienska

z maturą seminarjalną i prawem nauczania otrzymuje jakakolwiek posadę choć przejściową Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 321

Książkowa

maszynista poszukuje posady za utrzymanie lub skromne wynagrodzenie Oferty Kurjer Poznański zdw 84 324

Poszukuje

prania, sprzątania Oferty Kurjer Poznański zdw 90 325

Dziewczyna

uczciwa poszukuje posługi, prania lub sprzątania od zaraz. — Oferty Kurjer Poznański zdw 90 326

Posługaczka

poszukuje posługi Oferty Kurjer Poznański zdw 90 329

Posługi

poszukuje za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 331

Posługi

z szcieniem do dziec. zaraz Oferty Kurjer Poznański zdw 90 332

Sierota

uczciwa pracowita szuka posługi po południu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 335

Cukiernik

dzielnym w swym zawodzie poszukuje posady ewentl. przedstawicielstwa cukrów lub surowców cukierniczych Swiderski, Poznań Łukaszczyca 39. zdw 90 340

Poszukuje

posługi na cały dzień. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 342

Panienska za wsi

poszukuje posady najchętniej samotnej osoby, znająca gospodarstwo domowe Oferty Oredownik Wielkopolski zdw 89 920

Dziewczyna

poszukuje posady lub posługi. — Oferty Kurjer Poznański zdw 90 371

Dziewczyna

nawskroś uczciwa poszukuje posługi za pokój zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 410

Ogrodnik

żonaty, bezdzietny w starszym wieku, wszechstronnie obeznanym w swym zawodzie, pracował w dominiach i handlowych ogrodnach mogąc się okazać dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1 stycznia. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 375

200 zł

kaucji złoży panienska za otrzymanie posady bufetowej w restauracji winiarni, cukierni, składzie piekarsko - cukierniczym od zaraz lub od 15 grudnia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 370

Panna

religijna zajmie się serdecznie wychowaniem dziec — bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 359

Gospośnia - służąca

uczciwa religijna zaufana dobre świadectwa szuka posady zaraz do wszystkiego do dwóch osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 357

Kucharka

dobrem gotowaniem ewentualnie do wszystkiego w lepszym domu poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 90 352

Starsza

panna z dobrymi świadectwami poszukuje posady gospodyni ewil. zarządczyni na plebanji lub samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 382

Bufetowa

samodzielna, dobre referencje szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 90 412

Blawatnik

młodszy ekspedjent mający na utrzymaniu rodzinę, z dobrymi poleceniami poszukuje posady. — Łaskawe zgłoszenia wolnych posad uprasza do Kurjera Poznańskiego zdw 90 318

Kasjerka

gastromicznica z długoletnią rutyną i dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 346

Krawcowa

dzienia poleca się poza dom. — Oferty Oredownik zdw 90 465

Bona

uczciwa i sumienna, z dobrymi świadectwami, dobrze poleciona, poszukuje posady do dziec lub za wyreczytelkę zaraz lub 1 stycznia. Łaskawe zgłoszenia Rychlewka, Białośliwie, pow. Wyżysk, Podgórna 4. rw 3 676

Dziewczyna

szuka posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 374

Osoba

w średnim wieku, zna dobra krawiecczym, prowadzenie ogrodu, oranżerii, inspekt, gospodarstwo domowe, szuka posady w majątku za 30 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 416

Młoda

posługaczka poszukuje posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 90 538

Sierota

młoda poszukuje posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 534

Posługi

lub prania poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 90 538

Ekspedjentka

bufetowa poszukuje posady piekarni, cukierni, kawiarni, Łaska we oferty Kurjer Poznański zdw 90 539

Dyktańdem

pisze biegle maszynistka, poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 567

Praczą

tanio pierze. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 90 497

Panienska

szuka posady do pomocy kucharc. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 503

Panienska

kochająca dziec szuka posady do dziec. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 504

Stenotypistka

biuralistka, poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 90 520

Poszukuje

posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 90 521

Drukarz - maszynista

młody dzielnym w swym zawodzie poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem, miejscowość obojętna Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 237

Fryzjerka

kursistka dwuletnia praktyka, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 532

28 WOLNE MIEJSCA

Służąca

samodzielna uczciwa, akurata i zdrowa musi smacznie gotować dobrze pieceni, potrzebna od zaraz Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 90 939

Potrzebna

zaraz pokojujaca tylko z dobrymi świadectwami, Dr Magowski, ul. Działynskich 9, II. zdw 90 246

Domokrązcom

wysoki zarobek przez sprzedaż artykułu dla pań. Bernhardini Matejki 40M1. I. wejście od strony kościoła. zdw 90 489

Podróżujących

domokrąznych kilku poszukuje na sprzedajny towar potrzebna gwarancja od 150 zł. Zgłoszenia Górna Wilda 127 I ptr. mieszkanie 4 w godz od 4-6. zdw 90 333

Kasjer (ka)

na stale do zaprowadzonego przedsiębiorstwa z 1 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 241.2

Dziewczyna

do wszystkiego z pościela zaraz. Focha 179 zdw 90 355

Ogrodnik - handlowiec

samodzielny, starszy kawaler na 11 morgowe ogrodniotwo pod Poznaniem od 15 stycznia potrzebuje Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 349

Pomocnik

na zabawk i reparacje lalek potrzebny natychmiast. Skład zabawek, ul. Bukowska 11 13. zdw 90 408

Uprawniony

pomocnik dentystyczny potrzebuje zaraz. Zgłoszenia telefon 59-77. zdw 90 402